POLIROM

Georges

SIMENON

Pietr Letonul

Maigret

Georges
SIMENON

Pietr Letonul

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2017

Georges Simenon, *Pietr le Letton*
Pietr le Letton © 1930 Georges Simenon Limited, all rights reserved
Pietr Letonul © 2011, 2017 Georges Simenon Limited, all rights reserved

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-6554-9
ISBN PDF: 978-973-46-6555-6
ISBN print: 978-973-46-2003-6

Coperta: Radu Răileanu
Foto copertă: (cc) by Teresa Avellanosa

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

GEORGES SIMENON (1903-1989) este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori de literatură polițistă. A scris peste 200 de romane, traduse în peste 50 de limbi, dintre care 75 de romane și 28 de povestiri avîndu-l drept personaj principal pe celebrul inspector Maigret. Pînă astăzi, cărțile sale au fost vîndute în peste 850 de milioane de exemplare în întreaga lume.

I

Vîrsta aparentă 32, înălțime 169…

C.I.P.C. către Siguranța Paris:
Xvzust Cracovia vimontra m ghks triv psot uv
Pietr Letonul Bremen vs tyz btolem.

În mijlocul biroului se afla o sobă din fontă, cu un burlan negru care ieșea prin tavan. Comisarul Maigret, de la Brigada I Mobilă, ridică încet capul, cu impresia că duduitul ei slăbise. Dădu deoparte telegrama, se ridică greoi, reglă tirajul și aruncă trei lopeți de cărbune în vatră.

După care, în picioare, cu spatele la foc, își umplu pipa și trase într-o parte și în alta de gulerul tare care, deși foarte lăsat, îl jena.

Se uită la ceas: era ora patru. Haina îi atîrna de un cîrlig fixat în spatele ușii.

Se îndreptă domol spre masă, reciti telegrama și traduse cu glas molcom:

Comisia Internațională de Poliție Criminală către Siguranța Generală, Paris:

Poliția din Cracovia semnalează trecerea și plecarea spre Bremen a lui Pietr Letonul.

Comisia Internațională de Poliție Criminală (C.I.P.C.) își avea sediul la Viena și conducea lupta contra banditismului european, ocupîndu-se îndeosebi de legătura dintre diferitele poliții naționale.

Maigret trase spre el a doua telegramă, scrisă tot în *polcod*, limbaj internațional secret folosit în relațiile dintre toate centrele polițienești din lume.

Traduse la prima vedere:

Polizei-praesidium din Bremen către Siguranța din Paris:
Pietr Letonul semnalat în direcția Amsterdam și Bruxelles.

A treia telegramă, venind de la *Nederlandsche Centrale in Zake Internationale Misdadigers*, Marele Cartier General al poliției olandeze, anunța:

Pietr Letonul îmbarcat compartiment G. 263 vagon 5, la ora 11 dimineața în Steaua Nordului*, cu destinația Paris.*

Ultima telegramă în *polcod* venea de la Bruxelles și spunea:

Verificat trecere Pietr Letonul ora 2 Steaua Nordului *la Bruxelles, compartimentul indicat de Amsterdam.*

În spatele biroului, pe perete, se afla o hartă imensă. Maigret se opri în fața ei, lat în umeri și greoi, cu mîinile în buzunare, ținîndu-și pipa în colțul gurii.

Privirea i se deplasă din punctul ce reprezenta Cracovia la cel care desemna portul Bremen, apoi, de acolo, la Amsterdam și Bruxelles.

Se uită încă o dată la ceas: patru și douăzeci. *Steaua Nordului* mergea probabil cu 110 km/h între Saint-Quentin și Compiègne.

Nu se oprea la frontieră. Nu reducea viteza.

În vagonul nr. 5, compartimentul G. 263, Pietr Letonul probabil citea sau privea pe fereastră peisajul.

Maigret se îndreptă spre o ușă ce se deschidea către un dulap, se spălă pe mîini la o chiuvetă emailată, își pieptănă părul des, șaten închis, în care abia dacă se distingeau cîteva fire albe la tîmple, apoi își potrivi de bine de rău cravata, pe care nu reușise niciodată s-o înnoade cum trebuie.

Era noiembrie. Se înnopta. Prin fereastră, comisarul zări un braț al Senei, Piața Saint-Michel, un ponton pe care se spălau rufele, totul învăluit într-o umbră albastră, în care felinarele ce se aprindeau unul după altul sclipeau ca niște stele.

Trase un sertar și își aruncă ochii pe o telegramă de la Biroul Internațional de Identificare din Copenhaga.

Siguranța Paris

Pietr Letonul 32 169 01512 0224 0255 02732 03116 03233 03243 03325 03415 03522 04115 04144 04147 05221… etc.

De data asta, își dădu osteneala să traducă cu voce tare și chiar să repete de cîteva ori, ca un școlar care spune lecția:

— Semnalmentele lui Pietr Letonul: vîrsta aparentă 32 de ani, înălțime 169, sinus nazal rectiliniu, baza orizontală, proeminență mare limită, particularitate perete despărțitor neaparent, ureche margine originară, lob mare, traversat limită

și dimensiune mică limită, antitragus proeminent, limită pliu inferior convex, limită formă, rectilinie, limită particularitate riduri separate, ortognat superior, față lungă, biconcavă, sprîncene rare blond deschis, buza de jos proeminentă, gît lung, aureolă galben mediu, periferie intermediară verzui mediu, păr blond deschis.

Acesta era *portretul vorbit* al lui Pietr Letonul, la fel de elocvent pentru comisar ca o fotografie. Mai întîi, se conturau trăsăturile mari: bărbat mic de statură, slab, tînăr, cu păr foarte deschis la culoare, cu sprîncene blonde și rare, cu ochii verzui, cu gîtul lung.

În plus, Maigret cunoștea cele mai mici detalii ale urechii, ceea ce îi permitea, în mulțime, chiar dacă Pietr Letonul era machiat, să-l repereze la sigur.

Își luă din cuier haina, o îmbrăcă, apoi pardesiul greu, negru, și își puse pălăria pe cap.

Se uită încă o dată la sobă, care părea gata să facă explozie.

La capătul unui culoar lung, pe palierul care folosea drept anticameră, îi recomandă lui Jean:

— Să nu uiți de focul meu, da?

Pe scară, surprins de vîntul care pătrundea de afară, se văzu nevoit să se înghesuie într-un colț ca să-și aprindă pipa.

În pofida acoperișului de sticlă monumental, peroanele Gării de Nord erau măturate de vijelie. Cîteva geamuri căzuseră de pe acoperiș și se spărseseră între șine. Electricitatea funcționa prost. Oamenii erau încotoșmănați în hainele lor.

În fața unui ghișeu, cîțiva călători citeau un anunț alarmant: *Furtună pe Marea Mînecii.*

O femeie, al cărei fiu pleca la Folkestone, avea fața răvășită și ochii roșii. Îi făcu recomandări pînă în ultimul moment. Jenat, tînărul îi promise că nu va sta nici o clipă pe puntea vasului.

Maigret se afla lîngă peronul 11, unde mulțimea aștepta *Steaua Nordului*. Erau prezenți reprezentanții tuturor marilor hoteluri, fără a mai pune la socoteală Agenția Cook.

Comisarul stătea nemișcat. Alții se enervau. O femeie tînără, înfofolită într-o haină de vizon, însă purtînd ciorapi de mătase de culoarea pielii, se plimba de colo-colo, tropăind cu tocurile ei.

El stătea pe loc, enorm, cu umerii impresionanți care conturau o umbră mare. Era îmbrîncit, dar rămînea neclintit ca un zid.

Lumina galbenă a trenului se ivi în depărtare. Urmă un adevărat vacarm, cu strigătele hamalilor și tropăitul voinicesc al călătorilor spre ieșire.

Defilară vreo două sute înainte ca privirea lui Maigret să surprindă, în valul de pasageri, un bărbat mic de statură, îmbrăcat într-un pardesiu de călătorie verde în carouri mari, de stil nordic clar croială și culoare.

Bărbatul nu se grăbea. Era urmat de trei hamali. Reprezentantul unui hotel de lux de pe Champs-Elysées îi croia slugarnic drum prin mulțime.

Vîrsta aparentă 32, înălțime 169… sinus nazal…

Maigret nu se agită. Se uită la ureche și nu-i mai trebui altceva.

Bărbatul în verde trecu foarte aproape de el. Unul dintre hamali îl lovi pe comisar cu o valiză.

În același moment, un conductor din tren porni în fugă și îi adresă cîteva cuvinte în grabă colegului său care stătea la capătul peronului, lîngă lanțul ce permitea oprirea trecerii.

Omul trase lanțul. Izbucniră imediat proteste.

Bărbatul în pardesiu de călătorie se afla deja la ușă.

Comisarul fuma, trăgînd scurt și grăbit din pipă. Se apropie de funcționarul care întinsese lanțul.

— Poliția! Ce s-a întîmplat?

— O crimă… Adineauri a fost descoperită…

— Vagonul 5?

— Cred că da.

Gara își continua viața obișnuită. Numai peronul 11 avea aspect anormal. Mai rămăseseră de ieșit cincizeci de călători. Dar drumul fusese barat. Oamenii își pierdeau răbdarea.

— Lasă-i să treacă, spuse Maigret.

— Dar…

— Lasă-i să treacă!

Urmări cu privirea cum se scurgea acel ultim val. Megafonul anunța plecarea unui tren spre suburbii. O persoană alerga undeva. În fața unuia dintre vagoanele trenului *Steaua Nordului*, un mic grup aștepta ceva. Trei bărbați în uniforma companiei.

Șeful gării sosi primul, infatuat, dar îngrijorat. Apoi, în hol apăru o targă pe roți, trecînd printre grupurile de oameni care o urmăreau cu privirea, tulburați, îndeosebi cei care urmau să plece.

Maigret mergea pe lîngă tren cu pasul lui greu, trăgînd din pipă. Vagonul 1. Vagonul 2… Ajunse la vagonul 5.

Acolo, în fața ușii, se formase grupul de oameni. Targa se opri. Șeful gării îi asculta pe cei trei bărbați care vorbeau în același timp.

— Poliția! Unde e?

Toți îl priviră cu vădită ușurare. Își plasă masa impasibilă în mijlocul grupului agitat și, dintr-odată, ceilalți deveniră simpli sateliți.

— În toaletă…

Maigret urcă și văzu, în dreapta, ușa toaletei deschisă. Pe podea zăcea grămadă corpul unui bărbat, îndoit, contorsionat într-un mod ciudat.

Șeful trenului dădea ordine de pe peron:

— Vagonul să fie dus pe o linie de garaj. Stați puțin! Linia 62!… Și să fie anunțat comisarul special.

La început, nu văzu decît ceafa bărbatului. Dar, împingîndu-i șapca pusă strîmb, descoperi urechea stîngă.

— *Lob mare traversat limită și dimensiune limită antitragus…*

Pe linoleum se vedeau cîteva picături de sînge. Se uită în jur. Angajații căilor ferate stăteau pe peron și pe treapta vagonului. Șeful gării vorbea întruna.

Atunci, Maigret împinse pe spate capul bărbatului și strînse cu putere pipa între dinți.

Dacă nu l-ar fi văzut ieșind pe călătorul cu pardesiu verde, dacă nu l-ar fi văzut îndreptîndu-se spre o mașină, însoțit de un translator de la *Majestic*, s-ar fi putut îndoi.

Aceleași semnalmente. Aceeași mustăcioară blondă, tăiată perie, sub un nas ascuțit. Aceleași sprîncene blonde și rare. Aceleași pupile de un gri-verzui.

Altfel spus, Pietr Letonul!

Maigret nu se putea mișca în toaleta îngustă, unde robinetul, uitat deschis, continua să curgă și un jet de abur ieșea de la o garnitură slăbită.

Picioarele îi erau chiar lîngă cadavru. Ridică torsul acestuia și văzu la piept, pe cămașă și haină, urme de arsură provocate de un foc de armă tras de aproape.

Împușcătura formase o pată mare negricioasă, cu care se amesteca purpuriul violaceu al sîngelui.

Un detaliu îi atrase atenția comisarului. Din întîmplare, zări unul dintre picioare. Era așezat strîmb, îndoit ca întregul corp, care fusese probabil îngrămădit ca să se poată închide ușa.

Pantoful era însă unul negru foarte obișnuit, ieftin. Purta urme de pingelit. Tocul era ros într-o parte și, în mijlocul tălpii, se vedea o gaură rotundă, săpată lent de uzură.

Sosi comisarul special al gării, în uniformă, sigur pe el, întrebînd de pe peron:

— Ce s-a mai întîmplat? O crimă? O sinucidere? Nu atingeți nimic pînă nu vine Parchetul! Atenție! Eu răspund!

Maigret ieși cu greu din toaletă, unde se încurcase în picioarele mortului. Cu un gest rapid, profesional, pipăi buzunarele și se asigură că erau goale, complet goale.

Coborî din vagon cu pipa stinsă, cu pălăria într-o parte și o pată de sînge pe manșetă.

— Ia uite! Maigret! Ce părere ai?

— Nici una! Du-te…

— O sinucidere, nu?

— Dacă vrei… Ai telefonat la Parchet?

— Imediat ce am fost anunțat…

O voce tuna în megafon. Cîteva persoane, care băgaseră de seamă că se petrecea ceva anormal, se uitau de departe la trenul gol și la grupul nemișcat de lîngă treapta vagonului 5.

Maigret îi lăsă pe toți baltă, ieși din gară și chemă un taxi.

— La *Majestic*!

Vîntul se întețise. Străzile erau străbătute de vîrtejuri care îi făceau pe trecători să arate ca niște bețivi. Undeva, pe trotuar, căzu o țiglă. Autobuzele veneau unul după altul.

Champs-Elysées se transformase într-o pistă aproape pustie. Începură să cadă primele picături. Portarul de la *Majestic* se repezi spre taxi cu o enormă umbrelă roșie.

— Poliția! Aveți un călător venit cu *Steaua Nordului*?

Portarul închise brusc umbrela.

— Da, a sosit unul!

— Cu pardesiu verde… Mustață blondă…

— Exact. Vedeți la recepție…

Oamenii fugeau să se adăpostească de aversă. Maigret intră în hotel la timp ca să scape de picăturile de ploaie mari cît nucile, reci ca gheața.

La recepție, în spatele biroului din mahon, angajații și translatorii arătau la fel de corect și de elegant.

— Poliția… Un călător cu pardesiu verde… Mustăcioară blondă…

— La 17. Tocmai îi urcăm bagajele.

II

Prietenul miliardarilor

Prezența lui Maigret la *Majestic* avea inevitabil ceva ostil. Într-un fel, forma un bloc pe care atmosfera refuza să-l asimileze.

Nu că ar fi semănat cu polițiștii popularizați de caricaturi. Nu avea nici mustață, nici pantofi cu talpă groasă. Hainele îi erau din stofă de lînă destul de fină, bine croite. În sfîrșit, se bărbierea în fiecare dimineață și avea mîinile îngrijite.

Dar structura era plebee. Era enorm și osos. Mușchii tari se conturau sub haină și îi deformau repede și pantalonii cei mai noi.

Și avea un fel al lui de a se proțăpi undeva care le displăcuse chiar și multora dintre colegi.

Era mai mult decît siguranță, fără să fie totuși orgoliu. Își făcea apariția, cu toată masivitatea lui, și, din acel moment, părea că totul trebuia să se spargă de acel bloc, fie că avansa, fie că stătea înfipt pe picioarele puțin depărtate.

Ținea pipa între dinți. N-o scotea pentru că era la *Majestic*.

În definitiv, poate că alesese intenționat vulgaritatea, siguranța de sine!

Cu pardesiul lui mare, negru, cu guler de catifea, era imposibil să nu fie reperat imediat în holul iluminat, unde femei elegante se agitau printre dîre de parfum, rîsete ascuțite, șușoteli și saluturile stilate ale unui personal spilcuit.

Dar lui nu-i păsa. Rămînea în afara agitației. Zvonul de jazz, care venea dinspre dancingul de la subsol, se lovea de el ca de o barieră de netrecut.

Pe cînd pășea pe primele trepte ale unei scări, liftierul îl strigă, vrînd să-l invite în ascensor. Nici măcar nu întoarse capul.

La primul etaj, cineva îl întrebă:

— Căutați pe cineva?

Sunetul nu părea să ajungă pînă la el. Privea culoarele pe care se întindeau la infinit covoare roșii de-ți făceau greață. Urcă mai departe.

La etajul al doilea, cu mîinile în buzunare, citi numerele de pe plăcile de bronz. Ușa cu numărul 17 era deschisă. Servitori cu veste în dungi aduceau valizele.

Călătorul, care își scosese pardesiul și arăta foarte subțire, foarte slab într-un costum de lînă din fire de două culori, fuma o țigară cu filtru, în timp ce dădea instrucțiuni.

La numărul 17 nu era o cameră, ci un apartament complet: salon, birou, dormitor și baie. Ușile se deschideau la întretăierea a două culoare, acolo unde, ca o bancă la o intersecție, fusese plasat un divan mare, rotund.

Maigret se așează exact în fața ușii deschise, își întinse picioarele și își descheie pardesiul.

Pietr Letonul îl zări, dar continuă să dea ordine, fără să arate nici surprindere, nici nemulțumire. După ce servitorii îi așezară

valizele și geamantanele pe suporturi, veni el însuși să închidă ușa, ținînd-o o clipă întredeschisă ca să-l observe pe comisar.

Maigret avu timp să fumeze trei pipe și să trimită la plimbare doi băieți de etaj și o cameristă care veniră să-l întrebe ce aștepta.

La ora opt, Pietr Letonul ieși din cameră, mai subțirel și mai curat decît înainte, purtînd un smoching cu o croială severă, confecționat în mod sigur de un mare croitor englez.

Nu avea nimic pe cap. Părul, foarte blond și tuns scurt, începea să i se răărească. Creștea de foarte sus pe cap, descoperind o frunte puțin teșită și lăsînd să se întrezărească o sclipire de piele roz în creștet.

Mîinile îi erau lungi și palide. Pe inelarul stîng, purta o șevalieră grea din platină, împodobită cu un diamant galben.

Fuma și acum, o țigară rusească cu filtru din carton. Trecu foarte aproape de Maigret, se opri o clipă, îl privi ca și cum ar fi fost tentat să i se adreseze, apoi, preocupat, se îndreptă spre ascensor.

Zece minute mai tîrziu, lua loc în restaurant, la masa domnului și doamnei Mortimer-Levingston, care era centrul atenției.

Doamna Levingston avea la gît perle de un milion.

Cu o zi înainte, soțul ei investise într-una dintre cele mai mari afaceri franceze din construcția de automobile, rezervîndu-și, bineînțeles, majoritatea acțiunilor.

Toți trei flecăreau veseli. Pietr Letonul vorbea mult, cu o voce discretă, aplecîndu-se puțin în față. Era în largul lui, natural, dezinvolt, în pofida siluetei întunecate a lui Maigret pe care o putea zări în hol, prin geamurile mari.

La recepție, comisarul ceru lista călătorilor. Citi, fără surprindere, în locul unde semnase Letonul: Oswald Oppenheim, venind de la Bremen, armator.

Nu încăpea nici o îndoială că avea pașapoarte în regulă, acte de stare civilă complete cu acest nume, după cum mai avea și altele.

De asemenea, nu încăpea nici o îndoială că îi întîlnise deja în altă parte pe soții Mortimer-Levingston: la Berlin, Varșovia, Londra sau New York.

Se afla la Paris doar ca să-i întîlnească și să realizeze una dintre escrocheriile colosale în care se specializase?

În fișa lui, pe care Maigret o avea în buzunar, scria:

„Individ extrem de abil și periculos, de naționalitate nedeterminată, dar de origine nordică. Se presupune că e leton sau estonian; vorbește curent rusa, franceza, engleza și germana.

Foarte instruit, trece drept șeful unei bande internaționale puternice, specializată îndeosebi în escrocherii.

Această bandă a fost reperată succesiv la Paris, Amsterdam (cazul Van Heuvel), Berna (cazul Armatorilor Reuniți), Varșovia (cazul Lipmann) și în alte orașe europene, unde procedeele sale au fost identificate cu mai puțină claritate.

Complicii lui Pietr Letonul par să facă parte mai ales din rasa anglo-saxonă. Unul dintre cei care au fost văzuți cel mai des cu el, recunoscut ca fiind cel care a prezentat cecul falsificat la Banca Federală din Berna, a fost ucis în timpul arestării. Se dădea drept un anume maior Howard, din Legiunea Americană, dar s-a putut stabili că era din New York, fost contrabandist de alcool în perioada prohibiției, cunoscut în Statele Unite sub porecla de Marele Fred.

Pietr Letonul a fost arestat de două ori. Prima dată, la Wiesbaden, pentru o escrocherie de o jumătate de milion de mărci în dauna unui negustor angro din München; a doua oară, la Madrid, într-un caz similar, a cărui victimă a fost un personaj important de la curtea Spaniei.

De fiecare dată, tactica a fost aceeași. A avut o discuție cu victima, căreia i-a spus probabil că fondurile furate erau la loc sigur și că arestarea lui nu va duce la găsirea lor.

De fiecare dată, plîngerea a fost retrasă și, după toate probabilitățile, reclamanții despăgubiți.

După aceea, nu a fost niciodată prins în flagrant delict.

Relații probabile cu banda Maronnetti (falsificare de bani și de acte oficiale) și cu banda din Köln (zisă a străpungătorilor de ziduri)".

În rîndul polițiilor europene se răspîndise un zvon: Pietr Letonul, șef și casier al uneia sau al mai multor bande, manipula probabil milioane, răspîndite sub nume diferite în bănci, ba chiar investite în afaceri industriale.

Schița un zîmbet în timp ce o asculta pe doamna Mortimer-Levingston, care îi istorisea ceva, și își plimba mîna albă printre boabele unui ciorchine mare de struguri.

— Mă scuzați, domnule! Îmi acordați o clipă, vă rog?

Maigret i se adresa domnului Mortimer-Levingston, în holul de la *Majestic*, pe cînd soția lui și Pietr Letonul se întorseseră în camerele lor.

Mortimer nu avea deloc înfățișarea sportivă a yankeilor. Aparținea mai curînd tipului latin.

Era înalt și slab. Capul, foarte mic, îi era împodobit cu un păr negru despărțit printr-o cărare.

Părea mereu obosit. Pleoapele îi erau ostenite, albăstrui. De altfel, ducea o viață extenuantă, găsind mijlocul să-și facă apariția la Deauville, Miami, Lido, Paris, Cannes și Berlin, să urce într-un port pe iahtul lui, să trateze o afacere într-o capitală europeană și să arbitreze cele mai mari meciuri de box la New York sau în California.

Se uită la Maigret ca un mare senior. Apoi zise, aproape fără să miște buzele:

— Sînteți...

— Comisarul Maigret, Brigadă I Mobilă...

Mortimer se încruntă ușor și rămase o clipă gînditor, ca și cum ar fi fost hotărît să nu acorde decît o secundă.

— Știți că ați luat masa cu Pietr Letonul?

— Asta e tot ce vreți să-mi spuneți?

Maigret nu avu nici o reacție. Erau exact cuvintele la care se aștepta.

Își puse pipa la loc între dinți – deoarece catadicsise s-o scoată cînd i se adresase miliardarului – și mormăi:

— Tot!

Părea mulțumit de el însuși. Levingston trecu mai departe, rece, și urcă în ascensor.

Era puțin trecut de nouă și jumătate. Orchestra simfonică, care cîntase în timpul cinei, lăsa acum locul celei de jazz. De afară veneau oameni.

Maigret nu luase masa de seară. Rămase în picioare în mijlocul holului, fără să dea vreun semn de nerăbdare. Directorul, de departe, îi arunca întruna priviri îngrijorate și posace. Și cei mai neînsemnați membri ai personalului, cînd treceau prin apropierea lui, luau un aer morocănos, ba chiar făceau în așa fel încît să dea peste el.

Majesticul nu-l „înghițea”. Maigret se încăpățîna să formeze o pată mare, neagră, imobilă, printre ornamentele aurite, lumini, forfota rochiilor de seară, a hainelor de blană, a siluetelor parfumate și scînteietoare.

Doamna Mortimer coborî prima din ascensor. Își schimbase toaleta. Purta o capă de lamé căptușită cu hermină, care îi lăsa umerii goi.

Păru mirată că nu găsea pe cineva și începu să se plimbe, lovind în cadență pardoseala cu tocurile înalte aurite.

Deodată, se opri în fața recepției și spuse cîteva cuvinte angajaților hotelului. Unul dintre ei apăsă pe un buton roșu și ridică receptorul unui telefon.

Apoi, mirat, chemă un groom, care se îndreptă în grabă spre ascensor.

Doamna Levingston era vădit îngrijorată. Prin ușa de sticlă, se puteau vedea, la marginea trotuarului, liniile suple ale unei limuzine americane.

Groomul își făcu din nou apariția și îi vorbi angajatului de la recepție. Acesta se adresă, la rîndul lui, doamnei Mortimer. Femeia protestă. Probabil spunea: „E imposibil!”.

Atunci, Maigret urcă scara, se opri în fața apartamentului cu numărul 17 și bătu la ușă. Așa cum se aștepta după circul la care asistase, nu-i răspunse nimeni.

Deschise și văzu salonul gol. În dormitor, smochingul lui Pietr Letonul era aruncat neglijent pe pat. Un cufăr mare era deschis. Pantofii lustruiți zăceau pe covor, departe unul de celălalt.

Directorul intră și bombăni:

— Ați și ajuns aici?

— Cum e? Dispărut, ai? La fel și Levingston! Așa-i?

— Nu trebuie să dramatizăm. Nici unul nu e în camera lui, dar probabil că îi vom găsi în vreun colț al hotelului.

— Cîte ieșiri sînt?

— Trei… Cea dinspre Champs-Elysées… Cea care dă spre Arcade și, în sfîrșit, ușa de serviciu, din strada Ponthieu.

— Există un paznic? Chemați-l!

Directorul ridică receptorul. Era furios. Se răsti la un centralist care nu-l înțelegea. Privirea cu care îl fixa pe Maigret era lipsită de bunăvoință.

— Nimic sau aproape nimic, după cum spuneți…

— Sper că nu e vorba de o… de o…

Cuvîntul „crimă”, coșmarul tuturor hotelierilor din lume, de la umilii patroni de imobile cu camere mobilate de închiriat pînă la directorii hotelurilor de lux, era greu de rostit.

— Vom afla.

Doamna Mortimer-Levingston își făcu apariția și întrebă:

— Ce-i?

Directorul se înclină și bolborosi ceva. La capătul culoarului apăru silueta unui bătrînel cu barba murdară, cu haine prost croite, care contrasta puternic cu cadrul hotelului.

Bineînțeles, menirea lui era să stea în culise, altfel ar fi avut și el o uniformă frumoasă și ar fi fost bărbierit în fiecare dimineață.

— Ai văzut pe cineva ieșind?

— Cînd?

— Acum cîteva minute.

— Cred că pe cineva de la bucătărie… N-am fost atent. Un bărbat cu șapcă.

— Scund și blond? interveni Maigret.

— Da… Așa cred… Nu m-am uitat. Mergea repede.

— Nimeni altcineva?

— Nu știu. M-am dus pînă la colțul străzii să cumpăr ziarul…

Doamna Mortimer-Levingston își pierdea stăpînirea de sine.

— Cum? Așa căutați? spuse ea, adresîndu-i-se lui Maigret. Mi s-a spus că sînteți de la poliție. Poate că soțul meu a fost ucis. Ce așteptați?

Privirea care o țintui era tipică pentru Maigret. Cît calm! Ce indiferență! Ca și cum n-ar fi auzit decît bîzîitul unei muște! Ca și cum n-ar fi avut în față decît un obiect banal.

Numai că ea nu era obișnuită să fie privită în acest fel. Își mușcă buzele, roși sub fondul de ten și bătu din picior cu nerăbdare.

Maigret o privea în continuare.

Atunci, ajunsă la capătul răbdărilor sau poate neștiind cum să reacționeze altfel, făcu o criză de nervi.

III

Șuvița de păr

Era aproape miezul nopții cînd Maigret ajunse la Poliția Judiciară. Furtuna se dezlănțuise. Copacii de pe chei erau scuturați violent și valuri mici clipoceau în jurul pontonului de spălat rufe.

Clădirea Poliției Judiciare era aproape pustie. Jean era totuși la postul lui, în anticamera culoarelor flancate de o mulțime de birouri goale.

Dinspre corpul de gardă răzbăteau frînturi de voci. Apoi, din loc în loc, de sub o ușă, un firicel de lumină: un comisar sau un inspector continua vreo anchetă. Un automobil al Prefecturii duduia în curte.

— Torrence s-a întors? întrebă Maigret.

— Adineauri.

— Focul meu?

— Era atît cald în birou încît a trebuit să întredeschid fereastra. Se făcuse condens pe pereți!

— Comandă-mi bere și sandvișuri. Să nu fie numai miez! Da?

Deschise o ușă și strigă:

— Torrence!

Iar brigadierul Torrence îl urmă în biroul lui. Înainte de a pleca din Gara de Nord, Maigret îi telefonase să continue ancheta acolo.

Comisarul avea patruzeci și cinci de ani; Torrence, numai treizeci. Dar avea deja o masivitate care îl făcea să pară o copie a lui Maigret, la o scară doar ușor redusă.

Făcuseră împreună multe anchete, fără să rostească un cuvînt de prisos.

Comisarul își scoase pardesiul, haina și își slăbi cravata. Cu spatele la foc, se lăsă un moment pătruns de căldură, apoi întrebă:

— Deci?

— Parchetul a venit de urgență. Identitatea Judiciară a făcut fotografii, dar n-a putut să ia amprente digitale. Cu excepția amprentelor victimei, bineînțeles! Nu corespund cu nici o fișă dactiloscopică.

— Dacă îmi amintesc bine, serviciul nu are fișa Letonului?

— Doar *portretul vorbit*. Fără amprente, fără dimensiunile corporale.

— Așadar, nimic nu dovedește că mortul nu e Pietr.

— Dar nici că e el!

Maigret apucase pipa și o pungă cu tutun, unde nu mai era însă decît puțin praf maroniu. Cu un gest automat, Torrence îi întinse un pachet de tutun început.

Urmă un moment de tăcere. Tutunul sfîrîi. Apoi se auziră pași și zgomot de pahare lovindu-se între ele în spatele ușii, pe care Torrence se grăbi s-o deschidă.

Chelnerul de la braseria *Dauphine* intră și puse pe birou o tavă cu șase pahare cu bere și patru sandvișuri dolofane.

— Vă ajunge? întrebă el, constatînd că Maigret nu era singur.

— Ajunge.

Fără să se întrerupă din fumat, comisarul începu să mănînce și să bea, avînd grijă să împingă un pahar cu bere spre brigadier.

— Mai departe?

— Am interogat tot personalul trenului. E dovedit că un bărbat a călătorit fără bilet. Mortul sau asasinul! Se presupune că a urcat la Bruxelles, pe partea opusă peronului. Te ascunzi mai ușor într-un vagon Pullman decît în alt tip de vagon, datorită spațiului mare rezervat bagajelor din fiecare dintre ele. Letonul și-a băut ceaiul între Bruxelles și frontieră, frunzărind un teanc de ziare englezești și franțuzești, printre care și cîteva publicații financiare. Între Maubeuge și Saint-Quentin, s-a îndreptat spre toaletă. Șeful chelnerilor și-a amintit pentru că, trecînd pe lîngă el, i-a spus: „Să-mi aduci un whisky”.

— Și s-a întors la locul lui puțin mai tîrziu?

— După un sfert de oră, stătea la masă cu paharul de whisky în față. Dar șeful chelnerilor n-a văzut cînd s-a întors.

— Nimeni n-a mai încercat pe urmă să se ducă la toaletă?

— Ba da. O călătoare a zgîlțîit ușa. Broasca n-a funcționat. Abia cînd trenul a ajuns la Paris, un membru al personalului a reușit s-o forțeze și a descoperit că mecanismul fusese blocat cu pilitură.

— Nimeni nu-l văzuse pînă atunci pe al doilea Pietr?

— Nimeni! Altfel ar fi atras atenția, pentru că purta haine ponosite, ceea ce nu prea vezi în trenurile de lux.

— Și glonțul?

— Tras de aproape. Pistol automat de 6 mm. Împușcătura a provocat o arsură atît de puternică, încît medicul spune că ar fi fost de ajuns ca să provoace moartea.

— Urme de luptă?

— Nici una! Și buzunarele erau goale.

— Știu…

— Totuși, am găsit asta într-un mic buzunar interior al vestei, încheiat cu un nasture.

Și Torrence scoase din portofel un pliculeț din hîrtie de mătase aproape transparentă, în care se întrezărea o șuviță de păr brunet.

— Dă-mi…

Maigret continua să bea și să mănînce.

— Păr de femeie, de copil?

— De femeie, pretinde medicul legist. I-am lăsat cîteva fire, pe care mi-a promis că le va studia cu mare atenție.

— Autopsia?

— La zece, totul era terminat. Vîrsta probabilă: treizeci și doi de ani. Înălțime: 1,68 m. Nici un defect ereditar. Totuși, un rinichi destul de afectat ar lăsa să se presupună că omul era alcoolic. Stomacul conținea încă ceai și alimente aproape digerate, ce n-au putut fi analizate pe loc. Asta se va face mîine. După terminarea autopsiei, cadavrul, depus la Institutul Medico-Legal, va fi păstrat în gheață.

Maigret își șterse buzele, își ocupă locul preferat lîngă sobă și întinse o mînă, în care Torrence puse, ca din reflex, pachetul lui cu tutun.

— Eu l-am văzut pe Pietr sau pe cel care i-a luat locul instalîndu-se la *Majestic* și luînd masa împreună cu soții Mortimer-Levingston, cu care părea să aibă întîlnire, spuse Maigret.

— Miliardarii?

— Da! După cină, Pietr s-a întors în apartamentul lui. L-am prevenit pe american. Mortimer a urcat și el. Probabil că plănuiseră să iasă toți trei, pentru că doamna Mortimer a coborît imediat în ținută de seară. După zece minute, s-a constatat că cei doi bărbați dispăruseră. Letonul și-a schimbat smochingul cu niște haine mai puțin bătătoare la ochi. Și-a pus o șapcă și portarul l-a confundat cu un servitor de la bucătărie. Levingston a plecat așa cum era, în ținută de seară.

Torrence nu spuse nimic. Și, în răstimpul lungii tăceri care urmă, se auziră foarte clar zgomotele furtunii puternice ce zgîlțîia geamurile și duduitul sobei.

— Bagajele? întrebă în cele din urmă Torrence.

— Am căutat. Nimic! Haine. Lenjerie... Toate catrafusele unui călător foarte bogat. Dar nici un act. Madam Mortimer jură că soțul ei a fost asasinat.

De undeva, de afară, se auzi dangătul unui clopot. Maigret deschise sertarul biroului unde, după-amiază, pusese telegramele referitoare la Pietr Letonul.

Apoi se uită la hartă. Trasă cu degetul o linie care unea orașele Cracovia, Bremen, Amsterdam, Bruxelles și Paris.

Lîngă Saint-Quentin, o oprire scurtă: un mort.

La Paris, oprire bruscă a liniei. Doi oameni dispăreau chiar de pe Champs-Elysées.

În urma lor rămîneau doar bagaje într-un apartament și doamna Mortimer-Levingston, cu capul golit de gînduri asemenea cufărului de călătorie al Letonului, rămas în mijlocul dormitorului.

Pipa lui Maigret scotea un gîlgîit atît de enervant, încît comisarul luă un mănunchi de pene de pui din alt sertar, o

curățâ bine, deschise soba și aruncă înăuntru penele murdare.

În cele patru pahare golite stăruia încă un rest de spumă. Un om ieși dintr-un birou vecin, încuie ușa și se îndepărtă pe culoar.

— Unul care a terminat! remarcă Torrence. E Lucas. A reușit să aresteze în seara asta doi traficanți de droguri, după ce un fecior de bani gata s-a pus pe ciripit.

Maigret se aplecă să aţîţe focul, apoi se ridică cu fața roșie. Apucă cu un gest mecanic pliculețul din hîrtie de mătase și scoase șuvița de păr, așezînd-o în lumină. Apoi se proțăpi din nou în fața hărții, unde linia care reprezenta călătoria Letonului forma în mod clar o curbă, aproape un semicerc.

De ce, de la Cracovia, urcase pînă la Bremen, ca apoi să coboare spre Paris?

Încă ținea în mînă pliculețul din hîrtie de mătase.

— Înăuntru a fost o fotografie, șopti el.

Într-adevăr, era unul dintre acele pliculețe în care fotografii pun pozele pentru clienți.

Dar era de un format care nu mai putea fi întîlnit decît la țară sau în micile orașe de provincie, numit pe vremuri *format album*.

Fotografia din acel plic trebuie să fi fost unul dintre acele cartoane cît jumătate de carte poștală, cu imaginea reprodusă pe o foiță subțire de culoarea fildeșului și glasată.

— Mai e cineva la laborator? întrebă deodată comisarul.

— Presupun că da! Probabil că lucrează la cazul din tren, developează filmele.

Pe masă rămăsese doar un pahar plin. Maigret îl goli pe nerăsuflate și își îmbrăcă haina.

— Vii cu mine? De obicei, pozele astea au imprimate pe ele numele și adresa fotografului.

Torrence înțelese. Străbătură o rețea complicată de coridoare și de scări și ajunseră la ultimul etaj al Palatului de Justiție, unde se afla laboratorul Identității Judiciare.

Un specialist luă hîrtia, o pipăi, ba chiar păru să o miroase. Apoi o fixă în bătaia unui reflector puternic și împinse spre ea un aparat apocaliptic pe rotile.

Principiul era simplu: o foaie de hîrtie albă, ținută un timp în contact cu o foaie imprimată sau scrisă cu cerneală, se impregnează în cele din urmă cu caracterele care se află pe a doua foaie.

Rezultatul nu e vizibil cu ochiul liber. Dar fotografia dă la iveală această impregnare.

Din moment ce exista o sobă în laborator, Maigret trebuia neapărat să ajungă la acea sursă de căldură. Și nu se mișcă de lîngă ea preț de aproape o oră, fumînd pipă după pipă, în timp ce Torrence urmărea mișcările fotografului.

În sfîrșit, ușa unei camere obscure se întredeschise și o voce anunță:

— Gata!

— Deci?

— Portretul era semnat: *Léon Moutet, fotograf artistic, Cheiul Belgienilor, Fécamp*.

Trebuia să ai fler de profesionist ca să citești pe placa slab impresionată, pe care Torrence, de exemplu, distingea numai umbre neclare.

— Vreți să vedeți fotografiile cadavrului? întrebă specialistul, binedispus. Sînt splendide! Și totuși, în toaleta

aceea de vagon, nu prea aveai loc să te miști! Vă închipuiți că a fost nevoie să atîrnăm aparatul de tavan!

— Aveți linie cu exteriorul? întrebă Maigret, arătînd spre aparatul telefonic.

— Da... După ora nouă, nu mai e telefonistă, așa că sînt branșat...

Comisarul sună la *Majestic* și vorbi cu unul dintre translatori.

— Domnul Mortimer-Levingston s-a întors?

— Mă voi informa, domnule. Cu cine am onoarea?

— Poliția!

— Nu s-a întors.

— Nici domnul Oswald Oppenheim?

— Nici el.

— Ce face doamna Mortimer?

Tăcere.

— Vă întreb ce face doamna Mortimer.

— E... Cred că e la bar.

— Cu alte cuvinte, e beată?

— Da, a băut cîteva cocteiluri. Spune că nu va urca în apartamentul ei pînă nu i se înapoiază soțul. Oare...?

— Ce?

— Alo!... Aici directorul, rosti o altă voce. Aveți ceva nou? Credeți că povestea asta va ajunge în ziare?

Maigret, cinic, închise. Ca să-i facă pe plac fotografului, aruncă o privire la pozele întinse la uscat, încă umede și lucitoare.

În același timp, vorbea cu Torrence:

— Tu, bătrîne, o să te instalezi la *Majestic*. Și, în primul rînd, să nu-l iei în seamă pe director.

— Și dumneavoastră, șefule?

— Mă duc la birou. Am un tren spre Fécamp la cinci și jumătate. N-am de ce să mai merg acasă și să-mi trezesc soția din somn. Auzi… Braseria cred că e deschisă încă. Treci și comandă-mi și mie o bere…

— Una? întrebă Torrence, pe un ton nevinovat.

— Te rog, bătrîne! Chelnerul e destul de șmecher ca să înțeleagă trei sau patru. Să pună și cîteva sandvișuri.

Coborîră unul în urma celuilalt interminabila scară în spirală.

Rămas singur, fotograful în halat negru contemplă, spre propria-i delectare, pozele pe care le făcuse și începu numerotarea lor.

Cei doi polițiști ieșiră în frigul din curte și se despărțiră.

— Dacă pleci de la *Majestic* dintr-un motiv sau altul, lasă pe cineva de la noi! îi recomandă comisarul. Acolo voi telefona, dacă va fi nevoie.

Și se întoarse în birou, unde ațință viguros focul cu vătraiul, mai-mai să rupă grătarul.

IV

Secundul de pe Seeteufel

Gara din La Bréauté unde, la șapte și jumătate dimineața, Maigret părăsi linia principală Paris-Le Havre îl ajută să-și imagineze cum era Fécamp.

Un bufet prost luminat, cu pereți murdari și o tejghea unde mucegăiau cîteva prăjituri uscate, iar trei banane și cinci portocale încercau să formeze o piramidă.

Furtuna era aici mult mai violentă. Ploua cu găleata. Ca să te deplasezi de la o linie la alta, trebuia să intri în noroi pînă la genunchi.

Un tren mic și prăpădit, din vagoane de dat la fier vechi. Forme vagi în lumina palidă a dimineții, pe jumătate estompate de perdelele de ploaie.

Fécamp! Te izbea un miros tare de morun și hering. Grămezi de butoaie. Catarge în spatele locomotivelor. O sirenă care mugea undeva.

— Unde e Cheiul Belgienilor?

Drept înainte. Prin băltoacele vîscoase, unde scînteiau solzi de pești și unde putrezeau mațele acestora.

Fotograful artistic era în același timp prăvăliaș și depozitar de ziare. Vindea pulovere de marinar cu glugă, bluzoane roșii

din pînză marinărească, parîme din cînepă și cărți poștale pentru Anul Nou.

Un bărbat plăpînd și spălăcit, care își chemă soția în ajutor îndată ce auzi cuvîntul „poliție”. Iar ea, o normandă frumoasă, se uită fix în ochii lui Maigret, ca și cum ar fi vrut să-l provoace.

— Ați putea să-mi spuneți ce fotografie s-a aflat în acest plic?

Dură mult. Comisarul trebui să-i smulgă fotografului vorbele cu cleștele, să gîndească în locul lui.

Întîi, portretul data de cel puțin opt ani, pentru că de atunci nu mai făcea fotografii de acest model. Cumpărase alt aparat format carte poștală.

Cine putuse să se fotografieze cu opt ani în urmă? Domnul Moutet avu nevoie de un sfert de oră ca să-și aducă aminte că păstra într-un album un exemplar din toate portretele făcute de el.

Soția se duse să aducă albumul. Marinarii intrau și ieșeau. Copiii veneau să ia de un bănuț bomboane. Palanele vaselor scîrțîiau afară. Și auzeai marea, care rostogolea galeții de-a lungul digului.

Maigret răsfoi albumul și spuse:

— O femeie tînără cu părul brunet, foarte fin…

A fost de ajuns.

— Doamna Swaan! exclamă fotograful.

Și găsi imediat poza. Era singura dată cînd avusese un model prezentabil.

Femeia era drăguță și părea să aibă douăzeci de ani. Fotografia intra perfect în plic.

— Cine e?

— Locuiește tot la Fécamp. Dar acum are o vilă pe faleză, la cinci minute de Cazino.

— Căsătorită?

— La vremea aceea, nu. Era casieră la *Hôtel du Chemin de Fer*.

— În fața gării, bineînțeles!

— Da, probabil că l-ați văzut cînd ați trecut. E orfană, dintr-un sătuc din împrejurimi. Les Loges. Cunoașteți? Așa a întîlnit un călător care a tras la hotel, un străin. S-au căsătorit. Acum, locuiește la vilă cu cei doi copii ai ei și o servitoare.

— Domnul Swaan nu locuiește la Fécamp?

Un moment de tăcere, un schimb de priviri între fotograf și soția lui. Ea răspunse:

— Din moment ce avem de-a face cu poliția, e mai bine să spunem tot, nu-i așa? De altfel, ați afla oricum. Sînt doar zvonuri… Domnul Swaan nu e aproape niciodată la Fécamp. Cînd vine, stă doar cîteva zile. Alteori, doar trece pe aici. A sosit la noi la puțin timp după război. Tocmai reorganizam pescuitul la Terra Nova, pe care fuseserăm nevoiți să-l neglijăm vreme de cinci ani. Voia, chipurile, să studieze afacerile care se organizau și să investească. Pretindea că e norvegian. Îl cheamă Olaf. Pescarii care prind heringi și ajung uneori pînă în Norvegia spun că acolo sînt mulți oameni pe care îi cheamă așa. Totuși, s-a răspîndit zvonul că, în realitate, era un german care făcea spionaj. Pentru asta, cînd s-a căsătorit, am ținut-o pe nevasta lui la distanță. Apoi am aflat că era marinar, că naviga ca secund la bordul unei nave comerciale germane și de aceea venea atît de rar. Pînă la urmă, l-am lăsat în plata Domnului, dar oamenii ca noi se tem totuși…

— Mi-ați spus că au copii, nu?

— Doi… O fetiță de trei ani și un bebeluș de cîteva luni.

Maigret scoase fotografia din album și întrebă unde e vila. Era cam devreme pentru o vizită.

Așteptă preț de două ore într-o cafenea din port, ascultîndu-i pe marinari cum discutau despre pescuitul heringilor, care era în toi. Cinci traulere negre erau trase la chei. Peștele era descărcat cu butoaiele și împuțea aerul, în pofida furtunii.

Ca să ajungă la vilă, Maigret străbătu digul pustiu și ocoli cazinoul închis, cu zidurile încă împodobite cu afișe din vara trecută.

În sfîrșit, urcă o cărare în pantă care începea la poalele falezei. Ici-colo, zărea poarta de fier a unei vile.

Cea pe care o căuta era din cărămidă roșie, de mărime mijlocie, confortabilă. Intuiai că, vara, grădina cu alei de pietriș alb era întreținută cu grijă. De la ferestre, puteai să vezi probabil pînă departe.

Sună. Un dog danez, fără să latre, dar care părea de aceea cu atît mai feroce, îl adulmecă prin poarta de fier. O servitoare își făcu apariția după ce sună a doua oară, închise mai întîi cîinele în cușcă și întrebă:

— Ce doriți?

Avea accentul din zonă.

— Aș vrea să vorbesc cu domnul Swaan, vă rog.

Femeia păru să ezite.

— Nu știu dacă domnul e acasă… Mă duc să întreb.

Nu deschisese poarta. Ploua în continuare torențial. Maigret era ud tot.

O văzu pe servitoare urcînd treptele și dispărînd în casă. Apoi, o perdea se mișcă la o fereastră. Servitoarea reveni.

— Domnul se va întoarce abia peste cîteva săptămîni. E la Bremen.

— În acest caz, aș vrea să vorbesc cu doamna Swaan.

Tînăra ezită din nou, apoi deschise poarta.

— Doamna nu s-a îmbrăcat încă. Va trebui să așteptați.

Șiroind de apă, intră într-un salon curat, cu perdele albe la ferestre și parchet ceruit.

Mobila, nouă, era aceeași pe care o întîlneai în toate casele micii burghezii: de bună calitate și un stil care, în 1900, era numit modern.

Stejar deschis la culoare. Flori într-o vază „artistică” așezată în mijlocul mesei; șervețele din broderie ajurată.

Pe o măsuță stătea însă un samovar splendid din argint cizelat, care valora singur mai mult decît toată mobila.

Undeva, la etajul întîi, se auzea zgomot. În altă parte, în spatele unui perete de la parter, un bebeluș plîngea și o altă voce murmura ceva pe un ton înăbușit și monoton, vrînd parcă să-l aline.

În sfîrșit, pe coridor se auziră pași ușori, însoțiți de un foșnet. Se deschise o ușă. Și comisarul Maigret se pomeni în fața unei femei tinere, care se îmbrăcase în grabă ca să-l primească.

Era de talie mijlocie, mai curînd plinuță decît slabă, și avea o față drăguță și gravă, pe care se citea în acel moment o îngrijorare vagă.

Zîmbi totuși și întrebă:

— N-ați luat loc?

Din pardesiul lui Maigret, din pantaloni și pantofi, firicele de apă se scurgeau pe podeaua ceruită, formînd mici bălțoace.

Nu se putea așeza astfel în fotoliile de catifea verde crud din salon.

— Sînteți doamna Swaan?

— Da, domnule.

Femeia îl privi cu un aer întrebător.

— Îmi cer scuze că vă deranjez. E vorba de o simplă formalitate. Fac parte din poliția care se ocupă de controlul străinilor. În acest moment, facem un recensămînt.

Ea nu spuse nimic. Nu părea nici mai îngrijorată, nici liniștită.

— Cred că domnul Swaan e suedez, nu-i așa?

— Nu... Norvegian. Dar, pentru un francez, e același lucru. Și eu, la început...

— E ofițer de marină?

— Navighează în calitate de secund la bordul vasului *Seeteufel*, din Bremen.

— Exact. Așadar, lucrează pentru o companie germană.

Ea se îmbujoră ușor la față.

— Da, armatorul e german. Cel puțin pe hîrtie.

— Adică?

— Nu cred că e necesar să vă ascund. Probabil știți că, după război, marina comercială trece printr-o criză. Chiar și aici vi se va spune că mulți căpitani de cursă lungă sînt obligați, din lipsa angajamentelor, să se îmbarce ca secunzi sau ca ofițeri trei. Alții pescuiesc la Terra Nova și în Marea Nordului.

Vorbea cu oarecare precipitare, dar cu voce blîndă și egală.

— Soțul meu n-a vrut să semneze un contract pentru Pacific, unde e mai mult de lucru, deoarece nu s-ar fi putut întoarce în Europa decît o dată la doi ani. La puțin timp după ce ne-am căsătorit, niște americani echipau vasul *Seeteufel* sub numele unui armator german. Iar Olaf a venit la Fécamp tocmai ca să se convingă că nu erau aici alte goelete de vînzare. Acum,

înțelegeți... Era vorba de contrabandă cu alcool în Statele Unite. S-au înființat societăți mari, cu capitaluri americane. Își au sediul în Franța, în Olanda sau în Germania. În realitate, soțul meu lucrează pentru una dintre aceste societăți. *Seeteufel* face ceea ce ei numesc *Bulevardul Romului*. Prin urmare, n-are nimic de-a face cu Germania.

— E pe mare în acest moment? întrebă Maigret, fără să-și ia ochii de la chipul ei drăguț, care avea ceva sincer și, uneori, chiar emoționant.

— Nu cred. Trebuie să înțelegeți că aceste călătorii nu sînt la fel de regulate ca acelea ale pacheboturilor. Dar încerc întotdeauna să calculez cu aproximație poziția lui *Seeteufel*. La ora asta, trebuie să fie la Bremen sau va sosi curînd acolo.

— Ați fost vreodată în Norvegia?

— Niciodată! Aș putea să spun că n-am părăsit Normandia, dacă nu iau în seamă cele două-trei șederi scurte la Paris.

— Cu soțul?

— Da. Printre altele, am fost acolo în călătoria de nuntă.

— E blond, nu-i așa?

— Da. De ce mă întrebați?

— Cu o mustăcioară blondă, tăiată deasupra buzei?

— Da... Pot să vă arăt fotografia lui.

Deschise o ușă și ieși. Maigret o auzi mergînd prin camera vecină.

Tînăra femeie lipsi mai mult decît ar fi fost logic. Și, în vilă, se auziră zgomote de uși deschise și închise, de vînzoleli destul de greu explicabile.

În sfîrșit, își făcu din nou apariția, puțin tulburată, șovăitoare.

— Scuzați-mă..., spuse ea. Nu reușesc să găsesc fotografia. Cînd ai copii, în casă e mereu dezordine.

— Încă o întrebare. Cîtor persoane le-ați dat această fotografie a dumneavoastră?

Îi arătă poza luată de la fotograf. Doamna Swaan, stacojie la față, bîigui:

— Nu înțeleg...

— Probabil că soțul dumneavoastră are un exemplar?

— Da... Eram logodiți cînd...

— Nici un alt bărbat nu deține această fotografie?

Ea era gata să izbucnească în plîns. Buzele sale aveau un tremur care îi trăda tulburarea.

— Nici unul...

— Vă mulțumesc, doamnă.

Pe cînd ieșea, o fetiță se strecură în anticameră. Maigret se lămuri de la prima vedere. Era portretul viu al lui Pietr Letonul!

— Olga! o certă mama ei, împingînd copilul spre o ușă întredeschisă.

Comisarul era din nou afară, în ploaie, în bătaia vijeliei.

— La revedere, doamnă...

O văzu încă o clipă prin ușa întredeschisă și avu impresia că o lăsa dezorientată pe femeia aceea pe care o surprinsese în culcușul călduț al vilei.

Dar, în ochii tinerei mame care închidea ușa, Maigret zărise și alte reminiscențe subtile, care vădeau temeri greu de definit.

V

Rusul beat

Există lucruri cu care nu ne lăudăm, care ar stîrni zîmbetul dacă am vorbi despre ele și care, totuși, cer un anumit fel de eroism.

Maigret nu dormise. De la cinci și jumătate la opt, fusese zdruncinat în compartimente bîntuite de curenți de aer.

Era leoarcă încă de la La Bréauté. Acum, pantofii lui „scuipau” apă murdară la fiecare pas, pălăria îi devenise informă, umezeala îi pătrunsese prin pardesiu și prin haină.

Vîntul îl pălmuia cu rafale lichide. Străduța era pustie. O simplă cărare în pantă, printre zidurile grădinilor. În mijloc, un torent cobora vijelios.

Rămase un moment nemișcat. Și pipa din buzunar i se udase. Nu avea unde să se adăpostească în apropierea vilei. Tot ce putea face era să se pună la adăpost, de bine de rău, lîngă un zid și să aștepte.

Dacă ar fi trecut cineva, l-ar fi văzut și ar fi întors capul. Poate că avea să fie silit să stea acolo ore întregi. Nu exista nici o dovadă categorică că în casă se afla un bărbat. Și dacă s-ar fi aflat, ar fi simțit oare nevoia să iasă?

Totuși, Maigret, posac, umplîndu-și pipa udă cu tutun, se adăposti pe cît putu într-un mic intrînd...

Nu avea ce să caute acolo un ofițer de la Poliția Judiciară. Era cel mult o treabă pentru un polițist începător. Luase parte de vreo o sută de ori la astfel de pînde, cînd avea între douăzeci și doi și treizeci de ani.

Se străduí din greu să aprindă un chibrit. Banda abrazivă a cutiei cu chibrituri se scămoșase. Și oare dacă una dintre gămăliile de fosfor nu s-ar fi aprins în sfîrșit, ca prin minune, ar fi plecat?

Din locul unde se afla, vedea doar un zid scund și poarta de fier vopsită în verde de la intrarea vilei. Stătea cu picioarele în mărăcini. Un curent de aer rece i se strecura pe la ceafă.

Fécamp era în vale, dar nu putea să zărească orașul. Auzea doar vacarmul mării și, din cînd în cînd, urletul unei sirene sau zgomotul unei mașini.

După o jumătate de oră de pîndă, o femeie ce părea să fie bucătăreasă urcă panta, ducînd un coș cu provizii. Nu-l văzu pe Maigret decît în momentul în care trecu pe lîngă el. Silueta aceea enormă, nemișcată lîngă zid, pe străduța măturată de vînt, o sperie atît de rău, încît o luă la fugă.

Femeia lucra probabil într-o vilă de pe coastă. După cîteva minute, la cotitură se ivi un bărbat, îl observă pe Maigret de la distanță; lîngă el se ivi și o femeie, apoi amîndoi intrară în casă.

Situația era ridicolă. Comisarul știa că existau șanse foarte mici ca pînda lui să slujească la ceva.

Și totuși, nu se mișcă din loc, din pricina unei impresii vagi, pe care n-ar fi putut s-o numească nici măcar presentiment.

Era mai curînd o teorie proprie, pe care nu o dezvoltase de altfel niciodată, care rămînea neclară în mintea sa și pe care o

numea, în sinea lui, „teoria fisurii”.

În orice răufăcător, în orice bandit, există un om. Dar există mai ales un jucător, un adversar, și pe acesta este tentată poliția să-l vadă, pe el îl combate, în general.

A fost comisă o crimă, un delict oarecare? Lupta începe pe baza unor date mai mult sau mai puțin obiective. Problemă cu una sau mai multe necunoscute, pe care rațiunea încearcă s-o rezolve.

Maigret acționa asemenea celorlalți. Și, tot asemenea celorlalți, se folosea de instrumentele extraordinare furnizate poliției de un Bertillon[1], un Reiss[2], un Locard[3], care constituiau o adevărată știință.

Dar el căuta, aștepta, pîndea mai ales *fisura*. Altfel spus, momentul în care, în spatele jucătorului, apărea omul.

La *Majestic* îl avusese în față pe jucător.

Aici, presimțea altceva. Vila liniștită și ordonată nu făcea parte din accesoriile folosite în luptă de Pietr Letonul. Femeia aceea, copiii zăriți sau auziți aparțineau unei alte ordini materiale și morale.

Și de aceea aștepta, morocănos, de altfel, pentru că-și iubea prea mult soba mare de fontă și biroul cu paharele de bere spumoasă la îndemînă ca să nu se simtă nefericit în furtuna aceea năclăită.

Cînd începuse pînda, era puțin trecut de ora zece. Pe la douăsprezece și jumătate, cineva făcu să scîrțîie pietrișul unei alei, deschise poarta de fier cu mișcări precise și rapide și o siluetă se profilă la zece metri de comisar.

Terenul nu-i permitea acestuia să dea înapoi. Așa că rămase nemișcat, inert mai curînd, proțăpit pe picioarele pe care

pantalonii uzi i le modelau în planuri largi.

Bărbatul care ieșea din vilă purta un trenci ponosit cu cordon și avea gulerul ridicat. Purta pe cap o șapcă cenușie.

Această ținută îl făcea să pară foarte tînăr. Cu mîinile în buzunare, cu umerii strînși și înfiorîndu-se din cauza schimbării bruște de temperatură, bărbatul coborî coasta.

Trecu probabil la mai puțin de un metru de comisar. Și atunci alese momentul să-și încetinească mersul, să scoată din buzunar un pachet de țigări și să aprindă una.

Ai fi zis că voia să-și așeze fața în plină lumină, să-i permită polițistului să-l vadă foarte clar!

Maigret îl lăsă să mai facă cîțiva pași, apoi porni după el, încruntat. Pipa i se stinsese. Întreaga lui ființă emana nemulțumire și o dorință nerăbdătoare să înțeleagă.

Fiindcă omul în trenci semăna și nu semăna cu Letonul! Aceeași înălțime: în jur de un metru și șaizeci și opt de centimetri. La limită, se putea spune că avea aceeași vîrstă, cu toate că, așa cum era îmbrăcat, părea să aibă mai curînd douăzeci și șase de ani decît treizeci și doi.

Nimic nu îl împiedica să fie originalul *portretului vorbit* știut pe de rost de Maigret, al cărui text îl avea în buzunar.

Și totuși, era alt om! De exemplu, ochii aveau o expresie mai vagă, nostalgică. Griul lor era mai deschis, ca și cum nuanța pupilelor ar fi fost diluată de ploaie.

Nu purta mustăcioara blondă tunsă perie. Dar nu numai asta îl făcea să arate altfel.

Maigret era frapat și de alte detalii. Ținuta lui nu amintea prin nimic de cea a unui ofițer de marină comercială. Nu se potrivea nici măcar cu vila, cu impresia de viață burgheză, lipsită de griji, pe care o emana aceasta.

Pantofii erau uzați, tocurile strîmbe. Pe cînd bărbatul, din cauza noroiului, își sufleca marginile pantalonilor, comisarul îi văzu șosetele din bumbac gri, decolorate, cîrpite grosolan.

Trenciul era plin de pete. Ansamblul corespundea unui tip de om cunoscut foarte bine lui Maigret, tipul de vagabond european, venit aproape întotdeauna din Est, care trage la cele mai proaste hoteluri din Paris, doarme uneori în gări, se aventurează rareori în provincie, călătorește la clasa a III-a sau fără bilet, pe treptele vagoanelor și cu trenurile de marfă.

Comisarul avu dovada după cîteva minute. Fécamp nu avea localuri rău famate la drept vorbind. Totuși, în spatele portului, existau două-trei bistrouri sordide, frecventate mai curînd de marinarii fochiști decît de pescari.

La zece metri de ele se afla o cafenea decentă, curată, luminoasă.

Numai că bărbatul în trenci trecu prin fața ei fără să se oprească, intră cît se poate de natural în bistroul cel mai dubios și se sprijini cu coatele de tejghea, cu un gest care nu-l putea înșela pe Maigret.

Era un gest familiar, simplu și vulgar. Dacă ar fi vrut să-l imite, comisarul n-ar fi reușit.

Maigret intră și el. Bărbatul comandase o imitație de absint și, fără să spună nimic, privea în gol, indiferent față de comisar, care stătea în picioare lîngă el.

Prin trenciul întredeschis, polițistul zări lenjeria de o curățenie îndoielnică. Și nici asta nu se poate imita! Cămașa, gulerul tare, ajuns în stadiu de cordon, fuseseră purtate zile în șir sau, mai curînd, săptămîni. Omul dormise cu ele, Dumnezeu știe unde! Se încinsese în ele, îl plouase cu ele!

Costumul nu era lipsit de eleganță, dar purta aceleași stigmate, vădind un vagabondaj sordid.

— Încă unul!

Paharul era gol. Patronul îl umplu și îl servi și pe Maigret cu un rachiu.

— Așa, ai venit iar pe-aici?

Bărbatul nu răspunse, dădu pe gît băutura, la fel cum făcuse prima dată, și, împingînd paharul pe tejghea, făcu semn să-i fie umplut din nou.

— Mănînci ceva? Am heringi în oțet.

Maigret „navigase” spre o sobă mică, expunîndu-și spre ea spatele, care lucea ca o umbrelă. Patronul nu se descuraja. Îi aruncă o privire comisarului și continuă, adresîndu-se clientului în trenci:

— Apropo! A venit săptămîna trecută un compatriot de-al dumitale... Un rus din Arhanghelsk... Era la bordul unui vas suedez cu trei catarge, care a fost nevoit să intre în port din cauza furtunii. Jur că n-a prea avut cînd să se îmbete! Aveau multă treabă. Pînzele sfîșiate, două vergi rupte și cîte și mai cîte...

Celălalt, care ajunsese la al patrulea absint, bea cu sîrg. Patronul umplea paharul pe măsură ce se golea și, de fiecare dată, îi arunca lui Maigret o privire complice.

— Căpitanul Swaan însă n-a mai venit de ultima dată cînd ai fost aici.

Comisarul tresări. Bărbatul în trenci, care tocmai dăduse pe gît, fără apă, conținutul celui de-al cincilea pahar, se apropie de sobă cu un mers nesigur, se lovi de Maigret și întinse mîinile să se încălzească.

— Dă-mi totuși un hering..., spuse el.

Avea un accent destul de pronunțat, accent rusesc, după cît putu să-și dea seama polițistul.

Stăteau acolo, unul lîngă celălalt, aproape lipiți. Bărbatul își trecu de cîteva ori mîna peste față și ochi, care deveneau tot mai tulburi.

— Paharul meu? ceru el, cu nerăbdare.

Patronul i-l puse în mînă. În timp ce bău, se uită la Maigret și schiță o strîmbătură de dezgust.

Nici o eroare posibilă în privința acestei expresii! De altfel, vrînd parcă să-și evidențieze și mai mult sentimentul, dădu cu paharul de podea, se ținu de speteaza unui scaun și mormăi cîteva cuvinte într-o limbă străină.

Patronul, puțin îngrijorat, făcu în așa fel încît să treacă pe lîngă Maigret și îi spuse încet, dar îndeajuns de tare ca să audă și rusul:

— Nu-i dați atenție. Întotdeauna e așa...

Bărbatul izbucni într-un rîs de bețiv. Se trînti pe scaun, își prinse capul cu amîndouă mîinile și rămase nemișcat pînă cînd patronul îi împinse între coate, pe masă, o farfurie cu un hering marinat.

Apoi îl scutură de umăr.

— Mănîncă! O să-ți facă bine...

Celălalt rîse din nou. Era însă mai curînd o tuse dureroasă. Întoarse capul să-l caute pe Maigret cu privirea, uitîndu-se la el cu o insistență obraznică, și împinse într-o parte farfuria cu hering.

— Vreau să beau!

Patronul ridică brațele către cer, bombănind ca o scuză:

— Rușii ăștia!

Și își duse arătătorul la frunte, răsucindu-l.

Maigret își împinsese pălăria pe ceafă. Hainele lui emanau un abur cenușiu. Ajunsese abia la al doilea rachiu.

— Dați-mi și mie un hering! ceru el.

Pe cînd îl mînca cu o bucată de pîine, rusul se ridică, cu picioarele moi, se uită în jur, ca și cum n-ar fi știut ce să facă, și rînji din nou, uitîndu-se la Maigret.

Apoi, ajunse cu greu la tejghea, luă un pahar de pe raft și scoase o sticlă din cuva de metal plină cu apă rece.

Își turnă singur, fără să încerce să vadă ce era în sticlă, și bău, plesnind din limbă.

În sfîrșit, scoase din buzunar o bancnotă de o sută de franci.

— E destul, ticălosule? îl întrebă el pe patron.

Aruncă bancnota în sus și patronul o pescui din chiuvetă.

Rusul smuci de clanța ușii, care nu se deschidea. Puțin lipsi să nu se iște o ceartă, pentru că patronul voia să-și ajute clientul și acesta îl respingea cu cotul.

Trenciul se pierdu în sfîrșit în ceață și ploaie, de-a lungul cheiului, în direcția gării.

— O figură! îi spuse patronul, oftînd, lui Maigret, care achita consumația.

— Vine des?

— Din cînd în cînd... Odată și-a petrecut noaptea aici, pe banca unde ați stat. E rus! Am aflat de la niște mateloți ruși, care erau la Fécamp într-o zi odată cu el... Se pare că a primit o educație bună. I-ați văzut mîinile?

— Nu vi se pare că seamănă cu căpitanul Swaan?

— A! Îl cunoașteți? Bineînțeles! Nu chiar atît încît să fie luați unul drept altul. Dar, mă rog! Am crezut mult timp că era fratele lui...

Silueta bej dispărea la o cotitură. Maigret grăbi pasul.

Îl ajunse din urmă pe rus în momentul în care acesta intra în gară, în sala de așteptare pentru clasa a III-a, unde se trînti pe o bancă, prinzîndu-și iar capul în mîini.

După o oră, stăteau în același compartiment, împreună cu un negustor de vite din Yvetot, care îi istorisi lui Maigret povești hazlii în grai normand, făcîndu-i din cînd în cînd semn cu cotul ca să-i atragă atenția asupra vecinului lor.

Rusul aluneca pe nesimțite, ajungînd să stea îngrămădit pe banchetă, cu capul palid căzut în piept și gura întredeschisă, duhnind a alcool.

1. Alphonse Bertillon (1853-1914), criminolog francez, inventatorul antropometriei judiciare (sistemul Bertillon) pentru identificare rapidă (n.tr.).
2. Rodolphe Archibald Reiss (1875-1929), întemeietorul primei școli de poliție științifică din lume (n.tr.).
3. Edmond Locard (1877-1966), părintele fondator al criminalisticii (n.tr.).

VI

La Regele Siciliei

După La Bréauté, unde se trezi, rusul nu mai dormi. E adevărat că expresul Le Havre-Paris era aglomerat. Maigret și tovarășul lui de drum rămaseră pe culoar, proțăpiți fiecare în fața unei uși, privind cum li se perinda prin fața ochilor un peisaj neclar, pe care întunericul îl estompa treptat.

Bărbatului în trenci nu-i păsa deloc de polițist. Nici în gara Saint-Lazare nu încercă să profite de îmbulzeală ca să fugă.

Ba chiar coborî agale scara mare, băgă de seamă că pachetul de țigări îi era ud, cumpără altul de la tutungeria din gară și puțin lipsi să nu intre la bufet. Se răzgîndi însă și porni pe trotuar, tîrîndu-și picioarele, siluetă dezolantă, exprimînd o detașare completă, una dintre acele descurajări care nu mai lasă loc de reacție.

De la Saint-Lazare pînă la Primărie e drum lung. Trebuie să traversezi tot centrul orașului și, între șase și șapte seara, trecătorii se revarsă în valuri pe trotuare, iar șirurile de mașini se scurg pe străzi într-un ritm la fel de susținut ca al sîngelui în artere.

Cu umerii slabi, cu impermeabilul strîns în talie, pătat de noroi și de grăsime, cu pantofii cu tocurile strîmbe, se pierdea

în luminile din jur, în mulțime, înghiontit, împins în stînga și în dreapta, fără să se oprească sau să întoarcă cumva capul.

Apucă pe drumul cel mai scurt, pe strada 4 Septembrie și prin Hale, ceea ce dovedea că era obișnuit cu această rută.

Ajunse la ghetoul din Paris, al cărui nucleu îl constituie strada Trandafirilor, trecu pe lîngă prăvălii cu inscripții în idiș, măcelării *cușer* și tarabe cu azime.

La o cotitură, lîngă un culoar lung și întunecos care semăna cu un tunel, o femeie vru să-l prindă de braț, dar îi dădu drumul fără ca el să fi spus vreo vorbă, probabil impresionată.

În sfîrșit, ajunse pe strada Regele Siciliei, neregulată, mărginită de fundături, de străduțe, de curți pline de forfotă, jumătate cartier evreiesc, jumătate colonie poloneză deja, și, după două sute de metri, se repezi pe coridorul unui hotel.

Literele din ceramică formau cuvintele *La Regele Siciliei*.

Dedesubt se puteau citi inscripții în ebraică, în polonă și în alte limbi de neînțeles, precum și în rusește, după toate probabilitățile.

Alături se afla un șantier, unde se vedeau resturile unui imobil ce fusese susținut cu grinzi.

Ploaia nu se oprise. Dar vîntul nu pătrundea pînă în acel pasaj îngust.

Maigret auzi zgomotul unei ferestre, care se închise brusc la etajul al treilea al hotelului. Intră, ca și rusul, fără ezitare.

Pe culoar, nu era nici o ușă. O scară. La mezanin, un fel de lojă de portar cu geam, unde lua masa o familie de evrei.

Comisarul bătu și, în loc să i se deschidă ușa, se ridică o ferestruică, lăsînd să iasă un miros rînced. Evreul avea o tichie neagră pe cap. Soția lui obeză nu se întrerupse din mîncat.

— Ce-i?

— Poliția! Numele locatarului care a intrat adineauri!

Omul mormăi ceva în limba lui, aduse dintr-un sertar un registru slinos și îl împinse fără o vorbă pe ferestruică.

În aceeași clipă, Maigret simți că cineva îl observa de pe casa scării neluminată. Întoarse brusc capul și văzu doi ochi lucind la vreo zece trepte deasupra lui.

— Ce cameră?

— 32…

Răsfoi registrul și citi:

Feodor Iurovici, 28 de ani, născut la Vilnius, zilier, și Anna Gorskina, 25 de ani, născută la Odessa, fără ocupație.

Evreul se întorsese la masă și mînca mai departe, ca un om cu conștiința curată. Maigret bătu în geam. Omul se ridică încet, cu regret.

— De cînd locuiește în hotel?

— Aproape trei ani.

— Și Anna Gorskina?

— Era aici dinaintea lui… Să fie vreo patru ani și jumătate.

— Din ce trăiesc?

— Ați citit… E muncitor.

— Auzi! se răsti Maigret.

Interlocutorul își schimbă imediat atitudinea.

— Restul nu mă privește, nu-i așa? spuse el, slugarnic. Plătește regulat. Pleacă, vine, nu e treaba mea să-l urmăresc.

— Primește vizite?

— Uneori… Am mai bine de șaizeci de locatari și nu reușesc să-i supraveghez. Din moment ce nu fac nimic rău!… De altfel, dacă sînteți de la poliție, probabil că ne cunoașteți. Registrele

mele au fost întotdeauna în ordine. Brigadierul Vermouillet o să vă spună... El vine în fiecare săptămînă...

Maigret se întoarse pe neașteptate și strigă:

— Coboară, Anna Gorskina!

Pe scară se auzi un zgomot ușor, apoi pași. În sfîrșit, o femeie intră în raza de lumină.

Părea să aibă mai mult de douăzeci și cinci de ani, cum scria în registru. Probabil că asta se datora rasei. Ca multe evreice de vîrsta ei, se buhăise, fără să-și piardă totuși o anumită frumusețe. Ochii, foarte negri, cu o cornee extraordinar de albă și strălucitoare, erau remarcabili.

Dar restul persoanei vădea o neglijență care strica această impresie. Părul negru, gras, nepieptănat cădea în șuvițe groase pe spate. Purta un capot uzat, care se întredeschidea și lăsa să i se vadă lenjeria de corp.

Ciorapii erau rulați deasupra genunchilor prea masivi.

— Ce făceai pe scară?

— Sînt la mine acasă...

Maigret intui imediat cu ce fel de femeie avea de-a face. Pătimașă, obraznică, căuta înfruntarea. La cea mai mică ocazie, ar fi provocat scandal, ar fi stîrnit tot hotelul, ar fi țipat ca din gură de șarpe, aruncîndu-i probabil în față acuzațiile cele mai neverosimile.

Poate că se știa inatacabilă! În orice caz, privea inamicul cu un aer provocator.

— Mai bine te-ai duce să-ți îngrijești amantul.

— Asta mă privește!

Bărbatul din spatele ferestruicii își legăna fața întristată de la stînga la dreapta și de la dreapta la stînga, dezaprobator, dar

ochii îi rîdeau.

— De cînd te-a părăsit Feodor?

— De ieri seară… La ora unsprezece…

Mințea! Era evident! Dar n-ar fi slujit la nimic s-o contrazică direct. Sau trebuia apucată pur și simplu de umeri și dusă în arestul poliției.

— Unde lucrează?

— Unde-i place…

Și pieptul îi tremura sub capotul încheiat neglijent. Gura i se schimonosea, disprețuitoare.

— Ce-are poliția cu Feodor?

Maigret preferă să-i spună destul de încet:

— Fugi sus!

— Cînd o să am chef! Nu primesc ordine de la dumneata.

La ce bun să răspundă, să provoace un incident grotesc, care ar fi dăunat anchetei?

Maigret închise registrul și îl întinse bărbatului de după ferestruică.

— E în regulă, nu-i așa? întrebă acesta, după ce îi făcuse semn tinerei femei să-și țină gura.

Dar ea rămase acolo pînă la sfîrșit, cu mîinile în șolduri, cu jumătate de corp în lumina care venea din lojă, iar cealaltă jumătate în umbră.

Comisarul se mai uită o dată la ea. Femeia îi înfruntă privirea și simți nevoia să bombăne:

— Nu mă speriați pe mine…

Maigret dădu din umeri și coborî scara îngustă, atingîndu-i pereții cretoși.

Pe coridor, se lovi de doi polonezi fără guler tare, care întoarseră capul în altă parte cînd îl văzură. Strada era udă, cu reflexe pe pavaj.

În toate colțurile, în cele mai mici petice de umbră, în fundături, pe culoare, ghiceai forfota oamenilor, o viață ascunsă, rușinoasă. Umbre se prelingeau pe lîngă ziduri. Prăvăliașii vindeau produse pe care francezii nu le cunoșteau nici măcar după nume.

La mai puțin de o sută de metri, se găseau străzile Rivoli și Saint-Antoine, largi, luminoase, cu tramvaie, vitrine și agenți de poliție...

Maigret apucă de umăr un puști cu urechile clăpăuge, care alerga.

— Adu-mi un agent de poliție din Piața Saint-Paul!

Dar puștiul îl privi cu ochi speriați și răspunse ceva de neînțeles. Nu știa boabă de franceză!

Comisarul zări un zdrențăros.

— Uite o sută de centime... Du-i biletul ăsta polițaiului din Piața Saint-Paul!

Vagabondul înțelese. După zece minute, sosea un agent în uniformă.

— Telefonează la Poliția Judiciară să-mi trimită imediat un inspector. Pe Dufour, dacă e posibil...

Se plimbă de colo-colo încă o jumătate de oră. Oamenii intrau și ieșeau din hotel. Dar la a doua fereastră din stînga de la etajul al treilea era în continuare lumină.

Anna Gorskina se ivi în ușă. Îmbrăcase un pardesiu verzui peste capot. Ieșise fără pălărie și, în pofida ploii, avea în picioare sandale din satin roșu.

Traversă strada călcînd prin apă. Maigret se ascunse în umbră.

Femeia intră într-o prăvălie, de unde ieși după cîteva minute, cu o mulțime de pachete mici și albe și cu două sticle în brațe, și dispăru din nou în hotel.

În sfîrșit, sosi și inspectorul Dufour. Avea treizeci și cinci de ani și vorbea trei limbi destul de curgător, ceea ce îl făcea prețios, în ciuda maniei lui de a complica și întîmplările cele mai simple.

Dintr-un banal caz de spargere sau de șterpeleală la înghesuială, reușea să facă o dramă misterioasă, în mijlocul căreia ajungea să-și piardă capul.

Dar, într-o misiune precisă, cum ar fi o supraveghere sau un filaj, se potrivea de minune, grație unei tenacități ieșite din comun.

Maigret îi dădu semnalmentele lui Feodor Iurovici și pe cele ale amantei sale.

— O să-ți trimit un coleg. Dacă unul dintre ei pleacă, îl urmărești, dar cineva trebuie să stea mai departe de pază aici... Ai înțeles?

— Tot cazul *Steaua Nordului*? O lovitură a mafiei, nu-i așa?

Comisarul preferă să plece. După un sfert de oră, sosea la Poliția Judiciară, îi trimitea un coleg lui Dufour și se apleca deasupra sobei, bombănindu-l pe Jean, care nu reușise să facă fonta să se înroșească.

Pardesiul ud atîrna, țeapăn, în cuier, păstrînd forma umerilor.

— Soția mea n-a telefonat?

— Azi-dimineață... I s-a spus că sînteți în misiune.

Era obișnuită. Maigret știa că, atunci cînd se va întoarce acasă, ea se va mulțumi să-l sărute, să agite cratițele pe mașina de gătit și să umple o farfurie cu o tocană apetisantă. Cel mult ar fi riscat să-l întrebe, dar numai cînd s-ar fi așezat la masă și uitîndu-se la el, cu bărbia sprijinită în mîini: „E totul bine?”.

Ar fi găsit masa pregătită și la prînz, și la ora cinci.

— Torrence? îl întrebă el pe Jean.

— A telefonat la șapte dimineața.

— De la *Majestic*?

— Nu știu. M-a întrebat dacă ați plecat.

— Pe urmă?

— A telefonat din nou la cinci și zece după-amiaza. Mi-a spus să vă transmit că vă așteaptă.

Maigret mîncase doar un hering de dimineață și pînă atunci. Stătu un moment în picioare în fața sobei ce începea să duduie, pentru că avea o șmecherie unică prin care aprindea și cărbunii cei mai refractari.

În sfîrșit, se îndreptă greoi spre dulapul unde se aflau chiuveta de email, un prosop, o oglindă și o valiză. Scoase valiza în mijlocul biroului, se dezbrăcă, își puse haine uscate, lenjerie curată și își trecu o mînă șovăitoare peste bărbia aspră.

— E!

Aruncă spre focul care își luase avînt o privire plină de regret, așeză două scaune în apropiere și își întinse cu grijă hainele ude. Pe birou rămăsese un sendviș din noaptea precedentă și îl devoră, fără să stea jos, pe picior de plecare. Doar că nu mai rămăsese bere și i se cam uscase gîtlejul.

— Dacă vine ceva pentru mine, sînt la *Majestic*, îi spuse lui Jean. Să fiu sunat acolo.

Puțin mai tîrziu, se trînti în sfîrșit pe bancheta unui taxi.

VII

Al treilea antract

Maigret nu-l găsi pe Torrence în hol, ci într-o cameră de la etajul întîi, unde îi fusese servită o cină pe cinste. Brigadierul aruncă o privire spre masă.

— Din partea directorului! îi explică el. Preferă să mă vadă aici decît jos. Aproape că m-a implorat să primesc această cameră și mîncărurile alese cu care sînt servit.

Vorbea încet. Arătă spre o ușă.

— Soții Mortimer stau alături...

— S-a întors Mortimer?

— Pe la șase dimineața, ud, plin de noroi, furios, cu hainele pline de cretă sau de var.

— Ce-a spus?

— Nimic. A încercat să ajungă neobservat în camera lui. Dar a fost anunțat că soția îl aștepta la bar. Și era adevărat! Invitase în cele din urmă un cuplu de brazilieni. Barul a trebuit să stea deschis numai pentru ei. Era beată rău de tot.

— Și?

— Mortimer a pălit. Buzele i s-au schimonosit. Le-a adresat celor doi brazilieni un salut scurt, apoi și-a apucat soția de braț și a tras-o după el, fără o vorbă. Cred că ea a dormit pînă la

patru după-amiază. În apartamentul lor nu s-a auzit nici un zgomot pînă atunci. Apoi am auzit șușoteli. Mortimer a telefonat după ziare.

— Sper că nu pomenesc de cele întîmplate?

— Nimic! Au respectat consemnul. Doar o mică notă care anunță că un cadavru a fost descoperit în *Steaua Nordului* și că poliția crede că a fost o sinucidere.

— Pe urmă?

— Li s-a adus suc de lămîie. La șase, Mortimer a făcut un mic tur prin hol și a trecut de două-trei ori pe lîngă mine, cu un aer preocupat. A expediat cablograme cifrate băncii lui din New York și secretarului său, aflat la Londra de cîteva zile.

— Asta e tot?

— Acum, sînt la sfîrșitul cinei. Stridii, pui fript, salată. Sînt ținut la curent cu tot ce se întîmplă. Directorul e atît de încîntat că m-a închis aici, încît ar sări și-n foc ca să-mi fie pe plac. Așa se face că a venit adineauri să mă anunțe că soții Mortimer au două bilete la teatrul Gymnase. *Epopeea*. Patru acte de nu știu cine...

— Apartamentul lui Pietr?

— Nimic! N-a intrat nimeni. Am încuiat ușa și am pus o bobiță de ceară în broască, așa că nimeni nu poate să intre fără să știu.

Maigret luase un hartan de pui și îl devora fără nici o rușine, căutînd zadarnic o sobă care nu exista. Pînă la urmă, se așeză pe calorifer și întrebă:

— Nimic de băut?

Torrence îl servi cu un vin alb excelent, pe care comisarul îl sorbi cu sete. În același moment, cineva bătu ușor la ușă; un servitor intră cu un aer de conspirator.

— Directorul m-a rugat să vă spun că domnul și doamna Mortimer au cerut să li se aducă mașina.

Maigret aruncă o privire spre masa încă plină cu de-ale gurii, așa cum se uitase și la sobă cînd își părăsise biroul.

— Mă duc eu, spuse el, cu regret. Tu rămîi aici.

Se aranjă puțin în fața oglinzii, își șterse buzele și bărbia. Cîteva clipe mai tîrziu, într-un taxi, aștepta ca soții Mortimer-Levingston să urce în limuzină.

Cei doi își făcură apariția curînd, el în pardesiu negru, care îi ascundea fracul, ea înfofolită în blănuri ca în ajun.

Probabil că femeia era obosită, pentru că soțul ei o susținea discret cu o mînă. Automobilul demară silențios.

Maigret, care nu știa că era premieră la teatrul Gymnase, intră cu destul de mare greutate. În fața marchizei se aflau cîțiva membri ai gărzii municipale. În ciuda ploii, mulți gură-cască priveau invitații coborînd din mașini.

Comisarul trebui să ceară să stea de vorbă cu directorul, să se miște cu greu pe culoare, unde făcea notă discordantă, deoarece era singurul care circula pe acolo în haină.

Directorul era agitat, gesticula.

— Eu aș vrea cu dragă inimă! Dar sînteți al douăzecilea care îmi cere un „mic loc”! Nu mai sînt locuri! Și nici măcar nu sînteți în ținută de seară!

Era strigat din toate părțile.

— Vedeți? Puneți-vă în locul meu!

Pînă la urmă, Maigret rămase în picioare lîngă o ușă, printre plasatoare și vînzătorii de programe.

Soții Mortimer-Levingston aveau o lojă. Înăuntru erau șase persoane, printre care o prințesă și un ministru. Oamenii intrau

și ieșeau. Bărbații le sărutau mîna femeilor. Toți își zîmbeau.

Cortina se ridică și apăru o grădină însorită. În sală se auziră îndemnuri la liniște, murmure, bătăi din picioare. În sfîrșit, răsună vocea actorului, puțin nesigură, care devenea tot mai fermă, creînd atmosferă.

Dar soseau întruna întîrziați. Și se auzi din nou „sst!” din toate părțile. Undeva, răsună un rîs de femeie.

Mortimer arăta mai mult ca niciodată a mare senior. Fracul îi venea de minune. Plastronul alb îi scotea în evidență nuanța ivorie a pielii.

Îl văzuse sau nu pe Maigret? O plasatoare îi aduse un taburet comisarului, care trebui să-l împartă cu o doamnă grasă în rochie de mătase neagră, mama unei actrițe.

Primul, apoi al doilea antract. Forfotă în loji. O exaltare artificială. Spectatorii din fotolii se salutau cu cei de la balcon.

Pe culoare, în foaier și pînă la intrare, se auzea un zumzet ca de stup în efervescență. Spectatorii își șopteau la ureche nume de maharajahi, de financiari, de oameni de stat, de artiști.

Mortimer ieși de trei ori din lojă, își făcu apariția într-o avanscenă, apoi la parter, schimbînd cîteva vorbe cu un fost prim-ministru, al cărui rîs sonor se auzea la depărtare de douăzeci de rînduri.

Sfîrșitul actului trei. Flori pe scenă. Ovații pentru o actriță slăbănoagă. Vacarmul strapontinelor ridicate, agitația picioarelor pe podea.

Cînd Maigret întoarse capul spre loja americanilor, Mortimer-Levingston dispăruse.

Actul patru, ultimul. Era momentul în care cei care puteau, într-o calitate oarecare, veneau în culise și în cabinele actorilor

și actrițelor. Alții luau cu asalt garderoba. Se interesau de mașini și de taxiuri.

Maigret pierdu zece minute căutînd în interiorul teatrului. Apoi, cu capul descoperit, fără pardesiu, se văzu nevoit să întrebe afară, să chestioneze agenții de poliție, omul de la intrare și gărzile municipale.

În sfîrșit, află că mașina oliv a lui Mortimer tocmai plecase. I se arătă locul unde staționase, în fața unui bistrou frecventat de vînzători de contramărci.

Mașina se îndreptase spre Poarta Saint-Martin. Americanul nu ceruse haina de la garderobă.

Afară, grupuri de spectatori luau aer pretutindeni unde puteau fi la adăpost de ploaie.

Comisarul fumă o pipă, cu mîinile în buzunare, cu o mină arțăgoasă. Răsună soneria. Spectatorii se întoarseră în sală. Gărzile municipale intrară și ele să asiste la ultimul act.

Bulevardele aveau aspectul neglijent de la unsprezece noaptea. Perdelele de ploaie din fața luminilor se subțiau. Un cinematograf se goli de spectatori, apoi își stinse becurile și își închise ușile, după ce panourile-reclamă dispărură în interior.

Cîțiva oameni așteptau un autobuz sub un felinar verde. Cînd acesta sosi, se iscară discuții, pentru că nu mai erau destule locuri. Un agent de poliție interveni și se certă, încă mult timp după plecarea vehiculului, cu un bărbat gras indignat.

În sfîrșit, o limuzină alunecă pe asfalt. Portiera se deschise în momentul în care reducea viteza. Mortimer-Levingston, în frac, cu capul descoperit, urcă sprinten treptele și pătrunse în lumina caldă a culoarelor.

Maigret se uită la șofer, un american sută la sută, cu o expresie dură, cu maxilare proeminente, nemișcat pe scaun, ca și cum uniforma l-ar fi ținut țeapăn.

Comisarul se mulțumi să întredeschidă una dintre ușile matlasate. Mortimer stătea în picioare în fundul lojii. Un actor sarcastic rostea fraze sacadate. Cortina căzu. Scena se umplu de flori. Izbucniră aplauzele.

Spectatorii se pregăteau să dea năvală spre ieșire. „Sst!” Actorul anunță numele autorului și îl lua din avanscenă să-l ducă în centrul scenei.

Martimer sărută mîinile femeilor și le strînse pe ale bărbaților, lăsînd o sută de franci bacșiș plasatoarei care îi adusese hainele.

Soția lui era palidă, cu cearcăne vinete la ochi. După ce urcară amîndoi în mașină, urmă un moment de nehotărîre.

Între cei doi soți se iscă o discuție. Doamna Levingston protesta, nervoasă. El își aprinse o țigară și stinse bricheta cu un gest furios.

În sfîrșit, vorbi în cornetul acustic și mașina demară, urmată de taxiul lui Maigret.

Era douăsprezece și jumătate noaptea. Strada La Fayette. Coloanele albicioase ale Sfintei Treimi, împresurate de schele. Strada Clichy.

Limuzina se opri pe strada Fontaine, în față la *Pickwick’s Bar*. Portar în uniformă albastră cu fireturi aurii. Garderobă. Draperia roșie se ridică și se auzi zvon de tangou.

Maigret intră și el și rămase lîngă ușă, la o masă care probabil rămînea întotdeauna neocupată, pentru că acolo trăgea curentul din toate părțile.

Soții Mortimer se așezaseră la o masă lîngă orchestră. Americanul consultă meniul și făcu comanda. Un dansator profesionist se înclină în fața soției sale.

Ea dansă. Levingston o urmări cu privirea cu o insistență frapantă. Femeia schimbă cîteva fraze cu partenerul ei, dar nu se întoarse nici măcar o dată spre colțul unde se afla Maigret.

Aici, printre cei în haine de seară, se aflau și cîțiva străini în costum de oraș.

Comisarul respinse cu un gest o profesionistă care voia să ia loc la masa lui. Chelnerul îi puse cu fermitate în față o sticlă de șampanie.

Peste tot atîrnau serpentine. Mingi de vată zburau de colo-colo. Primi una drept în nas și se uită crunt la bătrîna care îl ochise.

Doamna Mortimer se întorsese la locul ei. Dansatorul, după ce rătăci pe ring, se îndreptă spre ieșire, aprinzîndu-și o țigară.

Deodată, ridică draperia de catifea roșie și dispăru. Trecură aproximativ trei minute pînă cînd lui Maigret îi veni ideea să arunce o privire afară.

Dansatorul nu mai era acolo.

Restul se dovedi a fi lung și mohorît. Soții Mortimer luară o masă copioasă: caviar, trufe cu șampanie, homar după rețeta americană și brînză.

Doamna Mortimer nu mai dansa.

Maigret, care nu suporta șampania, bea cu înghițituri mici, ca să-i țină de sete. Avusese proasta inspirație să guste din migdalele prăjite de pe masă, care îi stîrniseră o sete de nepotolit.

Se uită la ceas: ora două.

Cabaretul se golea. O dansatoare își executa numărul în mijlocul indiferenței generale. Un străin beat, cu trei femei la masă, făcea singur mai mult zgomot decît toți ceilalți clienți la un loc.

Dansatorul, care lipsise numai un sfert de oră, invitase alte cîteva doamne. Dar acum se sfîrșise. Se simțea oboseala.

Doamna Mortimer avea tenul plumburiu și pleoapele albăstrui.

Soțul ei îi făcu semn angajatului de la intrare, care le aduse blana, pardesiul și pălăria.

Maigret avu impresia că dansatorul, în picioare lîngă saxofonist, se uita la el în timp ce vorbea cu oarecare îngrijorare.

Îl chemă pe șeful chelnerilor, care îl lăsă să aștepte, așa că pierdu cîteva clipe.

Cînd putu în sfîrșit să iasă, mașina americanilor dădea colțul străzii Notre-Dame-de-Lorette. La marginea trotuarului așteptau vreo șase taxiuri libere.

Comisarul se îndreptă spre unul dintre ele.

Brusc, răsună o împușcătură. Maigret duse mîna la piept, privi în jur, nu văzu nimic, dar auzi pași care se depărtau pe strada Pigalle.

Mai făcu cîțiva metri, împins parcă de inerție. Portarul veni în fugă să-l sprijine. Oamenii ieșeau din cabaret să vadă ce se întîmpla. Printre ei, Maigret zări fața crispată a dansatorului.

VIII

Maigret nu se mai joacă

În Montmartre, șoferii care „fac de noapte” înțeleg lucrurile fără vorbă multă, ba deseori pricep chiar fără să li se spună nimic.

În momentul în care răsunase împușcătura, unul dintre cei care staționau în fața cabaretului dădea să deschidă portiera mașinii ca să-l lase pe Maigret să urce. Nu știa cine era. Ghici oare, după înfățișare, că avea de-a face cu un polițist?

Clienții unui mic bar de vizavi se apropiau în fugă. În cîteva clipe, în jurul rănitului s-ar fi adunat o întreagă gloată. Atunci, șoferul, cît ai clipi, îl ajută pe portarul care îl sprijinea pe comisar, dar nu știa unde să-l ducă. După mai puțin de o jumătate de minut, mașina se îndepărta. Maigret se afla pe bancheta din spate.

Mașina merse așa preț de vreo zece minute și se opri pe o stradă pustie. Șoferul coborî, deschise portiera și își văzu clientul stînd aproape normal, cu o mînă strecurată sub haină.

— Văd că nu-i nimic grav, după cum am bănuit. Unde să vă duc?

Maigret era totuși puțin schimbat la față, și asta tocmai pentru că rana era superficială. Glonțul îi pătrunsese în piept,

trecuse foarte aproape de o coastă și ieșise pe lîngă omoplat.

— La Prefectura de Poliție…

Șoferul mormăi ceva neclar. Pe drum, comisarul se răzgîndi.

— La *Majestic*… Mă lași la ușa de serviciu, pe strada Ponthieu.

Își pusese batista făcută ghem pe rană și constată că sîngele nu mai curgea.

Pe măsură ce mașina înainta spre centrul Parisului, trăsăturile lui exprimau mai puțină durere și mai multă îngrijorare.

Șoferul vru să-l ajute să coboare din taxi. Maigret îl respinse cu un gest și traversă trotuarul cu pas ferm. Pe un culoar îngust, îl găsi pe portar moțăind în spatele ghișeului.

— Nu s-a întîmplat nimic?

— Ce vreți să spuneți?

Era frig. Maigret se întoarse în stradă să achite cursa, iar șoferul bombăni nemulțumit, deoarece primea numai o sută de franci pentru turul de forță pe care îl realizase.

Maigret, deși rănit, avea o siluetă impresionantă. Își apăsa în continuare pieptul cu batista, sub haine. Ținea un umăr mai jos decît celălalt și avea grijă să-și menajeze forțele. Se simțea puțin confuz. Uneori, avea impresia că plutea și trebuia să facă un efort ca să-și revină, să-și recapete claritatea percepțiilor și gesturilor.

Urcă o scară de fier care ducea la etaje, deschise o ușă, găsi un coridor, se pierdu într-un labirint, apoi ajunse pe altă scară, întru totul asemănătoare cu prima, dar avînd alt număr.

Rătăcea prin culisele hotelului. Din fericire, întîlni undeva un bucătar cu bonetă albă, care privi cu spaimă cum se apropia.

— Du-mă la etajul întîi... Lîngă apartamentul domnului Mortimer...

Numai că în primul rînd bucătarul nu cunoștea numele clienților. Apoi, era impresionat de cele cinci dîre de sînge pe care Maigret și le lăsase pe față cînd își trecuse mîna peste ea.

Uriașul acela care își făcuse apariția în rețeaua culoarelor înguste de serviciu, cu un pardesiu negru aruncat pe umeri, nebăgat pe mîneci, cu mîna lipită de piept, deformînd vesta și haina, îl năucea.

— Poliția! se răsti la el Maigret, pierzîndu-și răbdarea.

Simțea că în curînd va ameți. Rana îl ardea, parcă străpunsă de ace lungi.

Bucătarul o luă înainte, fără să se uite în urmă. Puțin mai tîrziu, Maigret călcă pe covoare. Înțelese că părăsise culoarele de serviciu, că se afla în hotel. Se uită la numerele de pe ușile camerelor. Era pe partea cu numere impare.

Găsi în sfîrșit o servitoare care îl privi înspăimîntată.

— Camera domnului Mortimer?

— Dedesubt... Dar... dumneavoastră...

Coborî o scară și, în acest timp, în rîndul personalului se răspîndea zvonul că un bărbat ciudat, rănit, fantomatic, rătăcea prin hotel.

Maigret se sprijini o clipă de perete, lăsă o pată de sînge, în timp ce trei mici picături de un roșu foarte închis căzdeau pe covor.

În sfîrșit, zări apartamentul soților Mortimer și, alături, ușa camerei unde se instalase Torrence. Ajunse la acea ușă, mergînd puțin într-o parte, o deschise...

— Torrence!

În cameră era lumină. Masa rămăsese plină de mîncare și sticle de băutură.

Maigret își încruntă sprîncenele groase. Nu-și vedea subordonatul. În schimb, simțea în atmosferă un iz ca de spital.

Făcu cîțiva pași, la fel de confuz. Și, brusc, se opri în fața unei canapele.

Văzu atîrnînd un picior încălțat cu un pantof negru de piele.

Nu avu încotro și o luă de la capăt de trei ori. Cînd lua mîna de la rană, sîngele începea să curgă cu o abundență alarmantă.

Reuși în cele din urmă să ia șervetul de pe masă și să-l pună sub vestă, căreia îi strînse bine catarama la spate. Mirosul din cameră îl îngrețoșa.

Cu gesturi moi, ridică un capăt al canapelei și o roti pe două picioare.

După cum se aștepta, Torrence zăcea acolo, ghemuit, cu un braț îndoit, ca și cum cineva i-ar fi rupt membrele ca să-l înghesuie într-un spațiu mic. O legătură îi acoperea partea de jos a feței, dar nu era înnodată. Maigret se lăsă în genunchi.

Toate mișcările lui fură calme, foarte lente chiar, probabil din cauza propriei stări. Ezită să-i palpeze pieptul cu mîna. Și, cînd aceasta ajunse la inimă, comisarul încremeni, rămase nemișcat pe covor, cu ochii ațintiți asupra tînărului inspector.

Torrence murise! Gura lui Maigret se schimonosi încet-încet. Strînse pumnii și, în timp ce pupilele îi deveneau tulburi, rosti, în liniștea din încăpere, o înjurătură năprasnică.

Asta ar fi putut să fie grotesc. Dar nu! Era cumplit! Era tragic! Era înspăimîntător!

Fața lui Maigret se înăsprise. Nu plîngea. Probabil că nu putea. Dar pe trăsăturile lui se citeau atîta furie, durere și, în

același timp, uimire, încît starea lui semăna cu năuceala.

Torrence avea treizeci de ani. De cinci ani, s-ar fi putut spune că lucra numai cu comisarul.

Avea maxilarele deschise, ca și cum ar fi făcut un efort disperat să ia o gură de aer.

Un călător își scotea pantofii, la etajul de sus, exact deasupra mortului.

Maigret se uită în jur, în căutarea unui dușman. Respira zgomotos.

Trecură astfel cîteva minute și, cînd polițistul se ridică, simțea progresele unei lucrări ascunse în organismul lui.

Se îndreptă spre fereastră, o deschise și văzu bulevardul Champs-Elysées pustiu. Lăsă un moment adierea de afară să-i răcorească fruntea, apoi luă de jos legătura pe care o smulsese de pe fața lui Torrence.

Era un șervet de masă care imita damascul, cu monograma *Majesticului*. Încă mai avea un iz slab de cloroform. Maigret stătea în picioare, cu doar cîteva gînduri vagi în minte, care se ciocneau în acel gol cu rezonanțe dureroase.

Așa cum făcuse pe culoare, se sprijini încă o dată cu umărul de perete și simți o prăbușire destul de bruscă a mușchilor feței. Păru îmbătrînit, descurajat. Poate că, în acel moment, puțin lipsi să nu izbucnească în lacrimi! Dar era prea mare, prea solid, făcut dintr-o materie prea dură.

Canapeaua stătea de-a curmezișul, atingînd masa nestrînsă, unde, într-o farfurie, printre oase de pui, zăceau chiștoace de țigară.

Comisarul întinse mîna spre telefon. Dar nu-l atinse, ci pocni cu furie din degete și se întoarse la cadavru, ațintindu-și privirea asupra lui.

Cu o grimasă de ironie și amărăciune, se gîndi la regulamente, la Parchet, la formalități, la măsurile de precauție ce trebuiau luate.

Contau oare toate astea? Era vorba de Torrence! Păi, era ca și cum ar fi fost el însuși!

Torrence, care era de-al lor, care…

Îi descheie vesta cu atîta febrilitate, în ciuda calmului său aparent, încît smulse doi nasturi. Și atunci văzu ceva și deveni livid.

Pe cămașă, *la mijlocul inimii*, era un mic punct maroniu.

Nici măcar de mărimea unui bob de năut! O singură picătură de sînge se scursese, coagulîndu-se într-un cheag cît o gămălie de ac.

Și Maigret, cu ochii împăienjeniți, făcu o grimasă provocată de o indignare pe care nu putea s-o exprime.

Era ceva respingător și, în același timp, culmea abilității în materie de crimă! Nu trebuia să caute mai mult! Cunoștea procedeul, pe care îl studiase cu cîteva luni înainte într-o revistă de criminologie germană.

Întîi, șervetul îmbibat în cloroform care, în douăzeci-treizeci de secunde, reduce victima la neputință. Apoi, acul lung pe care asasinul, fără grabă, îl înfige între coaste, căutînd inima, răpind viața, curat și fără zgomot.

Exact aceeași crimă fusese comisă la Hamburg, cu șase luni înainte.

Un glonț poate să-și rateze ținta sau să rănească – dovadă, Maigret –, face zgomot, murdărește.

Acul, care e introdus în inima unui om fără cunoștință, ucide științific, fără greș.

Comisarul își aminti un detaliu. În aceeași seară, cînd directorul anunțase plecarea soților Mortimer, el înfuleca dintr-un hartan de pui, așezat pe calorifer și, cuprins de o stare de bine, fusese cît pe ce să rămînă dînsul în așteptare la hotel și să-l trimită pe Torrence la teatru.

Gîndul acesta îl răvăși. Își privi colegul cu stinghereală, cuprins de o stare de rău, fără să-și poată da seama dacă era din cauza rănii, a emoției sau a mirosului de cloroform.

Nici măcar nu-i trecea prin minte să înceapă o anchetă după toate regulile, ordonată.

Acolo se afla Torrence! Torrence, care îi fusese alături în toate anchetele din ultimii ani! Torrence, căruia era de ajuns să-i spună o vorbă, să-i adreseze doar un semn ca să se facă înțeles!

Torrence, care avea gura deschisă ca și cum ar fi încercat să mai inhaleze puțin oxigen, să trăiască totuși. Iar Maigret, care nu putea să plîngă, se simțea bolnav, îngrijorat, cu o greutate pe umeri și o senzație de scîrbă în piept.

Se apropie din nou de telefon și vorbi atît de încet, încît i se ceru să repete de două ori cu cine voia să vorbească.

— Prefectura… Da… Alo!… Prefectura… Cine e la telefon?… Cum?… Tarraud?… Ascultă, puiule… O să dai fuga la șefu'… Da, la el acasă… Spune-i… spune-i să vină imediat la mine la *Majestic*… Imediat… Camera… nu știu numărul, dar îl va conduce cineva… Cum?… Nu, nimic altceva… Alo… Ce spui?… Nu, n-am nimic…

Închise, pentru că interlocutorul începea să-i pună întrebări, pentru că vocea i se păruse ciudată, iar ordinul, și mai ciudat.

Maigret rămase un moment cu brațele atîrnînde pe lîngă corp. Evita să privească în colțul unde zăcea Torrence. Se zări

într-o oglindă și constată că sîngele trecuse prin șervet. Atunci, cu mare greutate, își scoase haina.

Cînd directorul de la Serviciul Investigații bătu la ușă, după o oră, însoțit de un angajat al hotelului pe post de ghid, văzu profilîndu-se silueta lui Maigret prin ușa ușor întredeschisă.

— Poți pleca! îi spuse comisarul cu voce înăbușită omului de la hotel.

Și deschise abia după ce acesta dispăru. Numai atunci directorul constată că Maigret era gol pînă la brîu. Ușa de la baie era deschisă. Pe jos erau băltoace de apă roșiatică.

— Închideți repede, îi spuse comisarul, fără să mai țină cont de ierarhie.

Avea o rană foarte lungă, tumefiată, în partea dreaptă a pieptului. Bretelele îi atîrnau pe coapse.

Arătă cu capul colțul unde se afla Torrence și duse un deget la buze:

— Sst!

Atunci, directorul fu scuturat de un fior. Brusc tulburat, îl întrebă pe Maigret:

— E mort?

Maigret lăsă capul în jos.

— Îmi dați o mînă de ajutor, șefule? murmură el, abătut.

— Dar... ești grav rănit...

— Sst! Principalul e că glonțul a ieșit! Ajutați-mă să strîng toate astea în fața de masă.

Pusese vasele pe jos și tăiase fața de masă în două.

— Banda Letonului..., explică el. Pe mine m-au ratat... Nu și pe Torrence!

— Ai dezinfectat rana?

— Da, cu săpun, apoi cu tinctură de iod.

— Crezi că...?

— E de ajuns deocamdată! Un ac, șefule! L-au ucis cu un ac, după ce l-au adormit...

Nu mai era același om. Aveai impresia că îl vedeai, că îl auzeai printr-o perdea de tul care estompa imaginile și sunetele.

— Dați-mi cămașa...

O voce neutră. Mișcări măsurate, imprecise. O față lipsită de expresie.

— Trebuia să veniți... Din moment ce e vorba despre unul de-al nostru... Și n-aș vrea să se audă. Să vină imediat să-l ridice. Nici o vorbă jurnaliștilor... Aveți încredere în mine, nu-i așa, șefule?

Totuși, vocea lui avea un tremur ușor. Asta îl impresionă pe interlocutorul lui, care îl prinse de mînă.

— Maigret! Ce ai?

— Nimic... Sînt calm, jur. Cred că n-am fost niciodată atît de calm. Dar, acum, e o treabă între mine și ei... Înțelegeți!

Directorul îl ajută să-și îmbrace vesta și haina. Maigret păru deformat de pansamentul care îi îngroșa talia, anulînd precizia liniilor corpului, astfel că părea să aibă colăcei de grăsime.

Se privi într-o oglindă și schiță o grimasă ironică. Își simțea foarte bine moliciunea atitudinii. Nu mai era blocul dur, dintr-o singură bucată, formidabil, pe care îi plăcea să-l proțăpească în fața adversarilor.

Fața, palidă cu dîre roșii, părea umflată și sub ochi îi apăruseră cearcăne.

— Mulțumesc, șefule. Credeți că e posibil pentru Torrence?

— Să evităm publicitatea? Da! O să anunț Parchetul. Voi vorbi personal cu procurorul.

— Bun! Eu mă apuc de treabă...

Și, spunînd acestea, își aranjă puțin părul răvășit. Apoi se apropie de cadavrul lui Torrence, șovăi și îl întrebă pe celălalt:

— Pot să-i închid ochii, nu? Cred că ar prefera s-o fac eu...

Degetele îi tremurau. Le lăsă un lung moment pe pleoapele mortului, ca o mîngîiere. Directorul, mai nervos, îl imploră:

— Maigret!

Comisarul se ridică și aruncă o ultimă privire în jur.

— La revedere, șefule... Să nu-i spună nimeni soției mele că sînt rănit...

Silueta lui umplu un moment întreg cadrul ușii. Directorul Serviciului Investigații vru să-l cheme înapoi, pentru că îl îngrijora.

În timpul războiului, tovarăși de arme îi spuseseră tot așa „la revedere”, cu același calm, aceeași blîndețe ireală, înainte de a porni la atac.

Și nu se mai întorseseră niciodată!

IX

Asasinul

Bandele internaționale, specializate în marile escrocherii, ucid rareori.

În principiu, se poate spune chiar că nu ucid, cel puțin nu pe cei pe care au hotărît să-i ușureze de cîteva milioane. Folosesc pentru furt metode mai științifice și cei mai mulți dintre afiliații lor sînt gentlemeni care nu au vreo armă prin buzunare.

Dar li se întîmplă să ucidă pentru reglările lor de conturi. În fiecare an se comit undeva una-două crime imposibil de rezolvat. De cele mai multe ori, victima nu este identificată, fiind îngropată sub un nume despre care se știe că e fals.

În acest caz, este vorba fie de un trădător, fie de un om pe care l-a luat gura pe dinainte din cauza alcoolului și care a comis imprudențe, fie de un complice a cărui ambiție amenință pozițiile cîștigate.

În America, țara standardizării, aceste execuții nu sînt duse la îndeplinire niciodată de un membru al bandei. Se face apel la specialiști, la „asasini”, cum sînt numiți, care, asemenea călăilor oficiali, au ajutoarele și tarifele lor.

În Europa s-a întîmplat uneori la fel și, printre altele, faimoasa bandă a polonezilor, ai cărei șefi au sfîrșit pe eșafod, a

fost solicitată de mai multe ori de răufăcători de alt rang care nu voiau să-și murdărească mîinile de sînge.

Maigret știa asta cînd coborî scara și se îndreptă spre recepția hotelului *Majestic*.

— Cînd clientul sună să i se aducă masa, cine îi primește comanda?

— Un chelner special, care se ocupă cu servirea apartamentelor.

— Și noaptea?

— Nu. După nouă seara, un angajat de noapte.

— Unde se află?

— La subsol.

— Conduceți-mă acolo!

Maigret intră din nou în culisele acelui stup de lux construit pentru o mie de călători. Găsi un angajat așezat în fața unei centrale telefonice, într-un spațiu vecin cu bucătăria. Omul avea în față un registru. Era intervalul orar cînd totul era calm.

— V-a sunat brigadierul Torrence între nouă seara și două dimineața?

— Torrence?

— Agentul instalat în cabinetul albastru, lîngă numărul 3, îi explică în termeni profesionali angajatul de la recepție.

— N-a sunat.

— Și nimeni n-a urcat?

Raționamentul era elementar. Torrence fusese atacat chiar în cameră, de cineva care, în consecință, intrase acolo. Ca să-i pună legătura la gură, asasinul trebuise să treacă în spatele victimei. Iar Torrence nu avusese nici o bănuială.

Numai un chelner al hotelului îndeplinea aceste condiții, fie că fusese chemat de inspector, fie că venise din proprie

inițiativă să strîngă masa.

Maigret, calm, puse altfel întrebarea.

— Ce membru al personalului și-a părăsit serviciul mai devreme?

Omul se arătă mirat.

— De unde știți? E o întîmplare… Pepito a primit un telefon și a fost anunțat că fratele lui e bolnav.

— La ce oră?

— Pe la zece.

— Unde era în acel moment?

— Sus.

— La ce aparat a primit legătura?

Telefonară la centrala mare. Centralistul răspunse că nu-i făcuse nici o legătură telefonică lui Pepito.

Lucrurile mergeau repede! Și totuși, Maigret rămînea indiferent și posac.

— Fișa lui? Trebuie să aveți o fișă!

— Nu o fișă propriu-zisă. Cel puțin nu pentru ceea ce numim personalul de sală, care se schimbă des.

Se duseră la secretariat, unde nu era nimeni la ora aceea. Maigret ceru totuși să vadă registrele și găsi ceea ce căuta:

Pepito Moretto, Hôtel Beauséjour, strada Batignolles, nr. 3. Angajat la…

— Faceți-mi legătura cu *Hôtel Beauséjour*.

În acest timp, comisarul întrebă alt angajat și află că Pepito Moretto fusese angajat la *Majestic* la recomandarea unui majordom italian, cu trei zile înainte de sosirea soților Mortimer-Levingston. Nu i se putea reproșa nimic în privința serviciului. La început, fusese repartizat la „sală”, apoi, la cererea lui, „făcuse apartamentele”.

Legătura cu *Hôtel Beauséjour*.

— Alo!... Aș vrea să vorbesc cu Pepito Moretto!... Alo!... Ce spuneți?... Cu bagajele?... La ora trei dimineața?... Mulțumesc! Alo!... Încă ceva... Primea corespondența acolo?... Niciodată scrisori?... Mulțumesc!... Asta e tot.

Și Maigret închise cu același calm anormal.

— Cît e ceasul? întrebă el.

— Cinci și zece.

— Chemați-mi un taxi.

Îi dădu șoferului adresa cabaretului *Pickwick's Bar.*

— Știți că închide la patru?

— N-are importanță!

Mașina opri în fața cabaretului, care avea obloanele trase. Pe sub ușă se vedea lumină. Maigret știa că, în majoritatea localurilor de noapte, personalul, uneori format din patruzeci de oameni și mai mult, avea obiceiul să mănînce ceva înainte de plecare.

Masa avea loc în sala părăsită de clienți, în timp ce serpentinele erau măturate și femeile de serviciu își începeau deja treaba.

Totuși, nu sună la *Pickwick's*. Întoarse spatele cabaretului și zări un bistrou în colțul străzii Fontaine, unde cei care lucrau în localurile de noapte obișnuiau să se întîlnească fie în cursul serii, între două melodii de jazz, fie după.

Bistroul era deschis. Cînd Maigret intră, trei bărbați stăteau la tejghea, beau cafea stropită cu alcool și vorbeau despre treburile lor.

— Pepito nu-i aici?

— A plecat de mult! replică patronul.

Comisarul observă că unul dintre clienți care, poate, îl recunoscuse îi făcea semn patronului să tacă.

— Aveam întîlnire cu el la două…, continuă Maigret.

— Era aici…

— Știu! I-am transmis ceva printr-un dansator de vizavi.

— José?

— Exact. Probabil că l-a anunțat pe Pepito că eram ocupat.

— Într-adevăr, José a fost aici… Cred că au stat de vorbă…

Clientul care îi făcuse semne patronului bătea darabana cu degetele pe tejghea. Era palid de furie, pentru că cele cîteva fraze scăpate în bistrou erau de ajuns ca să explice evenimentele.

La zece seara sau puțin înainte de zece, Pepito îl asasina pe Torrence la *Majestic*.

Probabil că primise instrucțiuni minuțioase, deoarece își părăsise imediat serviciul, pretextînd că primise un telefon de la fratele lui, și venise la barul din colțul străzii Fontaine, unde așteptase.

La un moment dat, dansatorul care fusese numit José traversase strada și îi transmisese un mesaj foarte ușor de ghicit: trage în Maigret îndată ce va ieși de la *Pickwick's*.

Cu alte cuvinte, două crime în cîteva ore. Și cele două personaje periculoase pentru banda Letonului erau suprimate!

Pepito trăsese și fugise. Rolul lui se sfîrșise. Nu fusese văzut. Așa că putea să se ducă să-și ia valiza de la *Hôtel Beauséjour*…

Maigret își plăti consumația, ieși, întoarse capul și îi văzu pe cei trei clienți bombardîndu-l pe patron cu reproșuri.

Bătu la ușa cabaretului și îi deschise o femeie de serviciu.

După cum presupusese, personalul mînca, așezat la cîteva mese puse cap la cap. În farfurii erau resturi de friptură de pui,

de potîrnichi, diferite deserturi, tot ce nu consumaseră clienții. Treizeci de capete se întoarseră spre comisar.

— José a plecat de mult?

— Bineînțeles! Imediat după ce…

Șeful personalului îl recunoscu însă pe comisar, pe care îl servise el însuși, și îi făcu semn cu cotul celui care vorbea.

Maigret nu o luă pe ocolite.

— Adresa lui! Exactă! Da? Altfel o să vă pară rău…

— Nu știu… Numai patronul…

— Unde e?

— La vila lui din La Varenne.

— Dă-mi registrul.

— Dar…

— Gura!

Se prefăcură că scotoceau după registru în sertarele unui mic birou din spatele estradei pe care cînta orchestra. Maigret îi îmbrînci pe cei ce se agitau astfel, găsi imediat registrul și citi:

José Latourie, strada Lepic nr. 71…

Ieși așa cum intrase, greoi, în timp ce chelnerii, încă neliniștiți, își continuau masa.

Se afla la doi pași de strada Lepic, dar numărul 71 era destul de sus pe strada în pantă. Se văzu nevoit să se oprească de două ori, pentru că nu mai putea să răsufle.

În sfîrșit, ajunse la ușa unui imobil de genul *Hôtel Beauséjour*, dar ceva mai sordid, și sună. Ușa se deschise automat. Bătu într-un geamlîc și un om de noapte coborî pînă la urmă din pat.

— José Latourie?

Omul se uită la panoul de la capătul patului de campanie.

— Nu s-a întors! Cheia e aici.

— Dă-o-ncoace! Poliția!

— Dar...

— Repede!

Adevărul e că, în noaptea aceea, nimeni nu-i ținu piept. Și totuși, nu se purta cu severitatea și rigiditatea obișnuite. Dar poate că ceilalți intuiau vag că situația era mai gravă decît de obicei!

— Etajul?

— Patru!

Camera, lungă, îngustă, mirosea a aer închis. Patul era desfăcut. José, ca majoritatea celor asemenea lui, stătuse probabil în pat pînă pe la patru după-amiază, oră după care patronii hotelurilor refuză să mai facă curat în camere.

Pe așternut era aruncată o pijama veche, roasă la guler și în coate. Pe podea zăcea o pereche de pantofi de dans care, cu ștaiful rupt și talpa găurită, erau folosiți ca papuci.

Într-o geantă de călătorie, din imitație de piele, erau doar niște ziare vechi și o pereche de pantaloni negri cîrpiți.

Deasupra toaletei, o bucată de săpun, un borcan cu unguent, pastile de aspirină și un tub de veronal.

Pe jos, o bucată de hîrtie făcută ghemotoc, pe care Maigret o luă și o desfăcu cu grijă. O duse la nas și își dădu seama imediat că în ea fusese heroină.

După un sfert de oră, comisarul, care căutase peste tot, zări o gaură în ripsul singurului fotoliu, vîrî degetul și, unul după altul, scoase unsprezece pliculețe cu același drog, de un gram fiecare.

Le puse în portofel și coborî scara. În Piața Blanche, opri un agent, îi dădu cîteva instrucțiuni și omul se instală în

apropierea numărului 71.

Maigret își amintea de tînărul cu părul negru: un gigolo cu sănătatea șubrezită, cu privirea temătoare, care, de emoție, îi atinsese masa cînd trecuse pe lîngă el la întoarerea de la întîlnirea cu Moretto.

Nu îndrăznise să se întoarcă în camera lui după cele întîmplate, preferînd să renunțe la cele cîteva boarfe și la pliculețele cu heroină, care făceau totuși, la prețul în detaliu, o mie de franci.

Individul avea să fie arestat într-o bună zi, pentru că era lipsit de curaj și chinuit de teamă.

Pepito nu semăna cu el. Poate că aștepta într-o gară plecarea primului tren. Poate se pierduse în suburbii sau, mai simplu, schimbase cartierul și hotelul.

Maigret opri un taxi și puțin lipsi să nu dea adresa *Majesticului*. Dar își spuse că probabil acolo lucrurile nu se terminaseră încă. Adică Torrence era tot în cameră.

— La Poliția Judiciară!

Înțelese, trecînd pe lîngă Jean, că acesta aflase deja și își feri privirea, ca un om vinovat.

Nu se ocupă de sobă. Nu-și scoase nici haina, nici gulerul tare.

Timp de două ore, rămase nemișcat, cu coatele pe birou, și se lumina de ziuă cînd se gîndi să citească o hîrtie care fusese lăsată acolo probabil în cursul nopții.

Pentru comisarul Maigret. Urgent.

Un bărbat în frac a intrat pe la ora unsprezece și jumătate în hotelul Regele Siciliei *și a stat acolo zece minute. A plecat cu limuzina. Rusul n-a ieșit.*

Maigret nu avu nici o reacție. Și veștile sosiră toate în același timp. Întîi, un telefon de la comisariatul din cartierul Courcelles.

— Un anume José Latourie, dansator monden, a fost găsit mort lîngă poarta parcului Monceau. Prezintă urmele a trei lovituri de cuțit. Nu i s-a furat portofelul. Nu se știe cînd și în ce împrejurări a fost comisă crima.

Maigret însă știa! Și-l imagină imediat pe Pepito Moretto în spatele tînărului dansator, cînd acesta ieșise de la *Pickwick's*, socotindu-l prea emoționat și în stare să se dea de gol, asasinîndu-l fără să-și dea măcar osteneala să-i ia portofelul și actele, poate din sfidare!

Părea să spună: „Crezi că prin el o să ajungi la noi? Na-ți-l!".

Opt și jumătate. Le telefon, vocea directorului de la *Majestic*.

— Alo!... Comisarul Maigret?... E incredibil, nemaipomenit!... Acum cîteva minute, a sunat 17... 17! Vă amintiți?... Cel care...

— Da, Oswald Oppenheim... Și?

— Am trimis un chelner... Oppenheim, întins în pat, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, a cerut să-i fie dus micul dejun...

X

Întoarcerea lui Oswald Oppenheim

Maigret stătuse două ore nemișcat. Cînd vru să se ridice, abia putu să-și miște brațele și se văzu obligat să-l sune pe Jean ca să-l ajute să-și îmbrace pardesiul.

— Cheamă-mi un taxi!

După cîteva minute, intra la doctorul Lecourbe, pe strada Monsieur-le-Prince. În anticameră așteptau șase pacienți, dar comisarul făcu un ocol prin apartament și doctorul îl primi îndată ce cabinetul de consultații se eliberă.

Ieși de acolo abia după o oră. Torsul îi devenise mai țeapăn. Cearcănele de la ochi erau atît de adînci, încît privirea i se schimbase, ca și cum ar fi fost machiat.

— Strada Regele Siciliei! Îți spun eu unde să oprești.

De departe, Maigret îi văzu pe cei doi inspectori plimbîndu-se prin fața hotelului. Coborî din mașină și se apropie de ei.

— N-a ieșit?

— Nu. Unul dintre noi doi a rămas permanent la pîndă.

— Cine a părăsit hotelul?

— Un bătrînel gîrbovit, apoi doi tineri, pe urmă o femeie de vreo treizeci de ani.

Maigret dădu din umeri și oftă.

— Bătrînul avea barbă?

— Da.

Îi părăsi fără o vorbă, urcă scara îngustă și trecu prin fața lojii portarului. Puțin mai tîrziu, zgîlțîia ușa camerei 32. O voce de femeie îi răspunse într-o limbă necunoscută. Ușa cedă și o văzu pe Anna Gorskina, pe jumătate goală, coborînd din pat.

— Unde ți-e amantul? întrebă el.

Vorbea printre dinți, ca un om grăbit, fără să-și dea osteneala să inspecteze camera.

Anna Gorskina strigă:

— Ieșiți!... N-aveți dreptul...

Dar, nepăsător, Maigret ridică de pe podea trenciul pe care îl cunoștea. Părea că nu asta căuta. Zări la picioarele patului pantalonii bătînd în cenușiu ai lui Feodor Iurovici.

În schimb, în cameră nu erau încălțări de bărbat.

Evreica, care își îmbrăca capotul, se uita la el furioasă.

— Credeți că, pentru că sîntem străini...

Maigret nu-i lăsă timp să-și verse furia. Ieși, calm, și închise ușa, pe care ea o deschise cînd el încă nu apucase să coboare un etaj. Pe palier, femeia gîfîi mînioasă, fără să rostească însă vreun cuvînt. Aplecată peste balustradă, îl urmări cu privirea și, brusc, neputînd să mai reziste, simțind nevoia dureroasă să facă totuși ceva, scuipă.

Saliva căzu cu zgomot surd la cîțiva centimetri de comisar.

Inspectorul Dufour îl întrebă:

— L-ați găsit?

— S-o supraveghezi pe femeie. Ea nu se va putea deghiza în bătrîn.

— Vreți să spuneți că...?

Ba nu! Nu voia să spună nimic! Nu era în stare să susțină o discuție. Urcă în taxi.

— La *Majestic*!

Inspectorul, mîhnit, umilit, se uita în urma lui.

— Dă-ți toată osteneala! îi strigă Maigret.

Nu voia nici să-și întristeze colegul. Dacă se lăsase tras pe sfoară, nu era vina lui. Oare Maigret nu-l lăsase pe Torrence să fie ucis?

Directorul îl aștepta în ușă, ceea ce era o atitudine cu totul nouă.

— În fine! Înțelegeți... Nu mai știu ce trebuie să fac... Au venit să-l ia pe... pe prietenul dumneavoastră... Mi s-a spus că ziarele nu vor scrie nimic. Dar *celălalt* e aici... E aici!

— Nimeni nu l-a văzut cînd s-a întors?

— Nimeni! Tocmai asta... Ascultați! După cum v-am spus la telefon, a sunat... Cînd chelnerul s-a prezentat, i-a cerut să-i aducă cafeaua. Era în pat...

— Și Mortimer?

— Credeți că există o legătură? Nu e cu putință! E un om cunoscut... Miniștri, bancheri l-au vizitat chiar aici...

— Ce face Oppenheim?

— A făcut baie... Cred că se îmbracă.

— Și Mortimer?

— Soții Mortimer n-au sunat încă. Dorm.

— Dați-mi semnalmentele lui Pepito Moretto.

— Da... Mi s-a spus... Personal, nu l-am văzut niciodată... Vreau să spun că nu l-am remarcat. Avem atîția angajați! Dar m-am informat. Un bărbat scund, cu pielea măslinie, cu părul negru, vînjos, care nu scotea o vorbă cu zilele.

Maigret își notă pe o foaie de hîrtie, o puse într-un plic și trecu pe el adresa șefului său. Asta și amprentele digitale, care fuseseră ridicate fără doar și poate din camera unde murise Torrence, ar fi trebuit să fie de ajuns.

— Trimiteți plicul la Prefectură!

— Da, domnule comisar.

Directorul i se adresa acum cu voce suavă, deoarece intuia că evenimentele amenințau să capete proporții dezastruoase.

— Ce-o să faceți?

Dar comisarul se îndepărta deja, cu stîngăcie, proțăpindu-se în mijlocul holului, ca acei vizitatori în bisericile istorice care încearcă să ghicească, fără ajutorul paracliserului, ce e interesant acolo.

Holul *Majesticului* era aurit de o rază de soare.

La nouă dimineața, acel hol era aproape pustiu. Cîțiva călători luau micul dejun la mese izolate, citind ziarul.

Maigret se trînti în cele din urmă într-un fotoliu de răchită, lîngă fîntîna arteziană care, dintr-un motiv sau altul, nu funcționa în ziua aceea. Peștii roșii din bazinul de ceramică stăteau cu încăpățînare nemișcați și numai gura li se deschidea și închidea în gol.

Asta îi aminti comisarului gura deschisă a lui Torrence. Și îl impresionă probabil foarte mult, deoarece se foi îndelung pînă să-și găsească o poziție care să-l mulțumească.

Angajații hotelului circulau ici și colo. Maigret îi urmărea cu privirea, știind că un glonț putea să fie tras în orice clipă.

Partida începută ajunsese la acest grad de urgență.

Faptul că Maigret descoperise identitatea lui Oppenheim, alias Pietr Letonul, nu avea nici o consecință și polițistul nu

risca mare lucru.

Letonul abia dacă se ascundea. Sfida Siguranța, convins că nu-l putea învinui de nimic.

Dovada o constituia acel șir de telegrame care îi arăta cu fidelitate deplasările, de la Cracovia la Bremen, de la Bremen la Amsterdam, de la Amsterdam la Bruxelles și Paris.

Dar atunci apăruse mortul din *Steaua Nordului*! Și, mai cu seamă, o descoperire făcută de Maigret: relațiile de natură neașteptată dintre Leton și Mortimer-Levingston.

Iar descoperirea asta era esențială!

Pietr era un bandit care recunoștea că e bandit și se mulțumea să spună poliției internaționale: „Încercați să mă prindeți cu mîna în sac!”.

Mortimer era, pentru lumea întreagă, un om cinstit!

Două ființe ar fi putut să ghicească legăturile dintre Pietr și Mortimer.

Și, în aceeași seară, Torrence era executat! Iar Maigret încasa un glonț de revolver pe strada Fontaine!

Un al treilea personaj, dezorientat și neștiind probabil nimic, dar care putea să servească drept bază pentru o nouă anchetă, era și el suprimat: José Latourie, dansator monden.

După care, Mortimer și Letonul, încrezători probabil după această triplă execuție, își reluaseră locurile. Erau sus, în apartamentele lor luxoase, comandau prin telefon tuturor angajaților unui hotel de mare clasă, făceau baie, luau masa, se îmbrăcau.

Maigret, singur, îi aștepta, nesigur pe el în fotoliul de răchită, cu o parte a pieptului țeapănă și sfredelită de junghiuri, cu brațul drept aproape imobilizat de o durere înăbușită.

Avea puterea să-i aresteze, dar știa că asta nu ar fi folosit la nimic. În ultimă instanță, s-ar fi putut găsi mărturii contra lui Pietr Letonul, zis Feodor Iurovici, zis Oswald Oppenheim, care probabil că purtase multe alte nume, inclusiv, poate, pe acela de Olaf Swaan.

Dar contra lui Mortimer-Levingston, miliardarul american? La o oră după arestarea lui, Ambasada Statelor Unite ar fi protestat! Băncile franceze, societățile financiare și industriale administrate de el ar fi pus în mișcare oameni politici.

Ce dovadă? Ce indiciu? Că dispăruse pentru cîteva ore după Leton?

Că luase masa la *Pickwick's* și că soția lui dansase cu José Latourie?

Că un inspector de poliție îl văzuse intrînd într-un hotel sordid, *Regele Siciliei*?

Toate astea ar fi fost spulberate! Ar fi trebuit să fie prezentate scuze, ba chiar, ca să se dea satisfacție Statelor Unite, s-ar fi luat măsuri, Maigret ar fi fost destituit, cel puțin în aparență.

Torrence murise!

Probabil că traversase același hol, pe targă, la prima geană de lumină a zorilor. Doar dacă nu cumva, grijuliu să nu impună acest spectacol neplăcut vreunui client matinal, directorul obținuse încuviințarea să fie scos pe ușa de serviciu!

Era probabil! Coridoarele înguste, scările în spirală, unde targa se lovise de bare…

Telefonul sună la recepție. Agitație. Ordine precipitate.

Directorul se apropie.

— Doamna Mortimer-Levingston pleacă. A sunat chiar acum de sus să i se ridice bagajele. Mașina a sosit.

Maigret zîmbi palid.

— Cu ce tren? întrebă el.

— Ia avionul spre Berlin, de la Le Bourget…

Nici nu-și sfîrși bine vorba că femeia își făcu apariția, îmbrăcată într-un pardesiu de călătorie cenușiu, cu o geantă din piele de crocodil în mînă. Mergea repede. Totuși, ajunsă la ușa turnantă, nu se putu abține să nu întoarcă brusc capul.

Ca să poată fi văzut bine, Maigret făcu un efort să se ridice. Ar fi putut să jure că femeia își mușcase buzele, ieșind cu și mai mare grabă, gesticulînd în timp ce îi dădea ordine șoferului.

Directorul era solicitat în altă parte. Maigret rămase singur, în picioare în fața havuzului, care începu brusc să funcționeze. Probabil că jetul de apă era pornit la o oră fixă.

Era zece.

Comisarul zîmbi din nou, pentru sine, și se așeză la loc greoi, dar cu grijă, pentru că, la cea mai mică mișcare, rana, care devenea din ce în ce mai sensibilă, îi provoca durere.

— Cei slabi sînt îndepărtați…

Pentru că despre asta era vorba! După José Latourie, considerat prea puțin solid și care fusese îndepărtat cu trei lovituri de cuțit în piept, acum era îndepărtată doamna Mortimer, și ea o ființă impresionabilă. Fusese trimisă la Berlin! Beneficiase de un tratament binevoitor!

Rămăseseră cei tari: Pietr Letonul, care nu mai sfîrșea cu îmbrăcatul, Mortimer-Levingston, care nu-și pierduse probabil nimic din aerul lui aristocratic, și Pepito Moretto, asasinul bandei.

Toți, legați prin fire invizibile, se pregăteau.

Dușmanul se afla acolo, în mijlocul lor, în centrul holului care începea să prindă viață, nemișcat într-un fotoliu de răchită, cu picioarele întinse, simțind pe față pulberea de apă a havuzului, care susura ușor.

Cabina unui ascensor se opri brusc.

Pietr Letonul își făcu apariția primul, într-un costum elegant de culoarea scorțișoarei și cu un trabuc Henry Clay în gură.

Se simțea ca acasă. Plătea pentru asta. Dezinvolt, sigur de el, rătăci prin hol, se opri ici și colo, în fața vitrinelor pe care marile firme de comerț le instalează în hotelurile de lux, ceru foc de la un groom, examină un panou unde erau trecute ultimele cursuri ale monedelor străine, se opri la mai puțin de trei metri de Maigret, în fața fîntînii arteziene, privind țintă peștii roșii ce păreau artificiali, în sfîrșit, făcu să cadă cu unghia scrumul trabucului în bazin și porni spre salonul de lectură.

XI

O zi agitată

Pietr Letonul răsfoi cîteva ziare, acordînd o atenție mai mare unei publicații estoniene, *Revaler Bote*, un singur număr, și acela vechi, uitat probabil de vreun călător.

Cu puțin înainte de ora unsprezece, aprinse alt trabuc, traversă holul și trimise groomul să-i aducă pălăria.

Grație soarelui, care scălda jumătate din Champs-Elysées, era destul de plăcut.

Letonul plecă fără pardesiu, cu o pălărie gri pe cap, și merse agale pînă la Etoile, ca unul ieșit numai să ia aer.

Maigret venea în urma lui la distanță mică, fără să încerce să se ascundă. Pansamentul îi stînjenea mișcările, așa că nu prea îi era pe plac această plimbare.

La colțul străzii Berry, auzi un fluierat ușor la cîțiva pași de el, dar nu-i dădu atenție. Fluieratul se repetă. Atunci, întoarse capul și îl văzu pe inspectorul Dufour, care executa o întreagă pantomimă misterioasă ca să-și facă șeful să înțeleagă că avea ceva să-i spună.

Inspectorul stătea pe strada Berry, prefăcîndu-se că se uită foarte atent în vitrina unei farmacii, astfel încît gesturile sale

păreau să se adreseze unui cap de femeie din ceară, cu un obraz acoperit cu migală de eczemă.

— Vino la mine! Haide! Repede!

Dufour se simți întristat și totodată indignat. De o oră dădea tîrcoale prin preajma hotelului *Majestic*, apelînd la șiretlicurile cele mai subtile, iar comisarul îi comanda să vină direct la el!

— Ce s-a întîmplat?

— Evreica…

— A ieșit?

— E aici… Și, pentru că m-ați obligat să mă apropii, ne vede chiar în acest moment…

Maigret se uită în jur.

— Unde?

— La *Select*. S-a așezat înăuntru. Uitați! Se mișcă perdeaua…

— Continuă s-o supraveghezi.

— Fără să mă ascund?

— Dacă te amuză, bea un aperitiv la o masă vecină cu a ei.

În stadiul în care ajunsese lupta, era inutil să mai umble cu ascunzișuri. Maigret își văzu de drum și, două sute de metri mai departe, îl regăsi pe Leton, care nu încercase să profite de această discuție ca să scape de urmărire.

Și de ce ar fi fugit? Partida se juca pe un teren nou. Adversarii se vedeau. Își arătau aproape toate cărțile.

Pietr străbătu de două ori drumul de la Etoile la Rond-Point[1] și, la sfîrșit, Maigret îi cunoștea silueta în cele mai mici detalii, îi pricepuse complet caracterul.

Acea siluetă era fină, viguroasă, mai rasată, în fond, decît a lui Mortimer, dar rasată în felul oamenilor din Nord.

Comisarul studiase cîțiva de același soi, toți intelectuali. Iar cei pe care îi frecventase în Cartierul Latin, în perioada studiilor sale de medicină neterminate, îl derutaseră pe el, latinul.

Printre alții, își amintea de un polonez slab și blond, cu părul deja rar la douăzeci și doi de ani, a cărui mamă, în țara lui, era femeie de serviciu, iar el urmase șapte ani cursuri la Sorbona, fără șosete în picioare, mîncînd doar o bucată de pîine și un ou în fiecare zi.

Nu putea să cumpere cursurile scrise și era obligat să studieze în bibliotecile publice.

Nu cunoștea Parisul, nici femeile, nici caracterul francez. Dar, îndată ce își terminase studiile, i se oferise o catedră importantă la Varșovia. După cinci ani, Maigret îl văzuse revenind la Paris, la fel de slab și rece, într-o delegație de savanți străini, și cinînd la Elysées.

Comisarul cunoscuse și alții. Nu toți aveau aceeași valoare. Dar aproape toți uimeau prin numărul și diversitatea lucrurilor pe care voiau să le învețe, pe care le învățau.

Să studieze de dragul de a studia! Precum acel profesor de la o universitate belgiană care cunoștea toate dialectele din Extremul Orient (vreo patruzeci), fără să fi pus vreodată piciorul în Asia și, de altfel, fără să fie interesat de popoarele al căror limbaj îl cerceta ca diletant.

O voință de același fel se citea și în ochii cenușii-verzui ai Letonului. Totuși, în momentul în care credeai că îl puteai include în această rasă de intelectuali, percepeai alte elemente, care puneau totul sub semnul întrebării.

Ghiceai, într-un fel, umbra rusului Feodor Iurovici, vagabondul în trenci, care se suprapunea siluetei precise a

clientului de la *Majestic*.

Faptul că erau una și aceeași persoană constituia o certitudine morală și aproape și o certitudine materială.

Pietr dispărea chiar în seara sosirii. A doua zi dimineață, Maigret îl regăsea la Fécamp, sub trăsăturile lui Feodor Iurovici.

Revenea în strada Regele Siciliei. După cîteva ore, Mortimer intra în același imobil. De unde ieșiseră apoi mai multe persoane, printre care și un bătrîn bărbos.

Iar dimineață Pietr Letonul își reluase locul la *Majestic*.

Lucrul cel mai uimitor era că, în afara unei asemănări fizice destul de frapante, nu exista nici o trăsătură comună între aceste două incarnări.

Feodor Iurovici era, într-adevăr, un vagabond slav, un declasat nostalgic și un apucat. Nici o discordanță. Nici o greșeală cînd, de exemplu, se sprijinea cu coatele de tejgheaua din cîrciuma de la Fécamp.

Nici un defect în personajul Letonului, care era un intelectual rasat din cap pînă în picioare, în felul în care îi cerea un foc groomului sau purta pălăria gri, făcută de o vestită marcă englezească, în dezinvoltura cu care adulmeca aerul încălzit de soarele de pe Champs-Elysées și privea o vitrină.

O perfecțiune care nu era numai de suprafață! Maigret jucase și el roluri. Chiar dacă polițiștii se grimează și se travestesc mai rar decît se crede, uneori asta este totuși o necesitate.

Numai că Maigret, machiat, rămînea tot Maigret prin cîteva trăsături ale persoanei sale, printr-o privire sau un tic.

De exemplu, Maigret travestit în mare negustor de vite (se întîmplase, și reușise) *juca* rolul negustorului de vite. Dar nu era. Personajul rămînea exterior.

Pietr-Feodor era Pietr sau Feodor *din interior*.

Iar impresia comisarului se putea rezuma astfel: era în același timp și unul, și celălalt, nu numai prin haine, ci și prin esență.

Trăia alternativ aceste două vieți atît de diferite, probabil de mult timp, poate dintotdeauna.

Toate astea erau doar niște gînduri fără șir care îi treceau prin minte lui Maigret pe cînd pășea fără grabă într-o atmosferă extrem de plăcută.

Totuși, deodată, personajul Letonului se estompă.

Împrejurările în care avu loc evenimentul au fost semnificative. Se oprise peste drum de *Fouquet's* și făcuse chiar cîțiva pași să traverseze, cu intenția vădită să bea un aperitiv la barul acelui hotel de lux.

Dar se răzgîndi, merse mai departe pe trotuar și, brusc, grăbind pasul, intră pe strada Washington.

Acolo era un bistrou, așa cum găsești în mijlocul celor mai bogate cartiere, destinat șoferilor de taxi și servitorilor.

Pietr intră. Comisarul îl urmă, exact în momentul în care comanda o imitație de absint.

Stătea în picioare la barul în formă de potcoavă, pe care un chelner în șorț albastru îl ștergea din cînd în cînd cu o cîrpă murdară. În stînga lui se afla un grup de zidari prăfuiți. În dreapta, un încasator de la Compania de Gaz.

Letonul șoca prin ținuta corectă, prin luxul rafinat al celor mai mici detalii ale toaletei.

Mustăcioara lui tunsă perie, prea blondă, lucea, ca și sprîncenele rare. Nu se uita direct la Maigret, ci prin intermediul unei oglinzi.

Comisarul percepu un tremur al buzelor, o mișcare imperceptibilă a nărilor.

Probabil că Pietr se observă pe sine. Începu să bea lent, dar, curînd, înghiți pe nerăsuflate ce mai rămăsese în pahar și schiță un gest care însemna: „Umple-l!”.

Maigret comandase un vermut. În barul îngust, părea mai înalt și mai masiv decît în altă parte. Nu-l scăpa din ochi pe Leton.

Și, într-un fel, asista la două scene în același timp. Ca și mai înainte, imaginile se suprapuneau. Cîrciuma sordidă de la Fécamp se strecura în spatele decorului actual. Pietr se dedubla. Maigret îl vedea simultan în costum maro-roșcat și în trenci uzat.

— Îți zic că mai des decît o să mă las eu aranjat! spuse unul dintre zidari, lovind cu paharul în tejghea.

Pietr bea al treilea aperitiv de culoarea opalului, căruia polițistul îi simțea izul de anason.

În urma unei mișcări a angajatului de la Compania de Gaz, cei doi ajunseră unul lîngă altul, gata să se atingă.

Maigret era mai înalt cu două capete decît celălalt. Amîndoi stăteau cu fața la o oglindă și se priveau în ea.

Fața Letonului se tulbură începînd cu ochii. Pocni din degetele slabe și albe, arătînd spre pahar, și își trecu mîna peste frunte.

Și atunci, puțin cîte puțin, pe chipul lui se dădu un fel de luptă. În oglindă, Maigret vedea cînd fața călătorului de la *Majestic*, cînd figura chinuită a amantului Annei Gorskina.

Dar această figură nu ieșea niciodată complet la suprafață. Era respinsă printr-un efort disperat al mușchilor. Numai ochii rămîneau ochii rusului.

Mîna stîngă se agăța de tejgheaua de zinc. Corpul se clătina.

Maigret încercă o experiență. Avea în buzunar poza doamnei Swaan, luată din albumul fotografului din Fécamp.

— Cît face? îl întrebă el pe omul de la bar.

— Patruzeci și patru de centime.

Comisarul se prefăcu că scotocește în portofel și lăsă să-i cadă fotografia, care aterizează într-o lăcăraie, între marginile îndoite ale tejghelei.

Nu se arătă îngrijorat și întinse o bancnotă de cinci franci. Privirea lui fixa însă oglinda.

Barmanul, care ridicase fotografia, își exprimă regretul, ștergînd-o cu șorțul.

Pietr Letonul strîngea în mînă paharul, iar ochii îi deveniseră duri și trăsăturile imobile.

Apoi, deodată, se auzi un mic zgomot neașteptat, dar atît de clar, încît patronul, ocupat la casa de bani, se întoarse brusc.

Mîna Letonului se desfăcu și lăsă să alunece pe bar cioburile paharului.

Îl zdrobise lent. O tăietură subțire, la arătător sîngera.

Aruncă o bancnotă de o sută de franci în fața lui și ieși fără să se uite la Maigret.

Acum mergea direct spre *Majestic*. Nici un semn de beție. Silueta era aceeași ca la plecare, mersul, la fel de sigur.

Maigret, încăpățînat, se ținu după el. În apropierea hotelului, văzu demarînd o mașină pe care o recunoscu. Era mașina Identității Judiciare, care ducea aparatele de fotografiat și pentru relevarea amprentelor digitale.

Această întîlnire îi tăie elanul. Un moment, își pierdu încrederea, se simți parcă fără punct de sprijin.

Trecea pe lîngă *Select*. Prin geam, inspectorul Dufour îi adresă un semn care voia să fie confidențial, dar care arăta, în mod clar și pentru toată lumea, masa evreicei.

— Mortimer? întrebă comisarul, oprindu-se la recepția hotelului.

— Tocmai a cerut să fie dus la ambasada Statelor Unite, unde ia masa.

Pietr Letonul își ocupa locul în sala de mese, pustie în acel moment.

— Mîncați și dumneavoastră? îl întrebă directorul.

— Da, să-mi puneți un tacîm la masa lui.

Celălalt simți că se sufocă.

— La masa...? Asta nu se poate! Sala e goală și...

— Am spus la masa lui.

Directorul nu se dădu bătut, alergînd după polițist.

— Ascultați! Va provoca sigur scandal. Pot să vă așez într-un loc de unde îl veți vedea la fel de bine.

— Am spus la masa lui.

Atunci, pe cînd rătăcea prin hol, resimți oboseala. O oboseală subtilă, care îi afecta întregul corp, chiar întreaga ființă, trup și suflet.

Se trînti în același fotoliu de răchită ca dimineață. Un cuplu, format dintr-o doamnă cam trecută și un tînăr prea îngrijit, se ridică imediat, iar femeia rosti astfel încît să fie auzită, agitîndu-și nervoasă lornionul:

— Hotelurile astea de lux devin imposibile... Uită-te la asta...

Asta era Maigret, care nici măcar nu zîmbi!

1. Piață pariziană, care leagă Avenue des Champs-Elysées, Avenue Montaigne, Avenue Matignon și Avenue Franklin D. Roosevelt (n.tr.).

XII

Evreica cu revolverul

— Alo!... Hm... Dumneavoastră sunteți, nu?

— Da, Maigret! răspunse comisarul, oftînd, care recunoscuse vocea inspectorului Dufour.

— Sst! În două cuvinte, șefule... Mers la toaletă... Poșetă pe masă... Apropiat... Conține revolver.

— Mai e acolo?

— Mănîncă.

Dufour, aflat în cabina telefonică, avea probabil aerul unui conspirator, schițînd gesturi cabalistice și înspăimîntate. Maigret închise fără să spună nimic. Nu avea curaj să răspundă. Aceste mici cusururi, care îl făceau de obicei să zîmbească, îi provocau acum un fel de dezgust.

Directorul acceptase în cele din urmă să pună un tacîm în fața Letonului care, așezat deja la masă, îl întrebase pe șeful chelnerilor:

— Pentru cine e acest loc?

— Nu știu, domnule. Așa mi s-a cerut.

Și nu insistase. O familie de englezi, formată din cinci persoane, năvăli în sala de mese, înveselind-o puțin.

Maigret își lăsă pălăria și pardesiul greu la garderobă, traversă încăperea, se opri o clipă înainte să se așeze, ba chiar schiță un salut vag.

Dar Pietr nu păru să-l vadă. Cele patru-cinci pahare băute mai devreme parcă nu existaseră niciodată. Se arăta rece, corect, precis în gesturi.

Nici o clipă nu-și arătă în vreun fel nervozitatea și, cu privirea în gol, dădea destul de mult impresia unui inginer chinuit de o problemă tehnică.

Bea puțin, dar alesese unul dintre cele mai bune vinuri de Bourgogne din ultimii douăzeci de ani.

Comandase ceva ușor: omletă cu verdeață, escalop și smîntînă.

Între felurile de mîncare, cu mîinile așezate în față, aștepta răbdător, fără să dea atenție la ceea ce se petrecea în jurul lui.

Sala se umplea.

— Ți se dezlipește mustața, spuse deodată Maigret.

Celălalt nici nu clipi. După cîteva clipe, se limită să-și treacă neglijent două degete peste buze. Era adevărat, chiar dacă aproape imperceptibil.

Comisarul, al cărui sînge-rece era faimos la Prefectură, se străduia acum să-și păstreze calmul.

Și, în restul după-amiezii, avea să treacă prin încercări grele.

Sigur, nu se aștepta ca Letonul, supravegheat în acest fel, să riște vreun demers compromițător.

Dar, dimineață, nu surprinsese oare la el un început de derută? Și nu se putea spera să fie adus la capătul răbdărilor prin prezența acelei siluete așezate tot timpul, ca un paravan inert, între el și lumină?

Letonul bău cafeaua în hol, ceru să i se aducă un pardesiu subțire, ieși din nou pe Champs-Elysées și intră, puțin după ora două, într-un cinematograf din cartier.

Abia la șase ieși, fără să fi vorbit cu nimeni, fără să fi scris sau riscat cel mai mic gest echivoc.

Așezat comod pe scaun, urmărise cu atenție peripețiile eroilor unui film pueril.

Dacă ar fi întors capul, pe cînd se îndrepta apoi spre Piața Operei, unde își luă aperitivul, ar fi observat că silueta comisarului era lipsită de vlagă.

Și poate ar fi intuit că Maigret începea să se îndoiască de el însuși!

Era atît de adevărat încît, în orele petrecute în întuneric, cu fața spre un ecran unde se agitau imagini pe care nu încerca să le distingă, polițistul se gîndise tot timpul la eventualitatea unei arestări precipitate.

Dar știa foarte bine ce l-ar fi așteptat în acest caz! Nici o dovadă materială precisă! În schimb, judecătorul de instrucție, Parchetul și chiar Ministerul de Externe și cel al Justiției ar fi fost asaltate de un întreg joc de influențe!

Mergea puțin adus de spate. Rana îl durea, iar brațul drept i se înțepenea și mai mult. Medicul îi recomandase cu insistență: „Dacă durerea cîștigă teren, veniți repede, fără să mai pierdeți timpul! Înseamnă că rana se infectează”.

Ei și? Avea timp să se gîndească la așa ceva?

„Uită-te la asta!”, spusese dimineață o clientă de la *Majestic*.

Dumnezeule, da! „Asta” era un polițist, care încerca să-i împiedice pe niște răufăcători de anvergură să-și continue loviturile și se înverșuna să-și răzbune un coleg asasinat în acel hotel de lux!

„Asta” era un om care nu-și comanda hainele la un croitor englez, care nu avea timp să treacă în fiecare dimineață pe la manichiuristă și a cărui soție, de trei zile, pregătea zadarnic mîncarea pentru fiecare masă, resemnată, fără să știe nimic.

„Asta” era un comisar de primă clasă cu un salariu de două mii două sute de franci pe lună, care, la sfîrșitul unui caz, cînd asasinii erau după gratii, trebuia să se așeze la birou, în fața unei foi de hîrtie, să facă lista cheltuielilor, să prindă de ea cu bolduri chitanțele și documentele justificative, apoi să se certe cu casierul!

Maigret nu avea nici mașină, nici milioane, nici nenumărați colaboratori. Și, dacă își permitea să dispună de unu-doi agenți, trebuia apoi să dea explicații despre utilitatea lor.

Pietr Letonul, la trei pași de el, își plăti aperitivul cu o bancnotă de cincizeci de franci, fără să ia restul. Era o manie sau un bluf! Apoi, intră într-un magazin de lenjerie și, din joacă probabil, petrecu o jumătate de oră alegîndu-și douăsprezece cravate și trei halate de casă, își lăsă cartea de vizită pe tejghea și plecă, în timp ce un vînzător impecabil îl însoțea pînă la ieșire, excesiv de amabil.

Hotărît lucru, rana avea să se infecteze. Uneori, durerea îi săgeta cu putere întregul umăr și Maigret își simțea pieptul bolnav, ca și cum stomacul ar fi fost și el afectat.

Strada Păcii, Piața Vendôme, Faubourg-Saint-Honoré! Pietr Letonul se plimba…

În sfîrșit, hotelul *Majestic*, unde groomul se repezi să-i deschidă ușa turnantă.

— Șefule…

— Iar tu!

Inspectorul Dufour ieșise din umbră, șovăitor, cu privirea neliniștită.

— Știți… A dispărut…

— Ce tot spui?

— Am făcut ce-am putut, jur! A ieșit de la *Select*. După o clipă, a intrat la numărul 52, într-o casă de modă. Am așteptat o oră, după care am întrebat portarul. N-a văzut-o nimeni în saloanele de la etajul întîi. Pur și simplu, a traversat imobilul, care are o ieșire pe strada Berry.

— Bine!

— Ce să fac?

— Să te odihnești!

Dufour se uită în ochii comisarului, apoi întoarse repede capul.

— Jur că…

Spre marea lui stupoare, Maigret îl bătu ușor pe umăr.

— Ești un băiat de treabă, Dufour! Nu-ți face sînge rău, bătrîne!

Și intră în hotel, surprinse grimasa directorului și îi răspunse cu un zîmbet.

— Letonul?

— Tocmai a urcat la el în apartament.

Maigret luă ascensorul.

— La doi!

Își umplu pipa și își dădu seama brusc, zîmbind din nou, dar puțin mai amar de astă dată, că, de cîteva ore, uitase să fumeze.

Maigret nu avu nici o ezitare în fața ușii cu numărul 17. Bătu și o voce îi strigă să intre. O făcu, închinzînd ușa în urma lui.

În salon, în pofida caloriferelor, ardea un foc de lemne, aprins din motive decorative. Letonul, sprijinit cu cotul de șemineu, împingea cu piciorul o hîrtie aprinsă, ca să ardă mai repede.

De la prima privire, Maigret înțelese că nu mai era chiar atît de calm ca înainte, dar avu destulă stăpînire de sine ca să nu lase să i se vadă bucuria.

Cu mîna lui mare, apucă de spetează un mic scaun aurit, îl duse pînă la un metru de foc și se așeză călare pe el.

Să fi fost pentru că avea din nou pipa între dinți? Sau fiindcă întreaga sa ființă reacționa după orele de descurajare, de incertitudine mai curînd, pe care le trăise?

Fapt e că, în acel moment, era mai puternic decît niciodată. Era de două ori Maigret, dacă se poate spune așa. Un bloc tăiat dintr-un stejar vechi sau, și mai bine, dintr-o gresie compactă.

Își așeză coatele pe spateaza scaunului. Și intuiai că, adus la capătul răbdărilor, era în stare să-l apuce de gît pe celălalt, cu una dintre mîinile lui mari, și să-l dea cu capul de perete.

— Mortimer s-a întors? întrebă el.

Letonul, care se uita la hîrtia ce ardea, ridică încet capul.

— Nu știu…

Avea degetele crispate, ceea ce nu-i scăpă lui Maigret. Și mai observă că un bagaj, care înainte nu se afla în apartament, se găsea lîngă ușa dormitorului.

Era o geantă de călătorie obișnuită, care costa cel mult o sută de franci și făcea notă discordantă în acel decor.

— Ce-i înăuntru?

Nici un răspuns. Doar o mișcare nervoasă, sacadată, a trăsăturilor. În sfîrșit, o întrebare:

— Mă arestați?

Și ai fi zis că dincolo de îngrijorarea din vocea lui se simțea o anume ușurare.

— Nu încă.

Maigret se ridică, luă geanta de călătorie, o duse lîngă foc și o deschise.

Înăuntru era un costum gri de gata, nou-nouț, care purta încă eticheta pe care erau înscrise cifrele obișnuite.

Comisarul ridică receptorul telefonului.

— Alo!... Mortimer s-a întors?... Nu?... Și n-a venit nimeni pentru numărul 17?... Alo!... Da... Un pachet de la un magazin de cămăși de pe Marile Bulevarde?... Nu mai e nevoie să-l aduci.

Închise și întrebă morocănos:

— Unde e Anna Gorskina?

În sfîrșit, avea senzația că făcea progrese!

— Căutați...

— Cu alte cuvine, nu e în apartament. Dar a fost aici. A adus această geantă, precum și o scrisoare.

Cu un gest precipitat, Letonul făcu să se împrăștie scrumul hîrtiei arse, astfel încît nu mai rămase decît o pulbere.

Comisarul înțelegea că nu era momentul să rostească vreo vorbă aiurea, că prinsese un capăt solid, dar că dacă făcea cel mai mic pas greșit avea să-și piardă avantajul.

Împins de obișnuință, se ridică și se apropie de foc atît de brusc, încît Pietr tresări, schițînd un gest de apărare, fără să-l ducă pînă la capăt, dar pentru care roși.

Fiindcă Maigret voia doar să se așeze cu spatele la foc. Acesta trăgea scurt și tare din pipă.

Din acel moment, tăcerea deveni atît de apăsătoare, de lungă, de densă, încît îți punea nervii la grea încercare.

Letonul stătea ca pe cărbuni aprinși, deși se străduia să se stăpînească. Vrînd să dea o replică pipei lui Maigret, își aprinse o țigară de foi.

Polițistul începu să se plimbe prin încăpere și puțin lipsi să nu rupă, sprijinindu-se de ea, măsuța pe care se afla telefonul.

Celălalt nu văzu că apăsase butonul fără să ridice receptorul. Imediat se auzi soneria. Cineva de la recepție întrebă:

— Alo! Ați sunat?

— Alo!... Da... Ce spuneți?

— Alo! Aici recepția hotelului...

Iar Maigret, netulburat:

— Alo!... Da... Mortimer?... Mulțumesc!... Voi vorbi cu el imediat...

— Alo! Alo!...

Dar, după ce puse receptorul în furcă, telefonul sună imediat. Se auzi vocea insistentă a directorului:

— Ce se întîmplă? Nu înțeleg...

— La naiba! se răsti Maigret.

Își îndreptă privirea spre Leton, care devenise mult mai palid și avu, cel puțin pentru o secundă, imboldul să se năpustească spre ușă.

— Nu-i nimic! îi spuse comisarul. S-a întors Mortimer-Levingston. Cerusem să fiu anunțat.

Comisarul văzu picături de sudoare pe fruntea interlocutorului său.

— Vorbeam despre geantă și despre scrisoarea care o însoțea... Anna Gorskina...

— N-a fost niciodată vorba de Anna.

— Pardon... Credeam... Scrisoarea nu e de la ea?

— Ascultați…

Letonul tremura. Era vădit. Iar nervozitatea lui era neobișnuită. Întreaga sa față, întreaga sa persoană erau agitate de ticuri.

— Ascultați!

— Ascult! răspunse Maigret, cu spatele la foc.

Își strecurase mîna în buzunarul de la spate. Îi era de ajuns o secundă ca să țintească cu arma. Zîmbea, dar zîmbetul lui trăda o atenție dusă la paroxism.

— Zi! Am spus că ascult…

Dar Letonul, apucînd o sticlă de whisky, rosti printre dinți:

— Atîta pagubă!

Și își umplu paharul, îl dădu pe gît, apoi se uită la comisar cu ochii tulburi ai lui Feodor Iurovici, în timp ce o picătură de alcool îi lucea pe bărbie.

XIII

Cei doi Pietr

Niciodată nu mai asistase Maigret la o beție atît de fulgerătoare. Este adevărat că nu mai văzuse un om dînd pe gît, pe nerăsuflate, un pahar mare de apă plin cu whisky, umplîndu-l și golindu-l din nou, umplîndu-l a treia oară, scuturînd sticla și bînd pînă la ultima picătură alcoolul de șaizeci de grade.

Efectul se dovedi impresionant. Pietr Letonul deveni purpuriu, apoi, în clipa următoare, cadaveric. Dar pe obraji îi stăruiau încă pete neregulate de roșeață. Buzele i se decolorau. Se ținu de măsuță, făcu cîțiva pași clătinîndu-se și rosti cu o detașare de bețiv:

— Ați vrut-o, nu-i așa?

Și izbucni într-un rîs confuz, în care puteai să deslușești teama, ironia, amărăciunea, poate chiar disperarea. Răsturnă un scaun vrînd să se așeze, își șterse fruntea umedă.

— Recunoașteți că singur n-ați fi reușit… Numai întîmplarea…

Maigret nu făcea nici o mișcare. Era atît de stînjenit, încît se gîndi să pună capăt acelei scene dîndu-i un leac interlocutorului său.

Asista la aceeași transformare ca dimineață, dar de zece, de o sută de ori mai puternică.

Adineauri, avusese de-a face cu un om stăpîn pe sine, foarte inteligent, slujit de o voință puțin obișnuită.

Un om de lume, instruit, de o decență extremă.

Și, deodată, nu mai era decît o grămadă de nervi, o marionetă cuprinsă de panică, o față schimonosită, palidă, cu ochii de culoarea mării agitate.

Rîdea! Dar, rîzînd, agitîndu-se fără țintă, trăgea cu urechea, se apleca de parcă ar fi pîndit un zgomot de pași dedesubt.

Or, sub el, se afla apartamentul soților Mortimer.

— Planul era bine pus la cale! exclamă el cu o voce foarte dogită. N-ați fi fost în stare să-l stricați! Numai întîmplarea, vă spun eu, sau, mai curînd, un șir de întîmplări!

Se lovi de perete, rămase sprijinit de el, cu corpul înclinat, și se strîmbă, pentru că de la acea beție artificială, care se învecina cu otrăvirea, îl durea probabil capul.

— Haideți... Încercați să-mi spuneți, cît mai e timp, ce Pietr sînt! În limba voastră, Pietr seamănă cu *pitre*[1], nu-i așa?

Era dezgustător și trist totodată, comic și dezagreabil. Și fiecare secundă sporea această beție galopantă.

— E ciudat că nu vin! Dar vor veni! Și atunci... Haideți! Ghiciți! Care Pietr?

Își schimbă brusc atitudinea, își prinse capul cu amîndouă mîinile și fața lui exprimă o suferință fizică.

— Nu veți înțelege niciodată. Povestea celor doi Pietr... E ceva ca povestea lui Cain și Abel. Probabil că sînteți catolic. În țara noastră, sîntem protestanți și trăim cu Biblia. Dar degeaba. Eu sînt sigur că de fapt Cain era băiat cumsecade, încrezător. Pe cînd acel Abel...

Pași pe coridor. Ușa se deschise.

Maigret însuși se simți atît de impresionat, încît strînse și mai tare pipa între dinți.

Pentru că în încăpere intra chiar Mortimer, în haină de blană, cu fața veselă a unui om care, într-o companie plăcută, a luat parte la o cină selectă.

În jurul lui plutea un iz ușor de lichioruri și țigări de foi.

De îndată ce intră în salon, expresia feței i se schimbă brusc. Culorile dispărură. Maigret observă o lipsă de simetrie, greu de localizat, dar care conferea fizionomiei sale ceva tulbure.

Se simțea că venea de afară. Avea încă puțin aer proaspăt în cutele hainelor.

Era un adevărat spectacol de ambele părți. Comisarul nu putea să vadă totul.

Se uita mai curînd la Leton care, după ce depășise prima tulburare, încerca să-și recapete luciditatea. Dar nu mai avea timp. Doza fusese prea mare. Simțea și el asta și făcea apel cu disperare la întreaga lui voință.

Fața i se schimonosea. Vedea probabil oamenii și obiectele printr-o ceață care le deforma. Cînd dădu drumul mesei, făcu un pas greșit, dar, ca prin minune, își recăpătă echilibrul, după ce se înclină pînă la limita extremă.

— Dragul meu Mor..., începu el.

Întîlni privirea comisarului și rosti cu altă voce:

— Atîta pagubă! Atîta...

Ușa se trînti și se auziră pași grăbiți. Mortimer bătuse în retragere. În același moment, Letonul se prăbușea într-un fotoliu.

Maigret se repezi la ușă. Acolo, înainte să se avînte pe urmele fugarului, trase cu urechea.

Dar, printre nenumăratele zgomote ale hotelului, deja nu mai era posibil să-i distingi pașii americanului.

— V-am spus că ați vrut-o cu tot dinadinsul! bîigui Pietr care, cu limba împleticită, își continuă discursul într-o limbă necunoscută.

Comisarul încuie ușa, străbătu culoarul și o luă la fugă pe scări în jos.

Ajunse pe palierul etajului întîi exact la timp ca să înșface o femeie care fugea. Simți miros de praf de pușcă.

Maigret se prinse cu stînga de hainele femeii. Cu dreapta, o lovi peste mînă, făcînd să cadă revolverul, în timp ce glonțul părăsi țeava și sparse geamul unui ascensor.

Femeia se zbătea. Era deosebit de viguroasă. Comisarul nu găsi alt mijloc s-o imobilizeze decît acela de a răsuci mîna, iar ea căzu în genunchi, izbucnind cu voce șuierătoare:

— Lașule!

Cei din hotel începeau să se agite. O rumoare neobișnuită se auzea dinspre toate culoarele, țîșnea prin toate ieșirile.

Prima apăru o cameristă în rochie neagră și șorț alb, care ridică brațele spre cer și o luă la fugă, înspăimîntată.

— Nu mișca! ordonă Maigret, adresîndu-se nu servitoarei, ci prizonierei.

Amîndouă încremeniră. Camerista strigă:

— Îndurare! N-am făcut nimic…

Și, din acel moment, haosul luă proporții. Se iveau oameni de peste tot în același timp. Directorul gesticula în mijlocul unui grup. În altă parte, femei în rochie de seară vorbeau toate deodată.

Maigret hotărî să se lase în jos și să-i pună cătușele prizonierei, care nu era alta decît Anna Gorskina. Femeia se

zbătu. În luptă, își rupse rochia și rămase cu sînii goi, superbi de altfel, în timp ce îl fulgera cu privirea, cu gura schimonosită.

— Camera lui Mortimer! îi spuse comisarul directorului.

Dar acesta din urmă se zăpăcise de tot. Iar Maigret era singur în mijlocul unor oameni care se ciocneau între ei, cuprinși de panică, în timp ce femeile mai și țipau, plîngeau sau băteau din picioare.

Apartamentul americanului era la numai cîțiva pași. Ușa era deschisă. Polițistul văzu pe podea un corp însîngerat, care încă mai mișca.

Atunci, alergă la etajul de deasupra, izbi în ușa încuiată chiar de el, nu auzi nimic și descuie.

Apartamentul lui Pietr Letonul era pustiu!

Geanta de călătorie era tot acolo, lîngă foc, cu costumul peste ea.

Fereastra deschisă, prin care intra aerul rece ca gheața, dădea spre o curte largă cît un șemineu. Dedesubt, se puteau zări dreptunghiurile întunecate a trei uși.

Maigret coborî greoi și văzu mulțimea mai liniștită. Printre clienții hotelului era și un medic. Dar femeilor nu prea le păsa de Mortimer – de altfel, nici bărbaților! –, asupra căruia stătea aplecat doctorul.

Toate privirile erau îndreptate spre evreica prăbușită pe culoar, cu mîinile prinse în cătușe, plină de arțag care le arunca injurii și amenințări celor de față.

Pălăria îi alunecase de pe cap. Șuvițele lucitoare ale părului îi atîrnau pe față.

Un translator de la recepție ieși din ascensorul cu geamul spart împreună cu un agent de poliție.

— Evacuează lumea, ordonă Maigret.

Auzi în spate proteste confuze. Părea să umple singur întregul culoar.

Greoi, încrîncenat, comisarul se apropie de corpul lui Mortimer.

— Ei?

Medicul, un german care nu știa bine franceza, se lansă într-o lungă explicație, amestecînd cuvinte din ambele limbi.

Partea de jos a feței miliardarului dispăruse practic. Era doar o rană mare, roșie și negricioasă.

Totuși, gura se deschise, o gură care nu mai era întru totul o gură și din care bîiguielile ieșeau odată cu sîngele.

Nimeni nu înțelese, nici Maigret, nici medicul, profesor la Universitatea din Bonn, după cum se află mai tîrziu, nici cele două-trei persoane din apropiere.

Haina de blană era presărată cu scrum de țigară de foi. Una dintre mîini rămăsese larg deschisă, cu degetele depărtate.

— E mort? întrebă comisarul.

Doctorul îi făcu semn că nu și amîndoi tăcură.

Rumoarea se îndepărta pe culoar. Agentul îi respingea pas cu pas pe curioșii care se împotriveau.

Buzele lui Mortimer se închiseră și se deschiseră din nou. Medicul rămase cîteva secunde nemișcat.

Apoi spuse, ridicîndu-se, eliberat parcă de o mare greutate:

— Mort, *ja*… Era greu…

Cineva călcase pe una dintre pulpanele hainei de blană, care purta o urmă clară de talpă.

În cadrul ușii deschise se profilă agentul de poliție, cu galoanele lui argintii, care păstră un moment de tăcere.

— Ce să…?

— Scoate afară pe toată lumea, fără excepție, ordonă Maigret.

— Femeia urlă.

— Las-o să urle!

Și se proțăpi în fața șemineului, în care nu ardea focul.

1. Măscărici (n.tr.).

XIV

Frăția Ugala

Fiecare rasă are mirosul ei, pe care celelalte îl detestă. Comisarul Maigret deschisese fereastra, fuma întruna, dar un iz vag continua să-l deranjeze.

Să fi fost impregnat cu acel miros hotelul *Regele Siciliei*? Sau strada? Îl simțeai încă de cînd administratorul cu tichie neagră întredeschidea ferestruica. Și devenea din ce în ce mai tare pe măsură ce urcai pe casa scării.

În camera unde stătuse Anna Gorskina era de-a dreptul compact. E adevărat că peste tot vedeai mîncare. Mezelurile, de un roz suspect, erau moi, pline de usturoi. Pe o farfurie zăcea pește fript într-un sos acru.

Chiștoace de țigări rusești. Ceai pe fundul a vreo șase cești.

Și așternuturi de pat, lenjerie, care păreau încă jilave, o aciditate de dormitor niciodată aerisit.

În saltea, pe care o descususe, Maigret găsise un săculeț din pînză cenușie.

Din el ieșiseră cîteva fotografii și o diplomă.

Într-o fotografie apărea o stradă în pantă, cu pietre de pavaj ascuțite, mărginită de case vechi, cu fronton triunghiular, cum se pot vedea în Olanda, dar spoite cu un var de un alb intens, pe

care se desenau, ascuțite, liniile negre ale ferestrelor, ușilor și cornișelor.

Casa din prim-plan avea o inscripție cu litere al căror stil amintea atît de cel gotic, cît și de cel rusesc:

6
Rütsep
Max Johannson
Tailor

Clădirea era mare. O grindă depășea frontonul și de ea era prins un scripete destinat pe vremuri depozitării grîului în podul casei. La parter se vedea un peron cu șase trepte și balustradă de fier.

Familia era adunată pe aceste trepte, în jurul unui bărbat de vreo patruzeci de ani, scund, negricios și tern – în mod sigur, croitorul –, care avea un aer grav și detașat.

Soția lui, în rochie de satin care stă să crape pe ea, era așezată pe un scaun sculptat. Zîmbea din toată inima fotografului, cu o mică țuguiere a buzelor totuși, ca „să arate distins”.

În sfîrșit, în fața lor, doi copii care se țineau de mînă. Erau doi băieți între șase și opt ani, cu pantaloni trei sferturi, ciorapi negri, gulere de marinari albe brodate și manșete ornate.

Aceeași vîrstă! Aceeași talie! O asemănare frapantă între ei și cu croitorul.

Totuși, nu puteai să nu remarci diferența vădită dintre caracterele lor.

Unul avea o expresie hotărîtă, privea aparatul cu un aer agresiv, cu un fel de provocare.

Celălalt își privea fratele pe furiș. Se uita la el cu încredere, cu admirație.

Numele fotografului se putea citi cu ușurință: *K. Akel, Pskov*.

Cea de-a doua fotografie era mai mare și mai elocventă. Fusese făcută la o petrecere. Trei mese lungi în perspectivă, pline de farfurii și de sticle, iar în fund, lîngă un perete cenușiu, o panoplie formată din șase drapele, un blazon, căruia i se vedeau cu greu detaliile, două săbii încrucișate și un corn de vînătoare.

Mesenii erau studenți între șaptesprezece și douăzeci de ani, care purtau șapcă cu cozoroc îngust, cu panglică argintie, în timp ce calota, din catifea, era probabil de acel verde pal care le place germanilor și vecinilor lor din nord.

Părul era tuns scurt. Cele mai multe dintre fețe aveau trăsăturile bine conturate.

Unii zîmbeau deschis către obiectiv. Alții întindeau halba de bere, de un model ciudat, din lemn sculptat. Cîțiva aveau ochii închiși, din pricina blițului.

La mijlocul mesei, foarte vizibilă, se afla o tăbliță de școlar pe care era scris:

Frăţia Ugala
Tartu

Era vorba de una dintre acele asociații pe care studenții le formează în toate universitățile din lume.

În picioare, în fața panopliei, unul dintre tineri se distingea de toți ceilalți.

Întîi, era cu capul descoperit și ras, ceea ce conferea fizionomiei sale un aspect aparte.

În timp ce majoritatea camarazilor săi erau în costum de oraș, el îmbrăcase un frac negru, arătînd puțin cam stîngaci, pentru că nu avea încă umerii dezvoltați. Pe vesta albă se vedea o panglică lată, precum marele Cordon al Legiunii de Onoare.

Erau însemnele prezidențiale.

Lucru ciudat, în timp ce majoritatea celor de față erau întorși spre fotograf, cei mai timizi își priveau din instinct tînărul șef.

Iar cel care îl contempla cu cea mai multă insistență era sosia lui, așezată lîngă el, întinzînd bine gîtul să nu-l scape din vedere.

Studentul cu marele cordon și cel care îl sorbea din ochi erau fără tăgadă cei doi puștani din fața casei de la Pskov, fiii croitorului Johannson.

Diploma era în latinește, pe pergament, imitînd un vechi document. Cu multe formule arhaice, ea îl consfințea pe un anume Hans Johannson, student la filosofie, companion al frăției Ugala.

Iar semnătura era: *Marele Maestru al frăției, Pietr Johannson*.

În același ambalaj de pînză, se afla și alt pachețel legat, conținînd și el fotografii și, în plus, scrisori în rusește.

Fotografiile erau semnate de un comerciant din Vilnius. Una dintre ele reprezenta o evreică de vreo cincizeci de ani, grasă, posacă, plină de perle ca o relicvă de biserică.

Descopereai de la prima privire trăsături asemănătoare cu cele ale Annei Gorskina. În altă fotografie, de altfel, apărea chiar tînăra, în vîrstă de vreo șaisprezece ani, cu o tocă de hermină pe cap.

Scrisorile purtau, în trei limbi, următorul antet:

Efraim Gorskin
Blănuri angro
Specialitate piei regale din Siberia
Vilnius-Varşovia

Maigret nu se pricepea să traducă textele. Remarcă doar că o frază, care apărea în mai multe scrisori, era subliniată apăsat.

Puse documentele în buzunare și, ca să fie cu conștiința împăcată, inspectă încă o dată încăperea.

Aceasta fusese prea mult timp locuită de aceeași persoană ca să nu-și fi pierdut anonimatul de cameră de hotel.

În cele mai mici obiecte, în petele de pe tapet și chiar în lenjerie, puteai să citești întreaga poveste a Annei Gorskina.

Peste tot găseai păr, gros și gras, ca părul asiaticilor.

Sute de chiștoace de țigară. Cutii de biscuiți uscați și bucăți de biscuit pe jos. Un borcan de ghimbir. O cutie mare de conserve, purtînd o marcă poloneză și conținînd resturi de carne de gîscă în grăsime. Caviar.

Vodcă, whisky... Maigret mirosi un mic recipient care conținea un rest de opiu nepreparat, în foi presate.

După o jumătate de oră, la Prefectură, cineva îi traducea scrisorile și comisarul reținea din zbor fraze precum:

...Picioarele mamei tale se umflă din ce în ce mai tare...

...Mama ta ar vrea să știe dacă ți se mai umflă gleznele după ce ai mers mult, deoarece crede că ai aceeași infirmitate ca ea...

...Sîntem aproape liniștiți, chiar dacă problema cu Vilnius nu s-a rezolvat. Sîntem prinși între lituanieni și polonezi... Și unii, și ceilalți îi urăsc pe israeliți...

Vrei să te interesezi de domnul Levassor, strada Hauteville, nr. 65, care îmi comandă piei, dar nu-mi dă referințe bancare?

După ce îți vei termina studiile, va trebui să te căsătorești și să te ocupi de comerț. Mama ta nu-mi mai folosește la nimic…

…Mama ta nu se mai ridică din fotoliu… Caracterul ei devine imposibil… Ar trebui să te întorci…

…Fiul lui Goldstein, care a sosit acum cincisprezece zile, spune că nu ești înscrisă la Universitatea din Paris. Am răspuns că nu e adevărat și…

…A trebuit să-i facem puncții mamei tale care…

…Ai fost văzută la Paris împreună cu persoane care nu sînt potrivite pentru tine. Vreau să știu care este adevărul…

…Iar am primit informații negative despre tine. Îndată ce treburile îmi vor permite, voi veni să văd cu ochii mei…

…Dacă n-ar fi mama ta, care nu vrea să rămînă singură și pe care medicul a declarat-o incurabilă, aș veni imediat după tine. Îți poruncesc să te întorci…

…Îți trimit cinci sute de zloți pentru tren…

…Dacă nu te întorci într-o lună, te blestem…

Apoi, din nou despre picioarele mamei. Și iar relatarea făcută de un student evreu, întors la Vilnius, despre viața tinerei la Paris.

…Dacă nu te întorci imediat, totul s-a sfîrșit între noi…

În fine, o ultimă scrisoare.

…Cum poți să trăiești de un an de zile cînd nu-ți mai trimit nici un ban*? Mama ta este foarte nefericită. Și mă face vinovat pe*

mine de tot ce se întîmplă...

Comisarul nu zîmbi nici măcar o singură dată. Puse documentele în sertar, îl încuie, scrise cîteva telegrame și ieși în curtea arestului.

Anna Gorskina își petrecuse noaptea în sala comună.

Dar Maigret ordonase să fie închisă singură într-o celulă, căreia îi deschise mai întîi vizeta. Anna Gorskina, așezată pe taburet, nu tresări, ci întoarse încet capul spre ușă și își fixă interlocutorul, cu o grimasă plină de dispreț.

Maigret intră și o observă un moment fără să-i spună nimic. Știa că nu era cazul să umble cu șiretlicuri, s-o ia pe ocolite cu întrebări care duc uneori la o mărturisire involuntară.

Era prea stăpînă pe sine ca să cadă în acest gen de capcane, iar anchetatorul nu putea decît să-și piardă din autoritate.

Se mulțumi să mormăie:

— Recunoști?

— Nimic!

— Tot mai tăgăduiești că l-ai omorît pe Mortimer?

— Tăgăduiesc!

— Tăgăduiești că ai cumpărat haine gri pentru complicele tău?

— Tăgăduiesc!

— Tăgăduiești că i le-ai trimis în camera de la *Majestic* împreună cu o scrisoare, în care îl anunțai că îl vei ucide pe Mortimer și îi dădeai întîlnire afară?

— Tăgăduiesc!

— Ce făceai la *Majestic*?

— Căutam camera doamnei Goldstein.

— Nu există nici o clientă cu acest nume la hotel.

— Nu știam…

— Și de ce te-am găsit fugind cu un revolver în mînă?

— Pe culoarul de la etajul întîi, am văzut un bărbat care a tras în altul, apoi a dat drumul armei din mînă. Am luat-o de jos de teamă să n-o folosească împotriva mea. Am alergat să anunț servitorii…

— Nu-l mai văzuseși niciodată pe Mortimer?

— Nu.

— Totuși, a fost la *Regele Siciliei*.

— În hotel sînt șaizeci de locatari.

— Nu-l cunoști pe Pietr Letonul, nici pe Oppenheim?

— Nu.

— Nu ține!

— Nu-mi pasă!

— Îl vom găsi pe vînzătorul de la care ai cumpărat costumul gri.

— Să vină!

— Ți-am anunțat și tatăl, la Vilnius…

Ea avu o tresărire, prima. Dar replică imediat, rînjind:

— Dacă vreți să se deranjeze, trimiteți-i și bani de drum, altfel…

Maigret nu se enerva, ci o privea cu o curiozitate nu lipsită de o anume simpatie. Pentru că avea tupeu!

La prima vedere, declarația ei era lipsită de consistență. Faptele păreau să vorbească de la sine.

Dar, de cele mai multe ori, tocmai în astfel de cazuri nu poate poliția să opună tăgăduirilor învinuitului o probă materială.

Nici în cazul de față nu exista vreo dovadă! Revolverul nu le era cunoscut armurierilor din Paris. Prin urmare, nimic nu

proba că îi aparținea Annei Gorskina.

Că se afla la *Majestic* în momentul crimei? În marile hoteluri se intră și se circulă ca pe stradă. Pretindea că ar fi căutat pe cineva? Nu era imposibil, la prima vedere.

Nimeni nu o văzuse trăgînd. Din scrisoarea arsă de Pietr Letonul nu mai rămăsese nimic.

Presupuneri? Puteai să faci cîte pofteai! Numai că jurații nu condamnă pe bază de presupuneri, fiindcă sînt suspicioși și în fața celor mai categorice dovezi, de teama spectrului erorii judiciare invocate întotdeauna de apărare.

Maigret își jucă ultima carte.

— Prezența Letonului a fost semnalată la Fécamp…

De data asta, provocă un șoc. Anna Gorskina tresări. Dar își spuse că mințea, își recăpătă calmul și replică:

— Și?

— Într-o scrisoare anonimă, care e verificată în acest moment, se spune că se ascunde într-o vilă, la un anume Swaan.

Ea își ridică spre dînsul ochii întunecați, gravi, aproape tragici.

Maigret, care se uită fără să vrea la gleznele tinerei femei, constată că, după cum se temea mama ei, Anna suferea de hidropizie.

Părul rar, lăsînd să se întrezărească pielea capului, îi era răvășit. Rochia ei neagră era murdară.

În sfîrșit, un puf destul de vizibil îi umbrea buza de sus.

Totuși, era frumoasă, de o frumusețe vulgară, animalică. Cu ochii ațintiți asupra comisarului, cu gura disprețuitoare și

corpul puțin ghemuit, chircit mai curînd de instinctul pericolului, bombăni:

— Dacă știți toate astea, de ce mă mai întrebați?

Ochii îi sclipiră și adăugă, rîzînd insultător:

— Doar dacă nu cumva vă temeți să n-o compromiteți pe ea! Asta e, nu-i așa? Ha! Ha!... Eu nu contez! O străină... Una care trăiește cum dă Dumnezeu în ghetou... Pe cînd ea! Ei bine...

Avea să vorbească, împinsă de patimă. Maigret, care intuia că și atenția lui ar fi putut s-o sperie, luă un aer indiferent, privind în altă parte.

— Ei bine, nimic! Auziți? răcni ea. Plecați! Dați-mi pace. Nu vă spun nimic! Ni-mic!

Și se aruncă pe podea, cu o mișcare imposibil de prevăzut, chiar cunoscînd din experiență acest gen de femei.

Criză de isterie! Era desfigurată. Își răsucea membrele și corpul îi era scuturat de tremurături puternice.

Frumoasă cu o clipă înainte, devenea acum hidoasă, își smulgea părul din cap, fără să-i pese de durere.

Maigret nu reacționă. Văzuse multe crize de genul ăsta. Ridică de jos urciorul de apă. Era gol.

Chemă un gardian.

— Umple-l repede!

Puțin mai tîrziu, turna apă rece direct pe fața evreicei, care, gîfîind, întredeschise cu aviditate buzele, îl privi fără să-l recunoască și căzu într-o toropeală profundă.

Din cînd în cînd, corpul ei se mai înfiora ușor.

Maigret lăsă în jos patul ridicat regulamentar la perete, aranjă salteaua subțire ca o clătită și o ridică de jos cu greu pe Anna Gorskina.

Făcu toate astea fără urmă de ranchiună, cu o blîndețe de care nu l-ai fi crezut în stare. Trase rochia peste genunchii nefericitei, îi luă pulsul și, în picioare la căpătîiul ei, o privi îndelung.

Văzută astfel, avea fața obosită a unei femei de treizeci și cinci de ani. Fruntea, mai ales, era brăzdată de riduri fine, pe care nu le distingeai de obicei.

Mîinile însă, durdulii, cu unghiile mînjite cu ojă proastă, aveau o formă delicată.

Comisarul își umplu o pipă cu mișcări lente, ca unul care nu știe foarte bine ce va face. Preț de cîteva clipe, se plimbă prin celulă, a cărei ușă rămăsese întredeschisă.

Deodată, se întoarse, uimit, îndoindu-se de propriile simțuri.

Cuvertura fusese ridicată peste fața tinerei femei. Anna Gorskina era acum doar o masă informă sub velința cenușie.

Și masa aceea se mișca într-un ritm sacadat. Maigret își încordă auzul: hohote înăbușite.

Ieși fără zgomot, închise ușa, trecu prin fața gardianului, apoi, după ce făcu zece metri, se întoarse.

— Să i se aducă masa de la restaurantul *Dauphine*! spuse el foarte repede, cu o voce ursuză.

XV

Două telegrame

Maigret i le citi cu glas tare judecătorului de instrucție Coméliau, care părea plictisit.

Prima era un răspuns al doamnei Mortimer-Levingston la telegrama care îi anunța asasinarea soțului ei.

— *Berlin. Hotelul* Modern. *Bolnavă, febră mare, imposibil călătorie. Stones va face cele necesare.*

Maigret zîmbi cu amărăciune.

— Înțelegeți? Iată și depeșa primită de pe *Wilhelmstrasse*. E în *polcod*. Traduc: *Doamna Mortimer sosită cu avionul, cazată hotel* Modern, *Berlin, unde a găsit telegramă Paris la întoarcerea de la teatru. Căzută la pat și chemat doctor american Pelgrad. Doctor invocă secret profesional. Trebuie impusă vizită expert? Angajat hotel remarcat nici un simptom.* După cum vedeți, domnule Coméliau, această doamnă nu ține să fie chestionată de poliția franceză. Nu pretind că a fost complicea soțului ei. Dimpotrivă! Sînt convins că acesta îi ascundea nouăzeci și nouă la sută din ce punea la cale. Mortimer nu era omul care să facă confidențe unei femei, mai ales soției sale. Totuși, ea are la activ, dacă nu altceva, măcar, un mesaj pe care l-a transmis, într-o seară, la *Pickwick's Bar*, unui dansator profesionist, pe

care cei de la Institutul Medico-Legal îl păstrează în gheață! Poate că a fost singura dată cînd, din necesitate, Mortimer s-a folosit de ea.

— Și Stones? întrebă magistratul.

— Principalul secretar al lui Mortimer. Asigura legătura între patron și diferitele afaceri pe care le întreprindea. În momentul crimei, se afla la Londra de opt zile. Stătea la hotelul *Victoria*. Am avut grijă să nu-l anunț. Dar am telefonat celor de la Scotland Yard să pună mîna pe el. De remarcat că, atunci cînd poliția engleză s-a prezentat la hotelul *Victoria*, în Anglia nu se știa de moartea lui Mortimer, poate doar în redacțiile ziarelor. Totuși, pasărea își luase zborul. Stones o ștersese cu cîteva minute înainte de sosirea inspectorilor.

Judecătorul își plimbă privirea încruntată peste teancul de scrisori și de telegrame care îi umpleau biroul.

Moartea unui miliardar este un eveniment care tulbură mii de persoane. Iar faptul că Mortimer pierise de moarte violentă îi alarma pe toți cei care aveau afaceri cu el.

— Crezi că ar trebui să lăsăm să se răspîndească zvonul unei crime pasionale? întrebă domnul Comélieu, fără convingere.

— Cred că e prudent. Altfel, veți crea întîi panică la Bursă și veți ruina multe întreprinderi onorabile, începînd cu firmele franceze pe care Mortimer le-a finanțat recent.

— Evident, dar…

— O clipă! Ambasada Statelor Unite vă va cere dovezi… Și nu aveți! Nici eu…

Judecătorul își șterse lentilele ochelarilor.

— Astfel încît…?

— Nimic! Aștept vești de la Dufour, care e de ieri la Fécamp. Lăsați ca Mortimer să aibă o înmormîntare frumoasă. Ce

importanță ar putea să aibă asta? Vor fi discursuri, delegații oficiale…

De cîteva clipe, magistratul îl observa pe Maigret cu multă curiozitate.

— Ai un aer ciudat…, remarcă el deodată.

Comisarul zîmbi, răspunzînd pe un ton confidențial:

— Morfina!

— Cum?

— Nu vă fie teamă! Încă n-am dat în patima asta! O simplă injecție în piept… Medicii vor să-mi scoată două coaste, spun că e neapărat necesar. Dar e multă bătaie de cap! Trebuie să mă internez într-o clinică și să stau acolo nu știu cîte săptămîni. Le-am cerut un răgaz de șaizeci de ore. Se pare că nu risc decît să-mi vatăm încă o coastă. Cu două mai mult decît Adam! Gata! Văd că și dumneavoastră o luați în tragic. Se vede că n-ați discutat problema mea cu profesorul Cochet, omul care a scotocit în măruntaiele aproape tuturor regilor și puternicilor acestei lumi! V-ar fi spus, ca și mie, că mii de oameni trăiesc fără o mulțime de lucruri în corp. De exemplu, prim-ministrul Cehoslovaciei… Cochet i-a scos un rinichi. Am fost la el. Mi-a arătat de toate, plămîni, stomacuri… Iar proprietarii, răspîndiți aproape în toată lumea, își văd liniștiți de treburile lor.

Se uită la ceas și mormăi pentru sine:

— Afurisit Dufour!

Și fața îi redeveni gravă. Cabinetul judecătorului se făcuse albastru din pricina fumului pipei sale. Maigret era acolo ca la el acasă, așezat pe un colț al biroului.

— Cred că ar fi mai bine să mă duc eu însumi la Fécamp! spuse el, oftînd. Am tren peste o oră…

— Urît caz! conchise domnul Coméliau, împingînd într-o parte dosarul.

Maigret era cufundat în contemplarea fumului care forma un fel de aureolă în jurul lui. Liniștea nu era tulburată, sau mai punctată, decît de sfîrîitul pipei.

— Uitați-vă la fotografia asta! zise el deodată.

Era cea de la Pskov, cu frontonul alb triunghiular al casei croitorului, cu scripetele sub acoperiș, peronul cu șase trepte, mama așezată pe un scaun, tatăl într-o atitudine studiată și cei doi copii cu guler brodat de costum de marinar.

— E făcută în Rusia! A trebuit să mă uit în atlas. Nu departe de Marea Baltică! Există acolo cîteva țări mici: Estonia, Letonia, Lituania... Apoi, în jurul lor, Polonia și Rusia. Frontierele nu reușesc să coincidă cu națiile. Uneori, de la un sat la altul, limba e alta. Și, pe deasupra, sînt și evreii, răspîndiți peste tot, formînd totuși un popor aparte. La toate astea, adăugați-i pe comuniști! Se dau lupte la frontiere. Există armatele ultranaționaliștilor... Oamenii trăiesc cu conuri de pin din pădure. Săracii sînt mai săraci ca în alte părți. Mor de foame și de frig. Unii intelectuali apără cultura germană, alții, cultura slavă, alții, caracterul local și vechile dialecte. Există țărani cu fețe de laponi sau calmuci, apoi zdrahoni blonzi și, în sfîrșit, un întreg amestec de evrei care mănîncă usturoi și ucid animalele altfel decît ceilalți.

Maigret luă înapoi fotografia din mîna judecătorului, care o privise fără prea mare interes.

— Ciudați copii! remarcă el totuși.

Dîndu-i din nou fotografia magistratului, comisarul întrebă:

— Ați putea spune pe care dintre cei doi îl caut?

Mai erau trei sferturi de oră pînă la plecarea trenului. Domnul Coméliau îi examină rînd pe rînd pe copilul care părea

să sfideze obiectivul și pe fratele lui, care întorcea capul spre el, ca și cum i-ar fi cerut sfatul.

— Fotografii ca astea sînt cît se poate de elocvente! spuse Maigret. Te întrebi cum se face că părinții, profesorii care i-au văzut n-au ghicit de la prima privire destinul personajelor. Uitați-vă bine la tată! A fost ucis într-o seară de răzmeriță, cînd oamenii se luptau pe străzi, naționaliști contra comuniști. El nu era nici de partea unora, nici de partea celorlalți. Ieșise din casă să ia pîine... Am aflat informația din pură întîmplare, de la patronul hotelului *Regele Siciliei*, care e originar din Pskov. Mama trăiește și locuiește în aceeași casă. Duminica, îmbracă costumul național, cu boneta înaltă care se lasă de o parte și de alta a feței. Copiii...

Se întrerupse.

— Mortimer s-a născut într-o fermă din Ohio și a început prin a vinde șireturi la San Francisco, spuse el cu altă voce. Anna Gorskina, originară din Odessa, și-a petrecut tinerețea la Vilnius. În sfîrșit, doamna Mortimer e o scoțiană emigrantă în Florida din copilărie. Toți ăștia s-au întîlnit în umbra catedralei Notre-Dame din Paris, iar tatăl meu era paznic de vînătoare pe unul dintre cele mai vechi domenii din ținutul Loarei.

Se uită din nou la ceas și îl arătă în poză pe copilul care își privea fratele cu admirație.

— Acum trebuie să mă duc să pun mîna pe puștiul ăsta!

Scutură pipa și puțin lipsi să nu încarce, din obișnuință, soba cu cărbuni.

După cîteva clipe, judecătorul Coméliau îi spunea grefierului, ștergîndu-și ochelarii cu rame rotunde, aurite:

— N-ai impresia că Maigret e schimbat? Mi s-a părut... cum să spun... puțin nervos... puțin...

Căută zadarnic cuvîntul și conchise:

— Ce naiba caută la noi toți străinii ăștia?

După care, luînd din nou, cu un gest brusc, dosarul Mortimer, dictă:

— Notează: *Anul o mie nouă sute…*

Inspectorul Dufour se afla în același intrînd unde Maigret așteptase ieșirea bărbatului în trenci, într-o dimineață cu furtună, și asta pentru că nu exista alt colț ferit pe străduța în pantă care, după ce trecea prin fața cîtorva vile construite pe coasta falezei, devenea cărare și dispărea în iarba scurtă.

Dufour avea ghetre negre, un pardesiu cu cordon la spate și o șapcă de marinar, așa cum purta toată lumea la Fécamp, pe care o cumpărase probabil imediat ce sosise.

— Cum e? întrebă Maigret, apropiindu-se de el în întuneric.

— Totul merge bine, șefule.

Asta îl sperie puțin pe comisar.

— Ce merge bine?

— Bărbatul nici n-a intrat, nici n-a ieșit. Dacă a ajuns înaintea mea la Fécamp și a intrat în vilă, înseamnă că încă mai e acolo.

— Spune-mi în amănunt ce s-a întîmplat.

— Ieri dimineață, nimic! Servitoarea s-a dus la piață. Seara, am fost schimbat de agentul Bornier. Nimeni n-a intrat și n-a ieșit în timpul nopții. Luminile s-au stins la ora zece.

— Pe urmă?

— În dimineața asta, mi-am luat postul în primire, în timp ce Bornier se ducea la culcare. O să vină curînd să mă schimbe. Pe la nouă, ca în ajun, servitoarea s-a dus la piață. Acum o

jumătate de oră, tînăra doamnă a ieșit din casă. Trebuie să se întoarcă. Presupun că s-a dus în vizită.

Maigret nu spuse nimic. Intuia ce hibă avea acel filaj. Dar cîți oameni ar fi necesari pentru o supraveghere cu adevărat riguroasă?

Doar pentru paza vilei, trei oameni n-ar fi fost prea mulți. Un polițist ar fi trebuit să se țină după servitoare și altul s-o urmărească pe „tînăra doamnă", cum spunea Dufour!

— A plecat de o jumătate de oră?

— Da. Uitați! A venit Bornier! E rîndul meu să merg la masă. N-am mîncat decît un sendviș de azi-dimineață și mi-au înghețat picioarele…

— Du-te!

Agentul Bornier, care era foarte tînăr, își făcea debutul în Brigada Mobilă.

— Am întîlnit-o pe doamna Swaan, spuse el.

— Unde? Cînd?

— Pe chei. Chiar acum… Se îndrepta spre digul din aval.

— Singură?

— Singură. Am vrut s-o urmăresc. Apoi mi-am spus că Dufour mă aștepta. Digul nu duce nicăieri, deci nu poate să ajungă foarte departe…

— Cum era îmbrăcată?

— Cu un pardesiu negru. N-am fost atent.

— Plec? întrebă Dufour.

— Ți-am mai spus!

— Dacă se întîmplă ceva, mă anunțați, da? E de ajuns să sunați de trei ori la rînd la soneria de la ușa hotelului.

Era o prostie! Maigret abia dacă auzi. Îi ordonă lui Bornier:

— Stai aici!

Și, dintr-odată, se îndreptă spre vila Swaan și aproape că smulse butonul soneriei de la poartă. Zări lumină la parter, în încăperea despre care știa că este sufrageria.

Văzînd că, după cinci minute, nu apăruse nimeni, trecu peste zidul scund, ajunse la ușă și bătu cu pumnul.

Dinăuntru se auzi o voce speriată:

— Cine e acolo?

Și, în acel moment, răsunară și țipete de copii.

— Poliția! Deschideți!

O ezitare. Zgomot de pași.

— Deschideți repede!

Coridorul era întunecos. Intrînd, Maigret distinse pata pe care o forma în umbră șorțul servitoarei.

— Unde e doamna Swaan?

În acel moment, o ușă se deschise și comisarul o văzu pe fetița pe care o zărise la prima vizită.

Servitoarea nu se mișca. Se vedea bine că încremenise de teamă cu spatele lipit de perete.

— Cu cine te-ai întîlnit în dimineața asta?

— Jur, domnule agent…

Izbucnise în lacrimi.

— Jur…

— Cu domnul Swaan?

— Nu! E… Era… cumnatul doamnei… Mi-a cerut să-i dau o scrisoare doamnei…

— Unde era?

— În fața măcelăriei. Mă aștepta…

— Ți-a mai cerut și altădată să faci asta?

— Nu… Niciodată… Nu-l vedeam decît aici.

— Și știi unde i-a dat întîlnire doamnei Swaan?

— Nu știu nimic! Doamna a fost agitată toată ziua. Mi-a pus și ea întrebări. Voia să știe cum arăta. Am spus adevărul, că arăta ca un om care o să facă o nenorocire... Ba chiar, cînd s-a apropiat de mine, m-am speriat.

Maigret ieși brusc, fără să închidă ușa.

XVI

Bărbatul de pe stîncă

Agentul Bornier, de curînd admis în cadrul serviciului, își privi tulburat șeful trecînd în fugă pe lîngă el, foarte aproape, dar fără să-i spună nimic, în timp ce ușa vilei rămăsese deschisă.

Strigă de două ori:

— Domnule comisar! Domnule comisar!

Maigret nu întoarse capul. Încetini pasul abia după cîteva momente, cînd ajunse pe strada Etretat, unde circulau cîțiva trecători, făcu la dreapta, călcă prin noroiul cheiurilor și o luă din nou la fugă spre digul din aval.

După nici o sută de metri, zări silueta unei femei. Schimbă puțin direcția ca să treacă mai aproape de ea. Un trauler, cu o lampă cu carbid atîrnată între hobane, tocmai era descărcat.

Maigret se opri ca să-i dea voie femeii să ajungă la cercul luminos și văzu fața crispată a doamnei Swaan. Avea privirea rătăcită și mergea repede, cu stîngăcie, ca și cum ar fi rătăcit prin hîrtoape, evitîndu-le doar printr-o minune.

Comisarul, hotărît s-o oprească, făcu cîțiva pași spre ea. Dar zări în fața lui digul pustiu, linie lungă și neagră învăluită în umbră, cu spuma valurilor de o parte și de alta.

Și se grăbi în această direcție. După trauler, nu mai era nici țipenie de om. În noapte străluceau numai semaforul verde și semaforul roșu al șenalului. Farul, înălțat pe stînci, lumina la fiecare cincisprezece secunde o zonă întinsă de mare, aruncîndu-și razele, pentru o fracțiune de secundă, asupra falezei din aval, care se ivea și dispărea fantomatic.

Maigret se lovi de babalele de amaraj, ajunse pe pasarela cocoțată pe piloți și fu învăluit de vacarmul valurilor.

Ochii lui scrutau întunericul. Auzi sirena unui vas care cerea să iasă din sas.

În fața sa, tumultul confuz al mării. În spate, orașul, prăvăliile, pavajul unsuros.

Mergea repede, se oprea din cînd în cînd și se uita în jur tot mai neliniștit.

Maigret nu cunoștea terenul și, vrînd să meargă pe drumul cel mai scurt, făcu un ocol. Pasarela pe piloți îl duse pînă la un semafor unde se aflau trei sfere negre, pe care le numără inconștient.

Ceva mai departe, se aplecă peste parapet, deasupra unor bălți mari de spumă albă care se întindeau între vîrfuri de stînci.

Pălăria îi zbură de pe cap. Se ținu după ea, dar nu putu s-o împiedice să cadă în mare.

Pescărușii scoteau țipete stridente și, uneori, cîte o aripă albă se profila pe cer.

Oare doamna Swaan nu găsise pe nimeni la locul întîlnirii? Celălalt avusese timp să se îndepărteze? Murise?

Maigret nu mai putea sta locului, convins că totul era o chestiune de secunde.

Ajunse la semaforul verde și dădu ocol grinzilor de fier care îl susțineau.

Nimeni! Iar valurile, unul cîte unul, luau cu asalt digul, ridicîndu-se, poticnindu-se, retrăgîndu-se într-o mare adîncitură albicioasă, ca să revină apoi cu un nou elan.

Zgomotul intermitent al galeților loviți unul de altul. Clădirea cu contururi imprecise a cazinoului pustiu...

Maigret căuta un bărbat!

Făcu cale întoarsă, merse pe plajă, printre pietre care, în întuneric, arătau ca niște cartofi monstruoși.

Se afla la nivelul valurilor și simțea pe față stropi purtați de vînt.

Atunci observă că era perioada refluxului și că digul era înconjurat de o centură de stînci negre, între care clocotea apa.

Îl zări pe bărbat printr-un miracol. La început, îi apăru ca un lucru neînsuflețit, ca o umbră vagă printre umbre.

Privi cu atenție. Se afla pe ultima stîncă, acolo unde valul își înălța creasta cea mai semeață, ca apoi să se prăbușească în pulbere de apă.

Acolo era ceva viu...

Ca să ajungă în acel loc, Maigret se văzu nevoit să se strecoare între piloții ce susțineau pasarela pe care o străbătuse cu cîteva minute mai înainte.

Pietrele erau acoperite de alge. Pantofii îi alunecau. Se auzea un freamăt multiplu, precum fuga a sute de crabi, pocnetul unor bule de aer sau al unor bace marine și freamătul imperceptibil al scoicilor incrustate pînă la jumătatea bîrnelor.

La un moment dat, călcă greșit și piciorul îi intră pînă la genunchi într-o băltoacă.

Nu-l mai vedea pe bărbat, dar mergea în direcția cea bună.

Probabil că celălalt ajunsese în acel loc cînd apa era la nivelul cel mai scăzut, deoarece comisarul se pomeni deodată oprit de o băltoacă lată de doi metri. Încercă adîncimea cu piciorul drept și puțin lipsi să nu-și piardă echilibrul.

Pînă la urmă, se agăță de arcele de susținere ale piloților.

În astfel de momente e mai bine să nu fii văzut. Faci gesturi pentru care nu ești pregătit. O dai în bară la fiecare încercare, ca un acrobat neîndemînatic. Dar înaintezi, ca să zicem așa, prin forța elanului. Cazi și te ridici. Te bălăcești prin noroi, lipsit de strălucire, lamentabil.

Maigret își zgîrie obrazul și, mai tîrziu, n-ar fi putut să spună dacă o făcuse căzînd pe burtă pe stînci sau atingîndu-se de un cui bătut în bîrne.

Îl revăzu pe bărbat și își spuse că îl înșelau simțurile, atît de nemișcat stătea, ca una dintre acele pietre care, de departe, par să aibă formă omenească.

Cînd ajunse la o anumită distanță, apa îi clipoci între picioare; nu era marinar.

Înaintă cu o grabă involuntară.

Și, în sfîrșit, ajunse la stîncile unde stătea bărbatul. Maigret se afla la vreo zece-cincisprezece pași de el și cu un metru mai sus.

Fără să se gîndească să scoată revolverul, merse în vîrful picioarelor, în măsura în care îi permitea terenul, și făcu să se rostogolească pietre al căror zgomot se confundă cu cel al refluxului.

Apoi, brusc, sări asupra siluetei încremenite, îi prinse gîtul cu brațul îndoit și o răsturnă pe spate.

Puțin lipsi ca cei doi bărbați să nu alunece, să fie înghițiți de valul mai mare decît celelalte care se spărgea în acel loc. Nu

căzură în apă din pură întîmplare.

Dacă ai fi încercat de zece ori aceeași figură, de zece ori ai fi sfîrșit rău.

Bărbatul, care nu-și văzuse agresorul, se zbătea ca o anghilă. Cu capul blocat, își agita tot corpul cu o suplețe care, în acea ambianță, căpăta proporții neomenești.

Maigret nu voia să-l sufoce. Încerca să-l imobilizeze, atîta tot, și, cu vîrful unui picior, se agăță de ultimul pilot. Acest picior îi ținea pe amîndoi.

Rezistența adversarului nu dură mult. Fusese doar o reacție spontană, animalică.

După ce se gîndi, după ce îl văzu pe Maigret, în orice caz, al cărui cap îi atingea ușor fața, rămase nemișcat.

Clipi din ochi ca să dea de înțeles că se preda și, după ce strînsoarea slăbi, arătă vag spre masa mișcătoare a mării și bîigui cu o voce încă nesigură:

— Atenție…

— Vrei să stăm de vorbă, Hans Johannson? întrebă Maigret, ale cărui unghii se înfipseseră în algele vîscoase.

Comisarul avea să recunoască mai tîrziu că, exact în acea clipă, celălalt ar fi putut, cu o simplă lovitură de picior, să-l trimită de-a rostogolul în mare.

A fost vorba doar de o secundă, dar de care Johannson, ghemuit lîngă primul pilot, nu profită.

După aceea, Maigret mărturisi, cît se poate de sincer, și că, un moment, fusese nevoit să se țină de piciorul prizonierului său ca să urce panta.

Apoi, amîndoi, fără o vorbă, străbătură drumul în sens invers. Apa urcase și mai mult. La doi pași de țărm, se văzură

blocați de aceeași baltă care îl oprise pe comisar și care devenise acum mai adîncă.

Letonul intră primul în apă. După ce făcu trei metri, nu mai simți pămîntul sub picioare. Înotă, scuipă și ieși în sfîrșit, cu apa pînă la brîu.

Maigret se aruncă înainte. La un moment dat, închise ochii, deoarece avea impresia că nu putea să-și țină la suprafață corpul prea greu.

Cei doi bărbați ajunseră uzi, cu apa șiroindu-le pe haine, pe galeții plajei.

— A vorbit? întrebă Letonul, cu o voce stinsă în care nu mai deslușeai nimic, în orice caz, nimic din ce ar fi putut ține un om în viață.

Maigret avea dreptul să mintă.

Dar răspunse:

— N-a spus nimic. Dar știu eu...

Nu puteau să mai stea acolo. Din cauza vîntului, hainele deveneau un fel de comprese de gheață. Letonul începu primul să clănțăne din dinți. La lumina palidă a lunii, Maigret observă că avea buzele vinete.

Nu avea mustață. Era figura îngrijorată a lui Feodor Iurovici, figura băiețelului din Pskov care își sorbea fratele din ochi. Dar pupilele, deși erau de același cenușiu tulbure, căpătaseră o fixitate plină de cruzime.

Întorcîndu-se pe trei sferturi spre drum, cei doi bărbați vedeau faleza marcată de două-trei puncte luminoase: vilele, printre care și cea a doamnei Swaan.

Iar, cînd trecea fasciculul farului, se ghicea acoperișul care o adăpostea împreună cu cei doi copii și servitoarea speriată.

— Să mergem! spuse Maigret.

— La comisariat?

Vocea era resemnată sau, mai curînd, indiferentă.

— Nu.

Comisarul cunoștea unul dintre hotelurile din port, *La Léon*, și remarcase o intrare folosită numai în anotimpul cald de cei cîțiva turiști care își petreceau vara la Fécamp. Ușa dădea într-o încăpere care, vara, era transformată în sufragerie mai acătării.

Iarna, pescarii se mulțumeau să bea, să mănînce stridii și heringi în sala cafenelei.

Maigret intră pe acea ușă. Traversă sala întunecoasă împreună cu însoțitorul lui și ajunse în bucătărie, unde o tînără servitoare scoase un strigăt de stupoare.

— Cheamă-l pe patron!

Ea strigă, fără să se miște:

— Domnule Léon! Domnule Léon!

— O cameră! ceru polițistul, cînd își făcu apariția domnul Léon.

— Domnul Maigret! Sînteți ud! Ați...?

— O cameră, repede!

— Nu e foc în camere! Iar o buiotă nu va fi de ajuns să...

— Dar două halate de casă ai?

— Sigur că da. Ale mele... dar...

Comisarul era cu trei capete mai înalt decît el!

— Adu-le!

Urcară o scară abruptă, cu coturi fanteziste. Camera era curată. Domnul Léon închise chiar el obloanele și propuse:

— Un grog? Tare!

— Exact. Dar, înainte de orice, halatele.

Pentru că Maigret începea să se simtă iar rău din cauza frigului. Partea rănită a pieptului îi era parcă înghețată.

Între cei doi domni preț de cîteva minute o familiaritate de colegi de cameră. Se dezbrăcară unul în fața celuilalt. Domnul Léon întredeschise ușa și băgă în cameră mîna în care ținea cele două halate.

— Dă-mi-l pe cel mai mare! ceru polițistul.

Letonul le compară.

În momentul în care îi întindea halatul, observă pansamentul ud și fața i se agită într-un tic nervos.

— E grav?

— Două-trei coaste de scos mîine-pomîine.

Aceste cuvinte fură urmate de un moment de tăcere. Domnul Léon, de dincolo de ușă, strigă:

— Gata?

— Intră!

Halatul îmbrăcat de Maigret îi ajungea numai pînă la genunchi, lăsînd să se vadă două pulpe foarte păroase.

Letonul, slab și palid, cu păr blond și glezne de femeie, avea în această ținută o eleganță de clovn.

— Grogurile vin imediat! Vă duc hainele la uscat, da?

Și domnul Léon, după ce luă de pe jos cele două grămezi de haine ude, strigă din capul scării:

— Ei, Henriette! Aduci azi grogurile alea?

Apoi se întoarse la oaspeți și le recomandă:

— Să nu vorbiți foarte tare! În camera de alături stă un comis-voiajor din Le Havre. Pleacă cu trenul de cinci dimineața...

XVII

Sticla de rom

Poate că ar fi exagerat să se susțină că, în multe anchete, între polițist și cel pe care are misiunea să-l facă să-și mărturisească vina se nasc relații cordiale.

Totuși, aproape întotdeauna, mai puțin cînd e vorba de o brută sinistră, se stabilește un fel de intimitate. Asta se datorează probabil faptului că, săptămîni întregi, uneori chiar luni, polițistul și răufăcătorul sînt preocupați numai unul de celălalt.

Anchetatorul se înverșunează să pătrundă cît mai mult în viața trecută a vinovatului, încearcă să-i reconstituie gîndurile, să-i prevadă și cele mai mici reflexe.

Și unul, și celălalt își pun pielea la bătaie în această partidă. Iar cînd se întîlnesc, împrejurările sînt destul de dramatice ca să risipească indiferența amabilă care, în viața de toate zilele, domină în relațiile dintre oameni.

S-au văzut inspectori care, după ce au arestat cu mare greutate un răufăcător, au prins drag de el, l-au vizitat în închisoare, l-au susținut moral pînă la eșafod.

Așa se explica în parte atitudinea celor doi bărbați după ce rămaseră singuri în cameră. Patronul adusese un reșou cu

cărbuni și apa clocotea într-un ceainic. Alături, între două pahare și o zaharniță, stătea o sticlă înaltă cu rom.

Amîndurora le era frig. Înfofoliți în halatele de casă împrumutate, se aplecau peste reșoul prea mic, care nu reușea să-i încălzească.

Atitudinea lor amintea de o relaxare gen corp de gardă, gen cazarmă, de acel abandon care nu prea există decît între oameni pentru care contingențele sociale nu mai contează pe moment.

Poate, pur și simplu, fiindcă le era frig! Mai probabil, din pricina oboselii care îi cuprindea în același timp.

Se sfîrșise! Își dădeau seama de asta și fără să vorbească!

Așa că se trîntiseră pe cîte un scaun, întinseseră mîinile spre ceainic și priveau absenți acel reșou de email albastru care îi lega unul de altul.

Letonul apucă sticla de rom și, cu gesturi precise, pregăti grogurile.

După ce luă cîteva înghițituri, Maigret întrebă:

— Voiai s-o omori?

Celălalt răspunse imediat, rostind cu aceeași simplitate:

— N-am putut.

Dar toată fața i se schimonosi, agitată de ticuri care aveau să-l chinuie fără încetare.

Cînd pleoapele îi cădeau repede de cîteva ori, cînd buzele i se întindeau într-un sens sau altul, cînd nările îi tremurau.

Fizionomia voluntară și inteligentă a lui Pietr se estompa.

Ieșea la suprafață rusul, vagabondul cu nervii întinși la maximum, căruia Maigret nu-i urmări gesturile.

Astfel, nu remarcă mîna celuilalt apucînd sticla de rom. După ce umplu paharul, îl goli dintr-o răsuflare, în timp ce ochii începeau să-i strălucească.

— Pietr era soțul ei? Era unul și același cu Olaf Swaan, nu-i așa?

Letonul se ridică, neputînd să stea locului, căută țigări în jur, nu găsi și păru să sufere din pricina asta. Trecînd pe lîngă masa pe care se afla reșoul, își turnă din nou rom.

— Nu cu asta trebuie început! spuse el.

Apoi, privindu-l în față pe Maigret:

— În fond, știți tot sau aproape tot?

— Cei doi frați de la Pskov... Doi gemeni, presupun? Ești Hans, cel care se uita la celălalt cu admirație și supunere...

— Cînd eram mici de tot, se distra deja tratîndu-mă ca pe un servitor. Și nu numai cînd eram singuri, ci și în fața colegilor. Nu spunea „servitor”, ci „sclav”. Observase că asta îmi făcea plăcere. Pentru că îmi făcea plăcere, nici azi nu știu de ce. Vedeam totul numai prin el. M-aș fi lăsat ucis pentru el. Mai tîrziu, cînd...

— Cînd?

Crispări. Clipiri. Înghițitură de rom.

Dădu din umeri, vrînd parcă să spună: „La urma urmelor...”.

Și, cu voce reținută:

— Mai tîrziu, cînd am iubit o femeie, nu cred că am fost în stare de mai mult devotament. Probabil de mai puțin! Țineam la Pietr ca la... nu știu! Mă băteam cu colegii care nu voiau să-i admită superioritatea și, fiind cel mai slab, primeam loviturile cu un fel de jubilație.

— Dominația asta e frecventă la gemeni, remarcă Maigret, pregătindu-și al doilea grog. Îmi dai voie o secundă?

Se duse la ușă și strigă la Léon să-i aducă pipa, rămasă în haine, și tutun. Hans adăugă:

— Și țigări pentru mine, vă rog!

— Și țigări, patroane. „Albastre”!

Comisarul se reașează pe scaun. Amîndoi așteptară în tăcere ca servitoarea să le aducă ce ceruseră și să plece.

— Ați fost împreună la Universitatea din Tartu..., continuă Maigret.

Celălalt nu putea nici să se așeze pe scaun, nici să stea locului. Fuma, mușcînd ușor țigara, scuipa fire de tutun, mergea cu pași sacadați, schimba locul unei vaze de pe șemineu, vorbea cu o înfrigurare crescîndă.

— Da, acolo a început totul! Fratele meu era cel mai bun student. Toți profesorii se ocupau de el. Studenții îi recunoșteau prestigiul. Astfel că, deși era unul dintre cei mai tineri, a fost ales președinte al frăției Ugala. Beam multă bere în taverne. Mai ales eu! Nu știu de ce am început atît de devreme să beau. Nu aveam motiv. În fond, am băut întotdeauna. Cred că în special fiindcă, după cîteva pahare, îmi imaginam o lume după capul meu, unde jucam un rol măreț... Pietr era foarte aspru cu mine. Îmi spunea „rus afurisit”. Nu puteți înțelege. Bunica noastră din partea mamei era rusoaică. Și, la noi, rușii, mai ales după război, erau considerați leneși, bețivi, visători. În perioada aia au fost răzmerițe puse la cale de comuniști. Fratele meu s-a pus în fruntea frăției Ugala. S-au dus să ia arme dintr-o cazarmă și au început lupta în plin oraș. Mie mi-a fost teamă. Nu era vina mea. Îmi era teamă... Nu puteam să merg. Am rămas într-o tavernă care trăsese obloanele și am băut tot timpul cît a durat asta. Credeam că destinul meu era să devin mare dramaturg, ca Cehov, căruia îi cunoșteam opera pe de rost. Pietr rîdea. „Tu...

Tu vei fi întotdeauna un ratat!”, pretindea el. A fost un an întreg de tulburări, de răzmerițe, de viață dezaxată. Pentru că armata nu era de ajuns ca să mențină ordinea, locuitorii formau un fel de legiuni ca să apere orașul. Fratele meu, șeful frăției Ugala, devenise un personaj pe care oamenii cei mai chibzuiți îl luau în serios. Încă nu avea mustață cînd se vorbea de el ca de un viitor om de stat al Estoniei eliberate. Dar ordinea a fost restabilită și s-a descoperit un scandal ce a trebuit înăbușit. Făcînd socotelile, s-a observat că Pietr se folosise de Ugala îndeosebi pentru cîștigul personal. Membru al mai multor comitete, falsificase toate semnăturile. A fost nevoit să părăsească țara. S-a dus la Berlin, de unde mi-a scris să vin la el. Acolo ne-am făcut amîndoi debutul.

Maigret observă fața agitată a lui Hans.

— Cine făcea falsurile?

— Pietr m-a învățat să imit orice scris, m-a pus să urmez un curs de chimie… Locuiam într-o cămăruță și el îmi dădea două sute de mărci pe lună. După cîteva săptămîni, a cumpărat un automobil ca să-și plimbe amantele… Falsificam îndeosebi cecuri. Cu un cec de zece mărci făceam unul de zece mii de mărci, pe care Pietr îl încasa în Elveția, Olanda și, o dată, chiar în Spania. Beam mult. Mă disprețuia, mă trata cu răutate. Într-o zi, a fost cît pe ce să fie prins din cauza mea, fără să vreau, din cauza unui fals mai puțin reușit decît celelalte. M-a bătut cu bastonul…. Dar n-am zis nimic! Îl admiram în continuare. Nu știu de ce… De altfel, făcea impresie asupra tuturor. La un moment dat, ar fi putut, dacă ar fi vrut, să se căsătorească cu fiica unui ministru al Reich-ului… În urma acelui cec nereușit, am fost nevoiți să plecăm în Franța, unde am locuit întîi pe

strada Ecole de Médecine. Pietr nu mai lucra singur. Se afiliase mai multor bande internaționale. Călătorea mult în străinătate și se folosea din ce în ce mai puțin de mine. Doar uneori, pentru falsuri, fiindcă devenisem foarte priceput la treaba asta. Îmi dădea puțini bani. „N-ai să fii niciodată bun decît să bei, rus afurisit!”, repeta el. Într-o zi, m-a anunțat că pleacă în America pentru o afacere colosală, care îl va face egalul unui miliardar. Mi-a ordonat să mă instalez în provincie, pentru că, la Paris, poliția care se ocupa de străini mă luase deja de mai multe ori la întrebări. „Nu-ți cer decît să stai liniștit! Nu e prea mult, nu?” În același timp, mi-a comandat o serie întreagă de pașapoarte false, pe care i le-am făcut. M-am dus la Le Havre.

— Ai întîlnit-o acolo pe cea care a devenit doamna Swaan…

— O cheamă Berthe.

Un moment de tăcere. Gîtul lui Hans se umflă ușor. În cele din urmă, izbucni:

— Cît de mult am dorit atunci să devin *ceva*! Era casieră la hotelul unde locuiam. Mă vedea întorcîndu-mă beat în fiecare zi. Și mă certa. Era foarte tînără, dar serioasă. Pentru mine, ea însemna o casă, copii… Într-o seară cînd îmi făcea morală și nu eram foarte beat, am plîns în brațele ei și am jurat, cred, să devin alt om. Cred că m-aș fi ținut de cuvînt. Toate mă dezgustau! Mă săturasem să nu fac nimic! Totul a durat aproape o lună. Uitați! E idiot… Duminica asistam amîndoi la concertele publice. Era toamnă. Ne întorceam prin port, unde priveam vasele. Nu vorbeam de iubire. Spunea că era prietena mea. Dar știam bine că într-o zi… Ei, da! Într-o zi, fratele meu a revenit. Avea nevoie de mine imediat. Aducea o valijoară plină cu cecuri de falsificat. Mă întrebam de unde putuse să le ia! Erau pentru toate băncile din lume. De data asta, devenise

ofițer de marină și își spunea Olaf Swaan. A tras la hotelul meu. În timp ce eu, săptămîni în șir – pentru că e o treabă delicată! –, falsificam cecurile, el bătea porturile de pe coastă ca să cumpere ambarcațiuni. Noua lui afacere mergea bine. Mi-a explicat că se înțelesese cu unul dintre cei mai importanți financiari americani, care, evident, trebuia să joace numai un rol ocult în combinație. Era vorba despre reunirea tuturor marilor bande internaționale sub conducerea unui singur șef. Obținuse deja acordul contrabandiștilor de alcool. Era nevoie de vase de mic tonaj pentru contrabanda cu alcool. Mai e nevoie să vă spun restul? Pietr îmi tăiase băutura ca să mă oblige să muncesc. Stăteam închis în camera mea, cu lupe de ceasornicar, acizi, condeie, cerneluri de tot felul și chiar o tiparniță portativă. Într-o zi, am intrat brusc la fratele meu. Berthe era în brațele lui...

Apucă nervos sticla și bău pe nerăsuflate alcoolul rămas pe fund.

— Am plecat! conchise el, cu voce ciudată. N-am putut să fac altceva. Am plecat... Am luat trenul. Am bătut zile în șir toate bistrourile din Paris. Am ajuns în cele din urmă pe strada Regele Siciliei, beat mort, suferind ca un cîine!

XVIII

Menajul lui Hans

— Probabil că nu sînt în stare să le inspir femeilor decît milă. Cînd m-am trezit, am văzut că eram îngrijit de o evreică. Și și-a pus și ea în minte să nu mă mai lase să beau! M-a tratat ca pe un copil, ca și cealaltă!

Rîse. Avea ochii umezi. Era obositor să-i urmărești toate deplasările, toate schimbările de fizionomie.

— Numai că asta a rezistat. Cît despre Pietr... Probabil că nu degeaba sîntem gemeni, există totuși ceva comun în noi. V-am spus că ar fi putut să se căsătorească cu o nemțoaică din înalta societate. Ei bine, nu! S-a căsătorit cu Berthe, puțin mai tîrziu, după ce ea se mutase și lucra la Fécamp. Nu i-a spus adevărul. Înțeleg asta! Nevoia de un colțișor curat, liniștit... Au venit copiii!

S-ar fi zis că asta era prea mult. Vocea deveni mai slabă. În ochi îi apărură lacrimi adevărate, dar se uscară repede, ca și cum pleoapele ar fi fost foarte fierbinți.

— Chiar și azi-dimineață, ea credea că se căsătorise cu un căpitan de cursă lungă. El venea din cînd în cînd să petreacă două zile sau o lună lîngă dînsa, lîngă copii... În vremea asta, eu nu puteam să scap de cealaltă... Anna... Tare deștept trebuie să

fie cineva ca să poată spune de ce mă iubea! Pentru că mă iubea, asta e sigur. Iar eu o tratam așa cum fusesem tratat toată viața de fratele meu. Îi vorbeam urît, o înjoseam tot timpul. Cînd mă îmbătam, plîngea. Și beam *intenționat*! Ba chiar am fumat opiu și o grămadă de porcării... *Intenționat!* După aceea eram bolnav și ea mă îngrijea săptămîni în șir. Pentru că, în cele din urmă, ăsta ceda...

Și își arătă corpul cu dezgust.

— Nu vreți să cereți ceva de băut? imploră el.

Maigret ezită doar o clipă, apoi strigă de pe palier:

— Rom!

Hans nu-i mulțumi.

— Din cînd în cînd, fugeam, mă duceam la Fécamp, dădeam tîrcoale vilei unde locuia Berthe. O văd și acum cu căruciorul primului ei bebeluș... Pietr fusese nevoit să-i spună că eram fratele lui, din cauza asemănării dintre noi. Odată, mi-a venit o altă idee. Cînd eram copii, tot admirîndu-l, mă străduiam să imit felul de a fi al lui Pietr. Pe scurt, eram chinuit de atît de multe gînduri tulburi, încît într-o zi m-am îmbrăcat ca el și m-am dus acolo. Servitoarea n-a băgat nimic de seamă. Dar, cînd să intru, a venit copilul și a strigat: „Tati!”... Sînt un mare idiot! Am fugit! Dar asta mi-a rămas în minte... Din cînd în cînd, Pietr mă chema la o întîlnire. Avea nevoie de falsuri. I le făceam! De ce? Îl uram și totuși mă supuneam autorității lui. Învîrtea milioane, frecventa hotelurile de lux, saloanele... A fost prins de două ori și de fiecare dată s-a descurcat. Niciodată nu m-a interesat organizația lui, dar probabil că o intuiți ca și mine. Cît a fost singur sau cu cîțiva complici, a încercat doar afaceri de anvergură medie. Dar a fost remarcat de Mortimer, pe care l-am cunoscut abia recent. Fratele meu avea abilitate, tupeu, se poate

spune chiar că avea geniu. Celălalt avea imagine și o reputație solidă în întreaga lume. Pietr lucra la reunirea marilor escroci sub autoritatea lui, organiza loviturile. Mortimer era bancherul afacerii. Mie, toate astea îmi erau indiferente. Cum îmi spunea fratele meu pe vremea studenției la Tartu, eram un ratat. Și, ca toți ratații, beam, trecînd de la o perioadă de deprimare la una de exaltare. În toate aceste învolburări, un singur gînd mă mai menținea la suprafață, mă întreb și acum de ce, probabil pentru că a fost singura dată cînd am întrezărit o fericire posibilă: Berthe… Am avut ghinionul să mă duc acolo luna trecută. Berthe mi-a dat sfaturi. Și a adăugat: „De ce nu urmezi exemplul fratelui tău?”. Atunci, mi-a venit brusc o idee. N-am înțeles de ce nu mă gîndisem la asta mai devreme. Puteam să fiu Pietr cînd aș fi avut chef! După cîteva zile, mi-a scris că sosea în Franța și că va avea nevoie de mine. M-am dus să-l aștept la Bruxelles. Am urcat în tren pe partea opusă peronului și m-am ascuns în spatele unor valize pînă în momentul în care l-am văzut ridicîndu-se să se ducă la toaletă. Am ajuns acolo înaintea lui. L-am ucis! Dădusem pe gît un litru de rachiu de ienupăr belgian. Cel mai greu a fost să-l dezbrac și să-i pun hainele mele…

Bău cu lăcomie, cu o sete pe care Maigret nu și-o imaginase niciodată.

— La prima întrevedere pe care ați avut-o la *Majestic*, Mortimer a bănuit ceva?

— Cred că da. Dar era doar o bănuială vagă. În acel moment, aveam un singur gînd în minte: s-o revăd pe Berthe. Voiam să-i mărturisesc adevărul. Nu aveam propriu-zis remușcări, și totuși nu eram în stare să profit de crima mea. Pietr avea în bagaje

haine de tot felul. M-am îmbrăcat în vagabond, cum mi-e obiceiul. Am ieșit din hotel prin spate. Am simțit că Mortimer mă urmărea și preț de două ore m-am străduit să scap de el. Apoi, am luat o mașină și am cerut să fiu dus la Fécamp. Berthe n-a înțeles de ce venisem. Iar eu, cînd am ajuns în fața ei și a început să-mi pună întrebări, n-am mai avut curajul să mă învinuiesc! Atunci ați apărut... V-am văzut pe fereastră. I-am spus că eram urmărit pentru furt și i-am cerut să mă salveze. După ce ați plecat, mi-a zis: „Acum, du-te! Dezonorezi casa fratelui tău”. Exact asta a spus! Cuvînt cu cuvînt! Și am plecat. Ați urcat în același tren cu mine și ne-am înapoiat la Paris. M-am întors la Anna. A urmat o scenă, bineînțeles! Lacrimi!... Mortimer a venit pe la miezul nopții. De data asta, înțelesese totul. M-a amenințat cu moartea dacă nu luam definitiv locul lui Pietr. Pentru el era o problemă esențială. Singurul lui om de contact cu bandele era Pietr. Fără el, nu avea nici o putere asupra lor... Din nou la *Majestic*. Și dumneavoastră în spatele meu! Am auzit de un inspector mort. Vă vedeam țeapăn sub haină. N-o să vă imaginați niciodată cît de dezgustat eram de viață. La gîndul că eram obligat să joc veșnic rolul fratelui meu... Vă amintiți de micul bar? Și de fotografia pe care ați lăsat-o să cadă? Cînd Mortimer a venit la *Regele Siciliei,* Anna a protestat. Nu-i convenea combinația. Înțelegea că noul meu rol mă va îndepărta de ea. Seara, în camera mea de la *Majestic*, am găsit un pachet și o scrisoare...

— Un costum gri de gata și un bilet de la Anna, prin care te anunța că avea să-l ucidă pe Mortimer și îți dădea întîlnire undeva.

Fumul schimbase atmosfera, care devenise mai caldă. Contururile obiectelor se estompau.

— Ai venit aici ca s-o ucizi pe Berthe, spuse Maigret.

Celălalt bău. Goli paharul înainte să răspundă, ținîndu-se de șemineu:

— Ca să termin odată pentru totdeauna cu toată lumea! Și cu mine! Mă săturasem de tot! Și mai aveam o singură idee în cap, una dintre acelea pe care fratele meu le numea idei de rus. Să mor cu Berthe, unul în brațele celuilalt.

Se întrerupse și continuă cu voce schimbată:

— Ce prostie! E nevoie de un litru de alcool ca să-ți vină astfel de idei. La poartă era un polițist. Mă trezisem din beție. M-am învîrtit pe acolo. În dimineața asta, i-am dat servitoarei un bilet în care îi ceream cumnatei mele să ne întîlnim pe digul din aval, specificînd că, dacă nu-mi aduce chiar ea ceva bani, voi fi prins. Josnic, nu-i așa? A venit…

Atunci, brusc, cu coatele pe marmura șemineului, izbucni în lacrimi, nu ca un om în toată firea, ci ca un copil. Și continuă, cu vocea întretăiată de suspine:

— N-am avut curajul! Stăteam amîndoi în umbră. Marea vuia… Pe fața ei se zugrăvea îngrijorarea… I-am spus tot. Tot! Și crima!… Da, cu schimbarea hainelor în spațiul îngust din toaletă. Apoi, cînd am văzut că arăta ca o nebună, am jurat că nu era adevărat. Dar nu crima! Ci faptul că Pietr ar fi fost o canalie… I-am strigat că inventasem totul ca să mă răzbun. Probabil m-a crezut. *Lucrurile astea sînt crezute întotdeauna*… A lăsat să-i cadă din mînă geanta în care îmi adusese banii. Și mi-a spus… Nu! N-a putut să spună nimic…

Ridică încet capul, întoarse spre Maigret o față crispată, încercă să meargă, dar se clătină și trebui să se cramponeze de șemineu.

— Dați încoace sticla!

Iar în tonul lui se putea ghici o afecțiune ursuză.

— Auziți! Dați-mi o clipă fotografia aia! Știți…

Maigret scoase din buzunar fotografia tinerei femei. A fost singura greșeală comisă de el în acest caz: crezuse că toate gîndurile lui Hans se îndreptau spre Berthe.

— Nu… Cealaltă…

Cea în care apăreau cei doi copii cu guler brodat!

Se uită la ea ca un halucinat. Comisarul o vedea invers, dar percepea admirația celui mai blond dintre copii pentru fratele lui.

— Mi-au luat revolverul odată cu costumul! spuse deodată Hans, cu glas neutru, fără accent, privind în jur.

Maigret era roșu la față. Arătă stînjenit spre pat, unde se afla arma lui.

Letonul se desprinse atunci de șemineu. Nu se mai clătină. Probabil făcea apel la întreaga lui energie.

Trecu la mai puțin de un metru de comisar. Erau amîndoi în halat de casă. Băuseră amîndoi din sticla cu rom.

Cele două scaune rămăseseră față în față, de o parte și de alta a reșoului cu cărbuni.

Privirile li se întîlniră. Maigret nu avu curajul să se uite în altă parte. Credea că celălalt se va opri o clipă.

Dar Hans trecu țeapăn și se așeză pe marginea patului, ale cărui arcuri scîrțîiră.

Mai rămăsese puțin alcool în a doua sticlă. Comisarul o apucă. Gîtul sticlei se lovi ușor de pahar.

Maigret bău lent. Oare nu mai degrabă se făcea că bea? Își opri răsuflarea.

În sfîrșit, răsună detunătura. Goli brusc paharul.

Iată cum au fost exprimate toate acestea în limbaj administrativ:

În ziua de... noiembrie 19.., la ora zece seara, numitul Hans Johannson, născut la Pskov, Rusia, cetățean estonian, fără ocupație, domiciliat la Paris, strada Regele Siciliei, după ce a recunoscut că e vinovat de asasinarea fratelui său Pietr Johannson, comisă în trenul numit Steaua Nordului*, în ziua de... noiembrie a aceluiași an, s-a sinucis trăgîndu-și un glonț în gură la puțin timp după arestarea sa, la Fécamp, de către comisarul Maigret, din Brigada I Mobilă.*

Glonțul, de calibrul 6 mm, a traversat bolta palatină și s-a oprit în creier. Moartea a fost instantanee.

Cadavrul a fost trimis spre autopsie la Institutul Medico-Legal, care a confirmat primirea.

XIX

Rănitul

Infirmierii plecară, nu fără ca doamna Maigret să-i fi servit cu un pahar de lichior de porumbe, pe care îl prepara chiar ea, vara, cînd își petrecea vacanța în satul din Alsacia unde se născuse.

După ce închise ușa, în timp ce pașii se pierdeau pe scară, intră în dormitor, al cărui tapet era imprimat cu buchețele de trandafiri.

Maigret, puțin ostenit, cu cearcăne ușoare la ochi, stătea întins în patul mare, dominat de o plapumă de puf din mătase roșie.

— Te-a durut? îl întrebă soția lui, în timp ce făcea ordine în cameră.

— Nu prea tare…

— Poți să mănînci?

— Puțin.

— Cînd te gîndești că ai fost operat de chirurgul regilor, al unor oameni precum Clemenceau, Courteline…

Deschise fereastra și scutură covorașul de lîngă pat, pe care un infirmier lăsase urme de pași. Apoi trecu în bucătărie, mută din loc o cratiță, luă capacul și îl puse într-o parte.

— Auzi, Maigret..., spuse ea revenind.

— Ce? întrebă el.

— Tu crezi în povestea asta cu crima pasională?

— Despre cine vorbești?

— Despre evreică, Anna Gorskina, care va fi judecată în dimineața asta. O femeie de pe strada Regele Siciliei, care pretinde că îl iubea pe Mortimer și l-a ucis din gelozie.

— A! Azi o judecă?

— Chestia asta nu stă în picioare.

— Aș! Viața e foarte complicată... Ar trebui să-mi ridici perna!

— Nu va fi achitată?

— Atîtea altele sînt achitate!

— Asta zic și eu! Nu era amestecată în cazul anchetat de tine?

— Vag, răspunse el, oftînd.

Doamna Maigret dădu din umeri.

— Zău că merită să fii soția unui ofițer de la Poliția Judiciară!

Dar spunea asta zîmbind.

— Cînd se întîmplă ceva, aflu de la portăreasă, adăugă ea. Are un nepot jurnalist!

Maigret zîmbi și el.

Înainte de operație, se dusese de două ori s-o viziteze pe Anna la Saint-Lazare.

Prima dată, îl zgîriase pe față.

A doua, îi dăduse informații care îl ajutaseră să-l aresteze a doua zi, într-un hotel din Bagnolet, pe Pepito Moretto, asasinul lui Torrence și al lui José Latourie.

Zile în șir fără vești! Din cînd în cînd, un telefon oarecum liniștitor, de la dracu' în praznic, apoi, într-o dimineață, Maigret venea ca un om care nu mai rezista și se trîntea în fotoliu, bîiguind:

— Du-te după doctor…

Ea mergea cu pași mici și repezi prin apartament, mulțumită, prefăcîndu-se morocănoasă de formă, amestecînd mîncarea care sfîrîia în cratiță, muta de colo-colo găleți cu apă, deschidea și închidea ferestre și, din cînd în cînd, întreba:

— O pipă?

Ultima dată nu primi răspuns.

Maigret dormea, cu jumătate de corp strivită de plapuma roșie, cu capul înfundat în perna mare din fulgi, în timp ce în jurul feței sale care se odihnea pluteau toate acele zgomote familiare.

La Palatul de Justiție, Anna Gorskina își apăra viața.

La Santé, într-o celulă cu supraveghere strictă, Pepito Moretto știa ce soartă îl aștepta și se plimba în cerc, sub privirea posomorîtă a gardianului, care își arăta fața prin grilajul vizetei.

La Pskov, o bătrînă cu boneta națională răsfrîntă pe obraji se îndrepta probabil spre biserică, în sania ei ce aluneca pe zăpadă și al cărei vizitiu beat biciuia poneiul articulat ca o jucărie.

La bordul vasului Ostrogoth,
Delfzijl (Olanda), septembrie 1929 – mai 1930